

Ñ'oom cantyja 'naaⁿ¹ Jesucristo na seiljeii Juan

Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'o_ots'om tuiiñê na ts'aⁿ jom

¹ Xjeⁿ na to' Ty'o_ots'om na tqueeⁿ cha'tso, juu na cwiluiiñe ñ'oom'm maxjeⁿ m'aaⁿ ñ'eⁿñê. Ndo' cha'tso na cwiluiiñê mati juu candaa'ñ'eⁿ cwiluiiñe. ² Juu na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'o_ots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê xjeⁿ na jnaⁿjndyeecheⁿna'. ³ Cha'tso na maniom na tqueⁿ Ty'o_ots'om, ñ'eeⁿ quia tqueⁿna jooⁿna'. Cwii cwii nnom na maniom, ñequii'cheⁿ na ñ'eeⁿ na tqueⁿna jo'. ⁴ Tseixmaⁿ cheⁿnqueⁿ na ticantycwii na wanoom'm. Juu jo' na matseixmaaⁿ matseijomna' cha'cwijom chom na matseixueeñena' ndaaⁿ nn'aⁿ. ⁵ Juu naxuee na matseixmaaⁿ, matseicanooⁿna' cha'tso na cwí'oo nacjoo' Ty'o_ots'om. Saaⁿ cha'tso joo jo' tícandaaⁿ nlqueⁿna' xjeⁿ 'naaⁿna' jom.

⁶ Tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jñom Ty'o_ots'om na m'aⁿ nn'aⁿ judíos. Juan jndyu tsaⁿñeeⁿ. ⁷ Jñoom na ty'iom Ty'o_ots'om ts'iaaⁿ jom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ¹ Cristo na cwiluiiñe naxueeñe, ty-och'eeⁿ na ljo' cha cha'tsondye nn'aⁿ ñ'eⁿ Cristo nla'yu'na. ⁸ Nchii nqueⁿ cwiluiiñe naxueeñe saaⁿ jñoom na nncwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ¹ juu na cwiluiiñe naxueeñe. ⁹ Cristo cwiluiiñê naxueeñe na mayuu'cheⁿ, tuiiñê tsjoomnancue. Jom mañequiaaⁿ naxuee nnom ticwii cwii ts'aⁿ.

10 Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om, tyom'aañe tsjoomnancue, saa meiiⁿ na jom tqueeⁿ juuna', maxjeⁿ ticala'noⁿ nn'aⁿ 'ñeeⁿ cwiluiiñê. 11 Tyje'cañoom nn'aⁿ judíos na mañecwii ndyuaana ñ'eñê, saa tícato'ñoomna jom. 12 Saa nt'omndye jooa to'ñoomna jom, ndo' tyola'yuna ñ'eñê. Ndaa jooa tquiaaⁿ na cwila'xmaⁿ na ntseinda Ty'oots'om. 13 Nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ cha'xjeⁿ na cwiluiindyena nda nn'aⁿ. Meiⁿ nchii cwiluiindyena ntseinaaⁿ ee na queeⁿya ts'om cwii ts'aⁿ. Tomti maqueⁿna' jooa ntseinaaⁿ ee nqueⁿ l'ue ts'oom.

14 Nquii na cwiluiiñe ñ'oom' Ty'oots'om tuiiñe na ts'aⁿ, tyom'aañe quii'ntaaⁿna. Candaaya m'aaⁿ na candya' ts'om nn'aⁿ, ndo' cwiluiiñe na mayuu'. Nty'iaandaayâ quia seit'maaⁿñe Ty'oots'om juu. Quia tuii na ljo' saaliuuyâ na ñenquii cwiluiiñe Jnda Ty'oots'om. 15 Juan'ñeeⁿ tyocwji'yuu'ñê cantyja 'naaⁿ juu quia seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ ndaa nn'aⁿ. Tsoom:

—Nquiu'yo' na jnda ñetsjoo na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿyo' na meiⁿchjoo tic'oom'na' ja ñ'eñê, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjoocheⁿ na nluindyoo. Manquii ts'aⁿ na mandyowindyoo' luaa' jo'.

16 Jom candaay'ñ'eⁿ naya matseixmaaⁿ. Cantyja 'naaⁿ jo' matio'naaⁿñe Ty'oots'om cha'tsondyoo. Cwii nnom na jnda to'ñooⁿya na matio'naaⁿñê jaa, jnda mañoomcheⁿ na cwito'ñooⁿya. 17 L'oo Moisés tquiaa Ty'oots'om ljeii na matsa'ntjomna'. Saa cantyja 'naaⁿ Jesucristo cwiliuuya na candya' ts'om Ty'oots'om jaa ndo' na cwiluiiñe ñ'oom na

mayuu'. ¹⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na jnda nty'iaa' Ty'o_ots'om. Macanda nquii Jnaaⁿ na ñecwiiñe, juu jnda t'moⁿ ndaaya chiuu cwiluiñê.

Ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan tsaⁿ na tyot-seits'oomñe nn'aⁿ

(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)

¹⁹ Nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye Jerusalén jñoomna ntyee cwentaana na m'aaⁿ Juan ñequio nt'om levitas na cwindye'ntjom naquii' wats'om. Ty'ioomna ts'iaaⁿ ntyee'ñeeⁿ na cata'x'ee naⁿñeeⁿ nnom Juan 'ñeeⁿ cwiluiñê. ²⁰ Jom ndyeyu tjei'yuu'ñê, tsoom:

—Ja nchii Cristo cwiluiindyo.

²¹ Jo' chii ta'x'etina nnoom:

—¿Aa profeta Elías 'u?

Jom t'o_oⁿ:

—Nchii jo' ja.

Ta'x'eennda'na nnoom:

—Quia jo', ¿aa cwiluiindyu' profeta'ñeeⁿ na matso Moisés na ñnequiaa ñ'oom' Ty'o_ots'om ndaaya?

Saa t'o_oⁿ:

—Nchii jo' ja.

²² Jo' chii jluena nnoom:

—¿Quia jo' 'ñeeⁿ cwiluiindyu'? Catsu' cha ya nnt'o_oyâ ndaa nn'aⁿ na jñoom já. ¿Chiuu matsu' cheⁿnncu' cantyja 'naaⁿ ts'iaaⁿ na matsei'xmaⁿ'?

²³ Luaa ñ'oom na seilcweeⁿeⁿ ndaa naⁿñeeⁿ. Matsoom:

—Ja mats'aa cha'xeⁿ na tso profeta Isaías quia tsoom: “M'aaⁿ cwii ts'aⁿ na matseiwe jndyee'

jo ndo' ndyuaa yuu tjaa nn'aⁿ c'oom. Calajnda'ndyo' na nquii na tjacantyja na cwiluiit'maⁿñe nntsa'ntjom 'o.”

²⁴ Nn'aⁿ na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos jñoomna naⁿñeeⁿ. ²⁵ Ndo' ta'x'eendyeti naⁿñeeⁿ nnoom. Jluena:

—Matsu' na 'u meiⁿ nchii Cristo cwiluiindyu', meiⁿ Elías, meiⁿ nquii profeta na tso Moisés na nñequiaa ñ'oom' Ty'oots'om ndaaya, quia jo' ¿chiiu na matseits'oomndyu' nn'aⁿ?

²⁶ Ndo' t'õ Juan ndaana. Tsoom:

—Ja matseits'oomndyo nn'aⁿ ñequio ndaatioo, saa quii'ntaaⁿ'yo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ'. ²⁷ Majom na nnts'aaⁿ ts'iaaⁿ 'naaⁿ Ty'oots'om quia na jnda' ndiina' ja, ee maxjeⁿ m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluindyõ. Ja meiⁿ cwe' na nndi'ntjõⁿya nnoom til'uendyo.

²⁸ Luaa' tuii cwii joo na jndyu Betábara, jo ntyja na macalui' ñe'quiom' xndyaa' jndaa Jordán yuu na tyotseits'oomñe Juan nn'aⁿ.

Jesús cwiluiñê catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om

²⁹ Xuee na jnda we na tuii na luaa', nty'iaa' Juan na ndyowindyõ' Jesús na m'aaⁿ. Matsoom ndaa já na m'aaⁿyá ñ'eⁿñê jo' jo':

—Queⁿ'yo' cwenta, luaa' ts'aⁿ na cwiluiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oots'om na juu matseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. ³⁰ Mañejuu ts'aⁿ na jnda ñetsjõya ndaa'yo' cantyja 'naaⁿ na 'io cha nleitquioo'ñe cwii ts'aⁿ quii'ntaaⁿ'yo' na t'maⁿti cwiluiñe, nchiiti ja. Ee m'aaⁿ cwii tjocheⁿ na nluindyõ.

³¹ Xjeⁿ na to'a na matseits'oomndyo nn'aⁿ ñequio ndaatioo, meiⁿ ticatsei'noⁿ'a na jom ts'iaⁿ'aⁿ

na nntseicanoom'm jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa mats'aa ts'iaaⁿmeiⁿ cha catseica'moⁿna' ndaaⁿ nn'aⁿ Israel na ljo' cwiluiiñê.

³² Ndo' Juan tjei'yuu'ñetyeeⁿ ndaayâ. Matsoom:

—Nty'ianooⁿ na jnaⁿ Espíritu Santo cañoom'luee. Jndyocue cha'cwijom catu', ljoo'ñe ñ'eⁿñê.
³³ Xjeⁿñeeⁿ meiⁿ tîcatsei'noⁿa 'ñeeⁿ juu na nluuiñe nquii na nntseicanduu' jnaaⁿ nn'aⁿ. Saa tjañjoom' ts'oⁿ quia jñom Ty'oⁿots'om ja na catseits'oomndyoⁿ nn'aⁿ, tsoom noⁿ: “Nnty'ia'njom' na ndyocue Espíritu nacjoo' cwii ts'aⁿ, ndo' nljoo'ñe ñ'eⁿñê. Juu tsaⁿñeeⁿ jnda ty'ioⁿya ts'iaaⁿ jom na nntseits'oomñê nn'aⁿ ñ'eⁿ Espíritu Santo.” ³⁴ Ndo' jnda nty'ianooⁿya na tuii na ljo' ñ'eⁿñê. Jo' chii macwji'yuu'ndyoⁿ na jom cwiluiiñê Jnda Ty'oⁿots'om.

Nn'aⁿ na t'maⁿjndyee Jesús na cala'jomndyena ñ'eⁿñê

³⁵ Cwiicheⁿ xuee meintyjee'nnda' Juan ñequio wendyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'oom na mañequiaaⁿ. ³⁶ Ndo' quia nty'iaaⁿaⁿ Jesús na maw-jaawinom jo' jo', matsoom ndaayâ:

—Canty'ia'yo', luaa' ts'aⁿ na cwiluiiñe catsmaⁿ tsmeiⁿ Ty'oⁿots'om.

³⁷ Ndo' wendyô já na cwila'jomndyô ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia na jndyaayâ ñ'oomwaa', saantyooyâ naxeⁿ Jesús. ³⁸ Taqueⁿ Jesús ndo' nty'iaaⁿaⁿ na cwitsaantyooyâ naxeeⁿeⁿ. Tax'eeñê ndaayâ, tsoom:

—¿Aa waa na nl'a'yo' ja?

Ndo' l'uuyâ nnoom:

—Rabí, ¿cwaaⁿ w'aa nncja'meintyje' je'? Ñ'oom rabí matsona' ts'aⁿ na ma'moⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om.

³⁹ Matsoom ndaayâ:

—Quio'yo' mana nnty'ia'yo'.

Quia jo' saayâ ñ'eⁿñê w'aa na tjameintyjeeⁿeⁿ. Ndo' cha'na ñequiee na matmaaⁿ na squiaayâ ñ'eⁿñê. Ljoo'ndyô ñ'eⁿñê hasta na jnda teinc^ooⁿl.

⁴⁰ Ja Juan ñequio Andrés, tyjee Simón Pedro, já jndyaayâ ñ'oom na tso Juan'ñeeⁿ, ndo' saan-tyjooyâ naxeⁿl Jesús. ⁴¹ Juu Andrés'ñeeⁿ tjacal'ueeⁿ xioom Simón. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ juu na cwiluiiñe Mesías. (Ñ'oomwaa' matsona' Cristo, nquii na tqueⁿ Ty'o^ots'om na cwji'n'maaⁿñe nn'aⁿ.)

⁴² Quia jo' tjañ'oom Andrés xioom na m'aaⁿ Jesús. Nty'iaa' Jesús juu, ndo' matsoom:

—'U re, Simón, jnda Jonás 'u. Je' nntseicajndyuya 'u Cefas. (Ñ'oomwaa' matsona' Pedro.)

Ma'maⁿ Jesús Felipe ñequio Natanael

⁴³ Cwiicheⁿ xuee seijndaa'ñe Jesús na nncjaⁿ ts'ondaa Galilea. Quia ljo'cheⁿ teincwiñê ñ'eⁿ Felipe. Matsoom nnom:

—Candyo'tseijomndyu' ñ'eⁿndyo ts'iaaⁿ na mats'aa.

⁴⁴ Juu Felipe'ñeeⁿ mañe'cwii tsjom'm ñequio Andrés ñ'eⁿ Pedro. Jooná nn'aⁿ tsjoom Betsaida.

⁴⁵ Ndo' tjacal'ue Felipe Natanael. Matsoom nnom:

—Jnda jliuuyâ nquii na cantyja 'naaⁿl seiljeii Moisés nacjoo' libro na chuuna' ñ'oom' Ty'o^ots'om na matsa'ntjomna'. Ndo' mati nt'omcheⁿ profetas tyola'ljeiina cantyja 'naaⁿl tsaⁿm'aaⁿl. Majuu Jesús

jo', ts'aⁿ tsjoom Nazaret, na cwilue nn'aⁿ na jnda José juu.

⁴⁶ Tso Natanael:

—Ndoo' ntyjii na cwe' Nazaret xocwitquioo'ñe cwii ts'aⁿ na t'maⁿ nnteijneiⁿ nn'aⁿ.

T'ō Felipe nnoom, matso:

—Candyo' sa. Nnty'ia'njom' jom.

⁴⁷ Nty'iaa' Jesús na ndyocwje'cañoom Natanael jom. Matsoom:

—Canty'ia'yo' tsaⁿm'aaⁿl tiquinquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ. Jom mayuu'cheⁿ cwiluiiñe ts'aⁿ Israel.

⁴⁸ Tax'eeñe Natanael nnoom:

—¿Chiuu ljei'yu' Ta na ljo' matseixmaⁿya?

T'ō Jesús, matsoom nnom:

—Cwii tjoōcheⁿ na nncjaacwaⁿ Felipe 'u, nty'iaya 'u quia m'aaⁿl wa' x'ee ts'oom higuera 'naⁿl.

⁴⁹ Ndo' t'ō Natanael, matsoom:

—'U ts'aⁿ na ma'moōⁿl ñ'oom naya ndaaⁿ nn'aⁿ, 'u maxjeⁿ cwiluiindyu' Jnda Ty'oōts'om. 'U cwiluiindyu' rey cwentaa jâ nn'aⁿ Israel.

⁵⁰ T'ō Jesús:

—¿Aa cwe' nc'e na tsjoōya na nty'iaya 'u x'ee ts'oom higuera 'naⁿl, aa cwe' jo' na matseyu' ñ'eⁿndyo? Maxjeⁿ maniom na jndati la'xmaⁿna' cantyja 'naⁿya na quia wja'nty'ia'.

⁵¹ Ndo' matsotyeⁿ nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoōya ndaaⁿ'yo'. 'O nnty'ia'yo' na nnaaⁿ cañoom'luee. Ndo' nnty'ia'yo' na nnquiocue ángeles na m'aaⁿ ja na cwiluiindyu' ts'aⁿ na jnaaⁿya na m'aaⁿ Ty'oōts'om, ndo' na nnc'oowannda'na.

2

Toco ts'aⁿ tsjoom Caná ts'ondaa Galilea

¹ Xuee jndá ndyee na tuii na luaa' toco cwii ts'aⁿ tsjoom Caná, ts'ondaa Galilea. Ndo' seijomñe tsondyee Jesús. ² Ndo' joo nn'aⁿ na t'unco t'maⁿna Jesús ñequio já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê na mati calajomndyô ñ'eⁿndyena na cwi'uncona. ³ Jndá na ntquie' winom, tsondyee Jesús tso nnoom:

—Ticwijn-deii winom.

⁴ T'o Jesús nnom, matsoom:

—Naⁿ, ¿ljo' nntsa' ja? Tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nnts'aa cwii nnom na tixocandaá nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁵ Matso tsoñeeⁿ ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo':

—Cal'a'yo' cha'tso na nntsa'ntjoom 'o.

⁶ Maniom ñ'oom na cwiquaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos na cwinndyuu'a ñequio na cwitmaaⁿya 'naⁿ. W'aa yuu na toco tsaⁿñeeⁿ meintyjee' yom ljoo t'maⁿ na tuiina' ñ'eⁿ ljo', na quiwil'uee'ndyena na cwila'candaá'ndyena costumbre'ñeeⁿ. Cwiwijn-deii cwii cwii tsjoo'ñeeⁿ cha'na ñequiee hasta yom xjo lata ndaa. ⁷ Seineiⁿ Jesús ndaa nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo'. Matsoom:

—Calacato'yo' ljoomeiⁿ ñequio ndaatioo.

Ndo' jla'catoo' naⁿñeeⁿ joona' hasta too' cwi-jomna'. ⁸ Jndá jo' matsoom ndaana:

—Je' catjei'yo' chjoowi' juuna'. Catsaañ'om'yo' na m'aaⁿ ts'aⁿ na matsa'ntjom nn'aⁿ na cwila'ñ'oom'ndye nantquie.

Jo' chii ty'eñ'omna juuna' na m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ.

⁹ Ndo' juu ts'aⁿ na matsa'ntjom naⁿñeeⁿ t'uu

chjoowi' ndaatioo na jndā seicwaqueⁿ Jesús na winom. Ticaljeii tsaⁿñeeⁿ yuu jnaⁿna' saā nn'aⁿ na cwindye'ntjom jo' jo' nquiucheⁿna yuu tjeii'na juuna'. Quia jo' tcwaⁿ tsaⁿñeeⁿ ts'aⁿ na macoco.

¹⁰ Matsoom nnom:

—Ticwii cwii joo na ñetjo na t'unco nn'aⁿ, najndyee tyoñe'quia nn'aⁿ winom na yaticheⁿ na nncwe nc'iaana. Ndo' quia na jndā mawjaacjoo naⁿñeeⁿ na cwiwena, quia jo' cwiñe'quiana winom na ticue'ntyjo na yana'. Saā 'u je', jndā seiljo' winom na yaticheⁿ na quia je'cheⁿ nleil'uena'.

¹¹ M'aaⁿ Jesús Caná ts'ondaa Galilea quia s'aañeeⁿ ts'iaaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Ndo' na luaa' s'aaⁿ t'mooⁿ na t'maⁿ cwiluiiñê. Manc'e jo' na jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê, jnaⁿna' na cwilayuu'â ñ'eⁿñê.

¹² Jndā na tuii na luaa', quia jo' jâ nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, saayâ Capernaum ñ'eⁿñê, ñequio tsoñeeⁿ ñequio ntyjeeⁿ. Ndo' ljoo'ndyô jo' jo' cwantindyo xuee.

*Tjei' Jesús nn'aⁿ quii' wats'om t'maⁿ Jerusalén
(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)*

¹³ Juu xjeⁿñeeⁿ jndā wjaawindyoo' nncuee' ncuee pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaā canmaⁿ. Jo' chii saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús.

¹⁴ Tach'eeⁿ wats'om t'maⁿ, jo' jo' ljeiiⁿ nn'aⁿ na cwindāa quioondyo ñ'eⁿ canmaⁿ ñ'eⁿ cantu'. Ndo' mati meindyuaandye nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om 'naaⁿ nn'aⁿ na cwi'ooquie' wats'om. ¹⁵ Ndo' jndā na nty'iaaⁿna' na luaa', quia jo' s'aaⁿ l'uaa tsja'jneiⁿ, jndā chii jleintyjooⁿ naⁿñeeⁿ. Tjeiiⁿeⁿ cha'tsondye jona ch'eeⁿ tach'eⁿ wats'om'ñeeⁿ.

Mati canmaⁿ ñ'eⁿ quioondyo. Ndo' seicantqueeⁿ meiⁿsa na cwilei'cho nn'aⁿ na cwila'jndyoondye s'om jo' jo'. Seiquiaⁿ s'om 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ¹⁶ Ndo' ndaa nn'aⁿ na cwindaa cantu' matsoom:

—Catjei'yo' quioo'm'aⁿ ñjaañe. Tacal'a'yo' na waa' Tsotyaya na matseijomna' cha'na ts'ua.

¹⁷ Quia jo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tjañjoom' n'ooⁿyâ ñ'oom na mawaa cjoo' libro Salmos. Matsona': “Nla'cuee' nn'aⁿ ja jnaaⁿ na queeⁿ ts'ooⁿya na nleil'uee'ndyena waa' Ty'oots'om cha'xjeⁿ na matsa'ntjomna'.”

¹⁸ Ndo' ta'x'ee nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—¿Cwaaⁿ ts'iaaⁿ nntsa' na tixocaluii juuna' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa na m'moⁿna' ndaayâ na waa najndeii na matseixmaⁿ na nmeiiⁿ mache'?

¹⁹ T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Calatyui'yo' wats'omwaañe ndo' ñe'ndyee xuee nntseiwannda'a juuna'.

²⁰ Ndo' t'oo nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Wen'aaⁿ nchoo' yom ntyu tjacaa na tuii wats'omwaañe, ndo' 'u je' ¿aa cwe' ñe'ndyee xuee nntseiwe' juuna'?

²¹ Saa seijoom'ñê na juu seiiⁿeⁿ cwiluiiñena' wats'om. ²² Jo' chii jnda na tqiaa Ty'oots'om na tando'xcoom jnda na tueeⁿeⁿ, jâ nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ tjañjoom' n'ooⁿyâ na ljo' tsoom. Ndo' jlayuu'â ñ'oom na seineiiⁿ ndo' mati ñ'oom' Ty'oots'om na teiyó teiljeii.

Ntyjii Jesús chiuu waa naquii' ts'om ts'aⁿ

23 Yocheⁿ na tyom'aaⁿ Jesús Jerusalén na tyowaa xuee Pascua quia jaa nn'aⁿ judíos cwila'wjaaya canmaⁿ, nn'aⁿ na m'aⁿ jo' jo' tyonty'iaana jndye nnom ts'iaaⁿ na tyoch'eeⁿ na tixocandaa nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Jo' chii jndyendyena tyola'yuna na cwiluiñê Cristo. 24 Saa tînquiaañê ñ'eⁿndyena, ee ntyjeeⁿ chiuu n'omna. 25 Meinaⁿ na cwji'yuu'ñe ts'aⁿ nnoom cantyja ljo' la'xmaⁿ nn'aⁿ, ee maxjeⁿ mantyjeeⁿ chiuu n'omna.

3

Tyjee'cañoom Nicodemo Jesús

1 Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na tyoluiitquieñe quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Tsaⁿñeeⁿ tyotseijomñê ñ'oom na quit'maⁿ n'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Jom jñoom Nicodemo. 2 Jñoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Matsoom nnom:

—Maestro, manquiuuyâ na 'u cwiluiindyu' ts'aⁿ na jñom Ty'o_ots'om na ca'moⁿ ñ'oom naya 'naaⁿ aⁿ ndaayâ. Ee xocandaa nnts'a' ts'iaaⁿmeiⁿ xeⁿ nchii Ty'o_ots'om m'aaⁿ ñ'eⁿndyu'.

3 Jesús t'o_o, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo_o njom', xeⁿ ticaluiixcoñe ts'aⁿ tixocandaa nntseijomñe cantyja na matsa_ñntjom Ty'o_ots'om.

4 Ndo' tax'eeñe Nicodemo nnoom, matso:

—¿Chiuu nnts'aa ts'aⁿ na nluuiñennaⁿ aⁿ na jnda tquieñê? Ee tixocandaa nncjaaquiee'nnaaⁿ aⁿ tsiatsjaaⁿ tsoñeeⁿ ndo' na nluuiñennaⁿ aⁿ.

5 Jesús t'o_o, matsoom nnom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo_oya njom'. Xeⁿ ticaluiiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ ndaatioo

ndo' ñequio Espíritu, tixocandaa nncjaquiee'ñê cantyja na matsa'ntjom Ty'ooots'om. ⁶ Nc'e na nn'aⁿ jaa, jo' chii mati ndaaya mann'aⁿ jona. Maluaa' matseijomna' ts'aⁿ na tuiiñe cantyja 'naaⁿ Espíritu Santo. Tseixmaⁿ tsaⁿñeeⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om. ⁷ Tinntseiñ'eeⁿñena' ts'om' juu ñ'oom na matsjooya: “Maxjeⁿ jndei'na' na caluiindyoxco'yo'.” ⁸ Ndi' na c'uaa cam'aaⁿ jndye, saa tileicantyo' yuu jnaⁿna', meiⁿ yuu wjaana'. Malaa'ti' matseijomna' na tileicala'noⁿ nn'aⁿ chiuu waa na tuiiñe ts'aⁿ cantyja 'naaⁿ Espíritu.

⁹ T'o Nicodemo, tsonnaaⁿaⁿ:

—Maxjeⁿ ticatsei'noⁿa.

¹⁰ Matso Jesús:

—Aa ljo', ndo' 'u t'maⁿ cwiluiindyu' na ma'mooⁿ ndaa nn'aⁿ Israel. Jo' chii ticatseitiuuya na tileicatsei'noⁿ ñ'oommeiⁿ. ¹¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya njom'. Matseinaⁿya cantyja na mantyji-iyá, ndo' macwji'yuu'ndyo ljo' na jnda nty'ianooⁿ, saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. ¹² Jnda matseinaⁿya ndaa nn'aⁿ cantyja 'naaⁿ 'naⁿ na niom tsjoomnancue cha cala'noⁿ'yo', saa tiñe'calayu'yo' ñ'oom'ñeeⁿ. Quia jo', ¿chiuu ya nnts'aa cha na nlayu'yo' ñ'oom na mañequia cantyja 'naaⁿ cañoom'luee?

¹³ 'Ee tjaa'naⁿ ts'aⁿ na jnda tjawa cañoom'luee cha ndaa nntseicandii nn'aⁿ chiuu macaⁿna' na cal'ana na nlco'xcwena' ntyjii Ty'ooots'om ñ'eⁿndyena. Macanda ja na cwiluiindyo ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee ntyjiiya. ¹⁴ Quia ñet'om nn'aⁿ judíos jo ndo' ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, quia jo' ty'iom Moisés cwii xjo na tuiina' cha'na catsuu cjoo' cwii ts'oom. Maluaa' matseijomna'

na nnty'ioom nn'aⁿ ja ts'oom'naaⁿ na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaaⁿya cañoom'luee. ¹⁵ Luaa' nluii cha meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo nntseixmaⁿ na ticantycwii na nncwando'.

Ty'oots'om m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ

¹⁶ 'Nc'e Ty'oots'om t'maⁿ waa na m'aaⁿ na candya' ts'oom nn'aⁿ tsjoomnancue, jo' chii Ja na ñenncō na cwiluiindyō Jnaaⁿ tquiaaⁿ na tuiindyō cha ticwii cwii ts'aⁿ na nntseyiu' ñ'eⁿndyo tixocatsuñe. M'aaⁿ na ticantycwii na wando'. ¹⁷ Ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om nchii jñoom ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha na cat'uiiya joona cantyja jnaaⁿna. Jom jñoom ja cha nndaā nlui'n'maaⁿndyena.

¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nntseyiu' ñequio ja, ticat'uii Ty'oots'om juu cantyja 'naaⁿ jnaaⁿl. Saa meiⁿquia ts'aⁿ na tiñe'catseyiu', je' mamat'uiina' juu cantyja jnaaⁿl, ee na tiñe'catseyiu' ñ'eⁿndyo na macanda ja cwiluiindyō Jnaaⁿ. ¹⁹ Jnda mat'uiina' nn'aⁿ na tyoolayu' ee ja na cwiluiindyō naxuee jnda tyjacanōōⁿya joona, saa neiiⁿtina' na cwila'jomndyena cantyja 'naaⁿl na jōōñe, ee cwil'ana yuu na ticsantjomna'. ²⁰ Ee ticwii cwii ts'aⁿ na mach'ee natia, jeeⁿ jnoom'm ja na cwiluiindyō naxueeñe. Tsaⁿl'ñeeⁿ tiñe'catseijomñê ñ'eⁿndyo ja, ee jeeⁿ nquiaⁿl'aⁿ na nntseicanōōⁿya natia na mach'eeⁿ. ²¹ Saa juu ts'aⁿ na mach'ee yuu na maty'iomyana', tsaⁿl'ñeeⁿ matseijomñê ñ'eⁿndyo ja na cwiluiindyō naxueeñe. Ndo' na ljo' cwiwitquioo'ya na cha'tso na mach'eeⁿ, mach'eeⁿ nc'e Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿñê.

Matseinei'ti Juan cantyja 'naaⁿl Jesús

22 Jnda jo' jlui' Jesús Jerusalén ndo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿ ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, mati jluii'â ñ'eⁿñê. Tyoma'nooⁿyâ ñ'eⁿñê ts'ondaa Judea. Tyom'aaⁿyâ jo' jo' cwantindyo xuee. Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom jom na nleits'oomndye. 23 Mati Juan tyotseits'oomñê nn'aⁿ cwii joo na jndyu Enón, manndyoo' Salim, ee majndye ndaatioo m'aaⁿ jo'. Ndo' tyo'oo nn'aⁿ na tyotseits'oomñê jooa. 24 Ee xjeⁿñeeⁿ tyooju' Herodes jom w'aancjo.

25 Quia jo' nt'om nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa jom, jla'ñ'eeⁿ ndyueena ñequio nc'iaana nn'aⁿ judíos na cwe' tquieya. Ee cwila'ntja'ndye naⁿñeeⁿ ñ'eⁿndyena cwaaⁿ cwii nnom na jndati tseixmaⁿ na cwiwits'oomndye nn'aⁿ. ¿Aa cantyja 'naaⁿ ñ'oom na mañequiaa Juan, oo, aa cantyja 'naaⁿ Jesús? 26 Quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa Juan ty'entyjaa'na jom. Jluena nnoom:

—U ta na ma'mooⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'ooots'om ndaayâ, juu ts'aⁿ na tyocañ'eⁿ ñ'eⁿndyu' xndyaa' jndaa Jordán, nquii na tjei'yuu'ndyu' cantyja 'naaⁿ ndaayâ, canty'ia', cwiwits'oomndye nn'aⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' cha'tsonde nn'aⁿ cwi'oontyjo naxeeⁿeⁿ.

27 Juan t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Tjaa na nndaã nnts'aa ts'aⁿ xeⁿ nchii Ty'ooots'om matseijndaa'ñê ljo' nntseixmaⁿ ts'aⁿ. 28 Mancjo'yo' nquiu'yo' na ñetsjoo cantyja 'naⁿya, ja nchii Cristo cwiluiindyô. Ty'ooots'om ty'ioom ts'iaaⁿ ja na catseijndo'a n'om nn'aⁿ na cala'jndaa'ndyena naquii' n'omna na cala'ljona

Cristo. ²⁹ 'O cwila'noⁿ'yo' ñ'oom na tjañoom' na juu tsa^{ns}'a na maco'ñom yuscu na macoco ñ'eⁿñê, masaa' yuscu'ñeeⁿ jom. Saa juu ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿ tsa^{ns}'a'ñeeⁿ, nchii m'aaⁿ na lioo' na maco'ñom x'iaa' yuscu'ñeeⁿ. Nchii jo'. Cwiquioo na neiiⁿ na mandiiñe ñ'oom na matseineiⁿ x'iaa'. Maluaa' matseijomna' na matseicanda^a'ñaena' na nei^{ya} cantyja 'naaⁿ Jesús. ³⁰ Jo' chii jeeⁿ xcwe na jom cjaaluiit'maⁿñetyeeⁿ saa ja catseicjetina'.

Luaa nquii na jnaⁿ cañoom'luee

³¹ Tsoti Juan:

—Nc'e tsa^m'aaⁿ jnaaⁿ cañoom'luee, t'manti cwiluiiñê, nchiiti cha'tsondye nn'aⁿ. Ja na cwe' ts'aⁿ ja, matseixma^{nya} cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue ndo' matseina^{ya} cantyja 'naaⁿna'. Saa nquii tsa^m'aaⁿ na jnaaⁿ cañoom'luee, cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso. ³² Ndo' macwji'yuu'ñê cantyja na jnda nty'iaaⁿaⁿ ñequio na jnda jñeeⁿ, saa tjaa'naⁿ 'ñeeⁿ juu ñe'co'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê. ³³ Juu ts'aⁿ na maco'ñom ñ'oom na macwji'yuu'ñê, matseijomñe tsaⁿ'ñeeⁿ na Ty'o^{ots}'om cwiluiiñe na mayuu'. ³⁴ Ee nquii na jñom Ty'o^{ots}'om jo ndaa nn'aⁿ, ñ'oom'm matseineiⁿ, ee canda^a'ya mañequiaaⁿ Espíritu na cwiluiiñê naquii' ts'om. ³⁵ Nquii Ty'o^{ots}'om na cwiluiiñê Tsotyaaya m'aaⁿ na candya' ts'oom Jnaaⁿ. Ndo' naquii' l'õ jnda tqueeⁿ cha'tsoti na maniom. ³⁶ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseyu' ñequio Jnda Ty'o^{ots}'om, matseixmaⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ. Saa 'ñeeⁿ juu na ticatseiñ'oom'ñe na nntseyu' ñequio Jnaaⁿ,

tsaⁿñeeⁿ xocandaa' na nncwando' añmaaⁿl. Tyeⁿ waa na matseiw'ii Ty'oo^ts'om juu.

4

Jesús ñequio yuscu ts'ondaa Samaria

¹ Nn'aⁿ na cwiluiindye tmaaⁿl nn'aⁿ fariseos tyondyena na majndyendyeti nn'aⁿ teits'oomndye cantyja 'naaⁿl Jesús, nchiiti cantyja 'naaⁿl Juan. ² Sa^a na mayuu'cheⁿ nquii Jesús tîcatseits'oomñê nn'aⁿ. Macandâ jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, jâ l'aayâ ts'iaaⁿñeeⁿ. ³ Jo' chii quia na jñeeⁿ na luaa' cwilue fariseos'ñeeⁿ, jlueeⁿl'eⁿ ts'ondaa Judea ñ'eⁿndyô na nntsaayâ Galilea.

⁴ Ndo' na cwitsaayâ jo' jo' majndaa' na nncwinoo^{ny}â ts'ondaa Samaria. ⁵ Jo' chii squiaayâ cwii tsjoom na jndyu Sicar ts'ondaa Samaria. Tsjoom'ñeeⁿ manndyoo' m'aaⁿna' yuu waa tyuaa na jndaa' José nnom tsotyeeⁿ Jacob. ⁶ Jo' jo' tyowaa tsui' na s'aa Jacob. Ndo' Jesús, na teijñaⁿl'aⁿ na jñoom nato, tjacjom nacañoom' tsui'ñeeⁿ. Ndo' jndâ tuee' quiajmeiⁿl. ⁷ Xjeⁿñeeⁿ tyje'cañoom cwii yuscu Samaria jo' jo' na nncwji' ndaatioo. Matsoom nnom:

—Quiaa' ndaatioo nnc'ua.

⁸ Ndo' jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, xjeⁿñeeⁿ jndâ saayâ quii' tsjoom. Saalajndaayâ na nlcwaa'â ñ'eⁿñê.

⁹ Matso yuscu Samaria nnoom:

—¿Chiuu na macaⁿl ndaatioo nooⁿ, ee 'u cwilui-indyu' ts'aⁿ judío ndo' ja cwiluiindyô samaritana?

Luaa' tso yuscu'ñeeⁿ nc'e nn'aⁿ judíos tiquila'tjoom'ndyena ñequio nn'aⁿ samaritanos.
 10 T'o Jesús nnom, tsoom:

—Xeⁿ cwe' matsei'noⁿ na jeeⁿ jnda tseixmaⁿ naya na ñe'cats'aa Ty'oots'om 'u, ndo' xeⁿ matsei'noⁿ 'ñeeⁿ cwiluiindyō na macaⁿ'a ndaatioo njom', nntseity'oondyu' noōⁿ na cateijndeiya 'u, ndo' ja jnda tquiaya cwii na matseijomna' ndaatioo na ñnequiaana' na ticantycwii na wando'.

11 Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ta, tjaa'naⁿ 'naⁿ c'oom' na nncwji' ndaatioo, ndo' tsui'waa, jeeⁿ njoomna'. Quia jo' ¿yuu nnc'oom'yu' ndaatioo'ñeeⁿ na nntseixmaⁿya na ticantycwii na wando'a? 12 ¿Aa nnts'aacheⁿna' na mache' na 'u cwiluiit'maⁿndyu'ti' nchiiti weloo welooya Jacob? Ee jom tyo'om ndaa tsui'waa, mati ntseinaaⁿ ñequio quioo' ntsmeiiⁿeⁿ, ndo' tquiaaⁿ juuna' ndaa jā.

13 T'o Jesús nnom, matsoom:

—Cha'tso nn'aⁿ na cwiwe ndaatioomeiiⁿ nndyo na ñe'cwennda'na. 14 Saa nn'aⁿ na cwiwena ndaa na mañequia tixocats'aana' na ñecwetina ee nnts'aana' naquii' n'omna cha'cwijom ndaa na cwilei'wōona' ts'om xo' na ticantquiee'na' na nnts'aana' na tijoom cantycwii na nnta'ndo'na.

15 Ndo' yuscu'ñeeⁿ matso:

—Jeeⁿ 'u Ta quiaa' ndaatioowaa' cha na tacandyo na ñe'c'uatya, meiⁿ tantseicachjuundyō na ñequii'cheⁿ na candyōcwjii'a juuna'.

16 Matso Jesús nnom:

—Cja', cwaaⁿ sa', ndo' jnda jo' quio'yo' ñjaaⁿ.

17 T'o yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja tjaa'naⁿ s'aya.

Matso Jesús nnom:

—Majo'ndyo ñ'oom na matsu' na 'u tjaa'naⁿ sa'.
¹⁸ Ee jnda ñet'oom 'om sa' ndo' juu ts'aⁿ na m'aaⁿ
 ñ'eⁿndyu' je', nchii sa' jom. Cantyja na luaa' waa,
 mayuu' ñ'oom tsu'.

¹⁹ Jnda na jndii yuscu'ñeeⁿ ñ'oomwaa', tsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, matsei'noⁿa na 'u cwiluiindyu' pro-
 feta. ²⁰ Weloo weloo já nn'aⁿ samaritanos ty-
 ola't'maaⁿndyena Ty'oots'om sjowaa. Saa 'o nn'aⁿ
 judíos cwindu'yo' wats'om t'maⁿ'naⁿyo' Jerusalén
 jo' jo' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ jom.

²¹ Matso Jesús nnom yuscu'ñeeⁿ:

—'U yuscu, catseyu' ñ'oom na matsjoo njom'
 na manncue'ntyjo xjeⁿ na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ
 Tsotyaya meiⁿquiayuucheⁿ, nchii cwe' sjowaa
 oo Jerusalén. ²² 'O nn'aⁿ Samaria jeeⁿ cachjoo
 cwila'noⁿyo' cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, ndo'
 cwe' cwila't'maaⁿndyo'to'yo' jom. Saa já nn'aⁿ
 judíos cwila'noⁿyayâ 'ñeeⁿ cwila't'maaⁿndyô.
 Ee cantyja 'naaⁿyâ jo' na macwji'n'maaⁿñê
 nn'aⁿ. ²³ Saa manncue'ntyjo xjeⁿ, ndo' je'
 mamawe'ntyjo na joo nn'aⁿ na mayuu'cheⁿ
 na cwila't'maaⁿndye Tsotyaya, macaⁿna' na
 cala't'maaⁿndyena jom cantyja 'naaⁿ Espíritu
 na cwiluiiñê ndo' ñequio na mayoona. Ee l'ue
 ts'om Tsotyaya na luaa' cala't'maaⁿndye nn'aⁿ
 jom. ²⁴ Ty'oots'om cwiluiiñê Espíritu. Jo' chii joo
 nn'aⁿ na ñe'cala't'maaⁿndye jom, macaⁿna' na
 c'omna nacje 'naaⁿ Espíritu Santo, ndo' ñequio na
 mayoona.

²⁵ Matso yuscu'ñeeⁿ nnoom:

—Ja ntyjii na nncwje'cañoom Mesías, manqueⁿ na cwiluiiñê Cristo. Jom quia na nncwjeeⁿeⁿ, nntseinchoom'm cha'tso ñ'oommeiⁿ ndaaya.

²⁶ Matso Jesús nnom:

—Mannco na matseinaⁿya ñ'eⁿndyu' cwilui-indyo nqueⁿ.

²⁷ Majuu xjeⁿñeeⁿ já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê squie'cañooⁿyâ jooa. Ticjawee' n'ooⁿyâ na matseineiⁿ ñ'eⁿ cwii yuscu, saa meiiⁿ na ljo' tjaa'naⁿ na ta'x'aayâ 'ndyoo yuscuñeeⁿ: “¿Ljo' l'ue ts'om'?” oo na l'uuyâ nnom Ta Jesús: “¿Cwaan ñ'oom matseineiⁿ ñequio yuscum'aaⁿ?” ²⁸ Ndo' 'ndii yuscuñeeⁿ tsjoo 'naaⁿaⁿ, tjalcweeⁿeⁿ tsjoom. Tjacatsoom ndaa nn'aⁿ na m'aⁿjo' jo':

²⁹ —Quio'yo' na nntsaacanty'ia'yo' cwii tsaⁿs'a na jnda tso nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa. M'aaⁿ ts'ooⁿ na juu cwiluiiñê Mesías.

³⁰ Ndo' jlui' naⁿñeeⁿ tsjoomna, ty'ena yuu na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús. ³¹ Yocheⁿ na tyooquiena, já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ nnoom:

—'U Maestro, cwa sa, cwa'.

³² Saa matsoom ndaayâ:

—Ja mañ'oⁿ cwii na nlcwaa'a na 'o ticaliu'yo'.

³³ Quia jo' já na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ jlanaaⁿ cheⁿncjooyâ ndaa nc'iaayâ. L'uuyâ:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na jndyoñ'oom cwii ts'aⁿ na nlcwaaⁿaⁿ?

³⁴ Saa matso Jesús ndaayâ:

—Luaa waa na matseijomna' nantquie 'naⁿya, na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja, hasta na jnda jnda' ts'iaaⁿ na ty'ioom ja. ³⁵ 'O

waa ñ'oom tjañoom' na cwindu'yo' na ñequiee chi' cwii tjõo ndo' nntyjeendye nn'aⁿ. Sãa ja matsjõo ndaa'yo': Caleity'iom ndaa'yo', ndo' canty'ia'yo' ndiocheⁿ na m'aⁿ nn'aⁿ cha'cwijom ntjom na jnda tmaⁿ na nncwantjom ts'aⁿ cwentaa' Ty'õots'om. Matseijomna' joona na jnda tue'ntyjo xjeⁿ na ntyjeeñe ts'aⁿ. ³⁶ Juu ts'aⁿ na matyjee ntjom na jnda tue' waa na mawantjoom ee matseitjoom nn'aⁿ na nndaana na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' na luaa' waa, juu ts'aⁿ na manom' ntjom ñecwiixjeⁿ na ñnequiaana' na neiiⁿeⁿ cha'xjeⁿ juu ts'aⁿ na matyjee ntjom. ³⁷ Ee juu ñ'oom na cwilue nn'aⁿ na cwii ts'aⁿ manom' sãa cwiiicheⁿ ts'aⁿ matyjeeñe, ñ'oom na mayuu' jo'. ³⁸ Na majñooⁿya 'o naquii' ts'iaaⁿ 'naⁿya matseijomna' cha'cwijom na cwitsacatyjeendyo' yuu na nchii ncjo'yo' jla'catq̃yo' ts'iaaⁿ. Nt'omcheⁿ nn'aⁿ jnda jla'nchu'na na nncuaa ts'iaaⁿ 'naaⁿ! Ty'õots'om naquii' n'om nn'aⁿ ndo' 'o jnda macwitsaquie'yo' ts'iaaⁿñeeⁿ.

³⁹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ samaritanos tsjoom'ñeeⁿ tyola'yu'na ñ'eⁿ Jesús, cwe' nc'e ñ'oom 'ndyoo yuscu'ñeeⁿ na tjei'yuu'ñe ndaana na matso: "Jnda t'mooⁿ nooⁿ cha'tso na tijo'ndyo na jnda ñes'aa." ⁴⁰ Jnda na tqwie'cañom nn'aⁿ samaritanos'ñeeⁿ yuu na m'aaⁿ Jesús, tyotaⁿna nnoom na caljoo'ñê ñ'eⁿndyena, ndo' ljoo'ñê tsjoomna we xuee. ⁴¹ Ndo' quia tyondyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, jndyendyetina tyola'yu'na. ⁴² Ndo' tyoluena nnom yuscu'ñeeⁿ:

—Je' tachii macanda cwe' ñ'oom na tsu', jo' chii cwilayuu'â. Ee mancjootyayâ jnda jndyaayâ ñ'oom 'ñom. Je' cwila'nooⁿâ na jom mayuu'cheⁿ

cwiluiñê Cristo na macwji'n'maanñê nn'a'n tsjoomnancue.

Sein'maⁿ Jesús jnda ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe

⁴³ Ndo' quia na jnda teinom we xuee'ñeeⁿ jlui' Jesús jo' jo'. Saalcwaa'â ñ'eⁿñê Galilea. ⁴⁴ Ee man-quiityeeⁿ tjei'yuu'ñê na ticala't'maaⁿndye nn'a'n cwii profeta na mañe'cwii ndyuaaⁿ'a'n ñ'eⁿndyena. ⁴⁵ Ndo' quia na squiaayâ Galilea ñ'eⁿñê nn'a'n na m'a'n jo' jo' jeeⁿ neiiⁿna jom, jla'ljona jom. Ee mati jona ty'ena Jerusalén quia tuee' ncuee Pascua, ndo' nty'iaana cha'tso 'naaⁿ t'maⁿ na tyoch'eeⁿ jo' jo'.

⁴⁶ Jnda jo' saanndaa'â ñ'eⁿñê Caná ts'ondaa Galilea, yuu na seicwaqueeⁿ ndaa na s'aana' winom. Ndo' tsjoom Capernaum tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe cantyja 'naaⁿl' gobiernom. Tyochjoo, jnda tsaⁿ'ñeeⁿ, m'aaⁿ na wii'. ⁴⁷ Quia na jndii tsaⁿ'ñeeⁿ na jnda squiaayâ Galilea ñ'eⁿ Jesús na jnaaⁿyâ Judea, tja tsaⁿ'ñeeⁿ na m'aaⁿyâ. S'aa ty'oo nnoom na cjaⁿ waa', na catsein'maaⁿ tyochjoo jnda, ee juu mañe'cue'. ⁴⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—'O maxjeⁿ tixocala'yuyoyo' na waa najndo xeⁿ ticanty'ia'ndaayoyo' na nnts'aa yuu na xocandaay na nluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa.

⁴⁹ Nquii ts'aⁿ na cwiluiit'maⁿñe ñ'eⁿ gobiernom t'o 'ndyoo Jesús. Tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, maje'ndyo cja' w'aya, cwii tyoowe' ti'jndaaya.

⁵⁰ Tso Jesús nnom tsaⁿ'ñeeⁿ:

—Cja' ee maxjeⁿ nlco'yana' tyochjoo jnda'.

Ndo' juu tsaⁿs'a'ñeeⁿ seiyoom'm ñ'loom na tso Jesús. Tjalcweeⁿeⁿ waⁿ'aⁿ. ⁵¹ Ndo' yocheⁿ na mawjaaweⁿeⁿ Capernaum, tquiocatjomndye mosoom'm. Jla'candiina jom, jluena:

—Jnda wjaaco'yana' tyochjoo jnda'.

⁵² Tax'eeⁿ ndaa naⁿ'ñeeⁿ ljo' xjeⁿ jnaⁿ'na' na tjaco'yana' jnaaⁿ. Ndo' t'oo naⁿ'ñeeⁿ nnoom:

—Wjacheⁿ chjooti na teinom na quiajmeiⁿ' 'ndii tycu na matseicona' jom.

⁵³ Quia jo' tsotye tyochjoo'ñeeⁿ sei'nooⁿ'oⁿ na mañejuu xjeⁿ'ñeeⁿ tso Jesús nnoom na nlco'yana' tyochjoo jnaaⁿ. Ndo' seiyoom'm ñ'eⁿ Jesús, mati cha'tsondye nn'aⁿ waⁿ'aⁿ.

⁵⁴ Luaa' ts'iaaⁿ na jnda we na s'aa Jesús na tueⁿ'eⁿ Galilea na jnaaⁿ Judea, na juu ts'iaaⁿ'ñeeⁿ tixocaluii na cwe' meiⁿnquia ts'aⁿ nnts'aa.

5

Sein'maⁿ Jesús ts'aⁿ yuu waa peila

¹ Jnda na tuii nmeiⁿ', saayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús ee tyowaa xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwila't'maaⁿ'ndyo. ² Nnom tsjoom Jerusalén tyowaa cwii 'ndyoots'a t'maⁿ na jla'cajndyuna 'Ndyoots'a Canmaⁿ. Manndyoo' juuna' tyowaa cwii peila t'maⁿ na ñequio ñ'loom hebreo jndyuna' Betesda. Ndiocheⁿ peila'ñeeⁿ niom 'om l'aa na cwe' wanaaⁿto. ³ Naquii' l'aa'ñeeⁿ tyomaⁿ' cwii tmaaⁿ' nn'aⁿwii, ñ'eⁿ nn'aⁿ na nchjaaⁿ, ñ'eⁿ nn'aⁿ na tileic'ooca', ñequio nn'aⁿ na jnda teintjeiⁿ luee, nc'ee'. Tyomeindoo'na na nleiwoo ndaatoo na ñjom peila'ñeeⁿ. ⁴ Ee tquiacheⁿ tquia mandyocue cwii ángel na matseitsja ndaatoo'ñeeⁿ. Ndo' quia

na jnda tuii na ljo', juu ts'aⁿ najndyee na nncuo jo' jo', nn'maⁿ meiⁿquia tycu na matjom. ⁵ Jo' jo' tyom'aaⁿ cwii tsaⁿs'a na jnda ntquiuu nchoo' quii nchoo' ñeeⁿ chu na wii'. ⁶ Nty'iaa' Jesús juu na waa. Ndo' nc'e na ntyjeeⁿ na jnda teijndye xuee na matjom na luaa', matsoom nnom:

—¿Aa ñe'can'maⁿ'?

⁷ Ndo' t'o ts'aⁿ na wii' nnoom. Matso:

—Ta, tjaa ñeeⁿ nnchjeeñe ja quii' ndaa quia na cwitsjana', ee yocheⁿ na matseijndo, cwiicheⁿ ts'aⁿ jnda teinom' ja.

⁸ Ndo' matso Jesús nnom:

—Quicantyja', catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'.

⁹ Mañoom' tco'yana' tsaⁿñeeⁿ, n'maaⁿ. Jnda jo' seilcwiñê tsuee 'naaⁿ'aⁿ, toqⁿ'oⁿ na tjacaⁿ. Ndo' xuee'ñeeⁿ xuee na jaa nn'aⁿ judíos cwita'jndyaaya. ¹⁰ Cwe' jo' nt'om nn'aⁿ judíos tyoluena nnom juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ:

—Je' xuee na cwita'jndyaaya. Ljeii na matsa'ntjomna' tinquiaana' na wanaaⁿ na nncja'ñ'oom' tsue'.

¹¹ T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana:

—Nquii ts'aⁿ na sein'maⁿ ja matso noqⁿ na catseilcwiindyo tsuee 'naⁿya ndo' cjoñ'oⁿya juuna'.

¹² Ta'x'ee naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Ñeeⁿ juu tsaⁿñeeⁿ na matso njom' na catseilcwiindyu' tsue' ndo' cja'ca'?

¹³ Saā juu ts'aⁿ na jnda n'maⁿ ticaljeiiⁿ 'ñeeⁿ sein'maⁿ jom. Ee nc'e jndye nn'aⁿ tyom'aⁿ jo' jo', jo' chii teindyoo Jesús. ¹⁴ Jndanquia ljeii Jesús tsaⁿñeeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom nnom:

—Je' queⁿ¹ cwenta, jnda n'maⁿ¹, cja'meintyje' na matsei'tjo_ondyu' nnom Ty'o_ots'om cha tintjom' cwii na cwajndiiticheⁿ.

¹⁵ Ndo' tsa^{ns}'a'ñeeⁿ tjacatsoom ndaa nn'aⁿ judíos na nquii Jesús sein'maⁿ jom. ¹⁶ Cwe' nc'e jo' tyol'uee nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na cat'uiina' Jesús. Ty-ojoo' n'omna na nla'cuee'na jom, ee tyoch'eeⁿ ts'iaaⁿmeiⁿ¹ meiiⁿ xuee na cwita'jndyeena. ¹⁷ Saa Jesús t'o_oⁿ nda_{aa}na, tsoom:

—Tsotyaya ñequii'cheⁿ mach'eeⁿ ts'iaaⁿ, ndo' mati ja.

¹⁸ Jnaaⁿ¹ ñ'oomwaa' nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ tyojoo'ti n'omna na nla'cuee'na jom. Ee cantyja na cwitjeii'na cwenta nchii macanda na seitjo_oñê cantyja 'naaⁿ¹ xuee na cwita'jndyeena, saa mati nquiuna na seitjo_oñê na tsoom na Ty'o_ots'om cwiluiiñe Tsotyeeⁿ, ee na laa'ti' mach'eeⁿ na ñe'cwii cwiluiiñe ñ'eⁿñe.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jnda Ty'o_ots'om

¹⁹ Quia jo' matso Jesús ndaa naⁿ¹ñeeⁿ:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseina^{ny}a ndaa'yo'. Ja na cwiluiindy_o Jnda Ty'o_ots'om, ticalatiuu'yo' na ñequii' cantyja na l'ue ts'o_oⁿ nnts'aa. Ja ñequii'cheⁿ cantyja na manty'ia na mach'ee Tsoty_a, jo' na mats'aa. Ee ja na cwiluiindy_o Jnaaⁿ, ñequii'cheⁿ mats'aa cha'xjeⁿ na manty'iaaya na mach'eeⁿ. ²⁰ Ee Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom ja na cwiluiindy_o Jnaaⁿ. Ma'mo_oⁿ no_oⁿ cha'tso na mach'eeⁿ. Ndo' m'mo^{nty}eeⁿcheⁿ ts'iaaⁿ na t'ma^{nti} na cats'aa cha cats'aana' na cjaawee'ticheⁿ n'om'yo'. ²¹ Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ na cwitando' l'oo, mati ja na cwiluiindy_o Jnaaⁿ

meiⁿquia ts'aⁿ na l'ue ts'ooⁿ mañequia na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ²² Tsotyaya meiⁿcwii ts'aⁿ ticu'xeeⁿ. Saa l'oo ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ jnda tquiaaⁿ cha'waati na nntu'xeⁿndye nn'aⁿ. ²³ Ee l'ue ts'oom na ñecwii xjeⁿ cala't'maaⁿndye nn'aⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ, cha'xjeⁿ cwila't'maaⁿndyena jom. Saa meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na tiñe'catseit'maaⁿñe ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ meiⁿ Tsotyaya ticatseit'maaⁿñe tsaⁿñeeⁿ.

²⁴ 'Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. 'Ñeeⁿ juu na mandii ñ'oom 'ndyō ndo' matseyu' ñequio nqueⁿ na jñoom ja, juu tsaⁿñeeⁿ matseixmaⁿ na ticantycwii na wando', meiⁿ ticatu'xeⁿñe cantyja jnaaⁿ!. Ñeseixmaⁿ na ts'oo juu saa je' matseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ²⁵ 'Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Nncue'ntyjō xjeⁿ ndo' je' mawe'ntyjōna' quia na ndye nn'aⁿ na jnda tja jndye ja na cwiluiindyō Jnda Ty'oots'om. Ndo' nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyō ñnequia na nnta'ndo'na. ²⁶ Ee cha'xjeⁿ nquii Tsotyaya matseixmaaⁿ na wanoom'm cantyja 'naaⁿ nqueⁿ, malaa'ti' jnda tquiaaⁿ noōⁿ na cwiluiindyō Jnaaⁿ, na matseixmaⁿya na wando'a cantyja 'naⁿ nncō. ²⁷ Ndo' jnda tquiaaⁿ najndei na matseixmaaⁿ na ja nncu'xaⁿ nn'aⁿ cantyja jnaaⁿna, nc'e cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. ²⁸ Tacal'a'yo' na jeeⁿ cwijaawee' n'om'yo' na luaa' tsjoo ee nncue'ntyjō xjeⁿ na cha'tso l'oo na too'ndye ndei'luaa, ndyena jndyeya. ²⁹ Joo nn'aⁿ na jnda ñel'a na maty'iomyana', nntando'xcona na ticantycwii na cwita'ndo'na. Saa joo nn'aⁿ na tyoolaxmaⁿ na maty'iomyana', nntando'nnda'na

na nnt'uiityeⁿna' jooa.

Waa najndei na matseixmaⁿ Jesús

³⁰ Tjaa na nndaꞗ nnts'aa cantyja na matseixmaⁿ nncꞗ. Cha'xjeⁿ na matseijndo' Ty'oꞗts'om ts'oꞗⁿya, jo' na macu'xaⁿ. Ndo' macu'xaⁿya cha'xjeⁿ na maty'iomyaana'. Ee nchii mal'uee'ndyoꞗ na nluui yuu na l'ue ts'oꞗⁿ nncꞗ. Mal'uee'ndyoꞗ na nnts'aa yuu na l'ue ts'om Tsotyꞗ na jñom ja quii'ntaaⁿyo'. ³¹ Xeⁿ macwji'yuu'ndyoꞗ cantyja 'naⁿya, ticajnda ñ'oom'ñeeⁿ. ³² Sꞗꞗ m'aaⁿ cwiicheⁿ na macwji'yuu'ñe cantyja 'naⁿya, majuu Juan. Ndo' ntyjiiyaya na juu ñ'oom'ñeeⁿ tseixmaⁿna' na mayuu'. ³³ Mancjo'yo' jñom'yo' nn'aⁿ na m'aaⁿndo' ñ'oom na tjei'yuu'ñê cantyja 'naⁿya, ñ'oom na mayuu' juuna'. ³⁴ Sꞗꞗ ja ticantyyaa' ts'oꞗⁿ ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye nn'aⁿ cantyja 'naⁿya. Luaa' matsjꞗꞗ cha nndaꞗ nncwji'n'maaⁿndyoꞗ 'o. ³⁵ Juan'ñeeⁿ tyoseixmaaⁿ cha'cwijom lámpara na matseixueena' jo ndaꞗ nn'aⁿ. Ndo' 'o xjeⁿ na ñet'oom t'om'yo' na neiⁿyo' ee nquiu'yo' ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cha'cwijom seixueeña' naquii' n'om'yo'. ³⁶ Sꞗꞗ waa ñ'oom na macwji'yuu'ñena' cantyja 'naⁿya na t'maⁿti cwiluiiñena', nchiiti ñ'oom na tjei'yuu'ñe Juan. Joo ts'iaaⁿ na tquiaa Tsotyꞗya na catseicandaꞗ'ndyoꞗ na mats'aa, jooa' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya na nqueⁿ jñoom ja. ³⁷ Ndo' nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿyo' macwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿya naquii' ñ'oom'm. 'O meiⁿjom ndii' tyoondye'yo' jñeeⁿeⁿ, meiⁿ na nnty'ia'yo' chiuu waaⁿ. ³⁸ Meiⁿ ñ'oom'm tic'oomna' naquii' n'om'yo', ee 'o tiñe'cala'yuu'yo' ñequio ja na jñoom. ³⁹ Tcuu tcuu

cwila'naⁿyo' ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljei teiyo ee cwila'tiuu'yo' cwe' na cwil'a'yo' na ljo', jo' na nnda'yo' na ticantycwii na cwitando'yo' jo nnoom. Ndo' jona' cwitjei'yuu'ndyena' cantyja 'naⁿya. ⁴⁰ Saa tiñe'cala'jomndyo' cantyja 'naⁿya cha nnda^a n^lxmaⁿyo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

⁴¹ 'Ja ticantyjaa' ts'o^o na nla't'maaⁿndye nn'aⁿ ja. ⁴² Ee matsei'noⁿa cantyja 'naⁿyo' na juu na m'aaⁿ Ty'o^ots'om na candya' ts'oom nn'aⁿ, ticala'xmaⁿyo' jo'. ⁴³ M'aaⁿya quii'ntaaⁿyo' ñequio xuee' Tsotyaya, saa 'o ticala'ljo'yo' ja. Saa xeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ nncwjee' ñequio xuee' nquii, maxjeⁿ nla'ljo'yo' juu. ⁴⁴ 'O cwil'ue'yo' na nla't'maaⁿndye nc'ia'yo' 'o, saa tical'ue'yo' na ntseit'maaⁿñe nquii Ty'o^ots'om 'o. Ndo' na luaa' cwil'a'yo', tixocanda^a nla'yu'yo' ñ'eⁿndyo. ⁴⁵ Saa ticala'tiuu'yo' na manncoty^a nntsjo^o jnaⁿyo' nnom Tsoty^a. M'aaⁿ cwiicheⁿ na mañequiaa jnaⁿyo', manquiti Moisés, tsaⁿ na jeeⁿ cwicantyjaa' n'om'yo'. ⁴⁶ Xeⁿ cwila'yu'yo' ñequio Moisés, quia jo' mati nla'yu'yo' ñ'eⁿndyo, ee seiljeiⁿ cantyja 'naⁿya. ⁴⁷ Saa xeⁿ 'o tiñe'cala'yu'yo' ñ'oom na seiljeiⁿ, quia jo' ¿chiiu ya nl'a'yo' na nla'yu'yo' ñ'oom na matseinaⁿ?

6

Tquiaa Jesús na tcwa' 'om meiⁿ nn'aⁿ

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ Jnda teinom na nmeiⁿ, teity'io^oâ ndaaluee Galilea ñ'eⁿ Jesús na mati jndyu juuna' Tiberias. ² Ndo' cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye ty'entyjona naxeeⁿeⁿ ee jnda nty'iaanda^ana ts'iaaⁿ t'maⁿ

na tyoch'eeⁿ na tyotsein'maaⁿ nn'aⁿwii. ³ Quia jo' já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, saawaayâ cwii sjo ñ'eⁿñê. Jo' jo' saawindyuaandyô. ⁴ Ndo' quia ljo' mandyoo' nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. ⁵ Ndo' Jesús jleity'iom nnoom, manty'iaaⁿaⁿ jnda manquioque cwii tmaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye. Quia jo' matsoom nnom Felipe:

—¿Yuu nla'jndaaya nantquie cha ndaa nlcwa' cha'tsondye naⁿm'aⁿ?

⁶ Luaa' matsoom cha nleitquioo' chiuu m'aaⁿ ts'om Felipe. Ee nqueⁿ mantyjiicheeⁿ ljo' nnts'aaⁿ.

⁷ T'o Felipe nnoom, matso:

—Meiⁿ xeⁿ we siaⁿnto s'om denarios na nlacatsuyua na nla'jndaaya ntyoo', saa maxjeⁿ xocwijndei juuna' na nlcwa' cwii cwii joona meiiⁿ ñe'chjoowi'.

⁸ Cwii ncjoondyô nn'aⁿ na cwindyaayâ ñ'oom na mañequiaaⁿ, tsaⁿ na jndyu Andrés, tyjee Simón Pedro, matso nnom Jesús:

⁹ —Ñjaaⁿ m'aaⁿ cwii tyochjoo na maleiñ'oom 'om taⁿ tyoo' na tuiina' ñequio jndaatyoo' lqueeⁿ cebada ñ'eⁿ we catscaa chjoo na jnda jneiiⁿ saa ¿cwaaⁿ ndaa' nmeiⁿ na jndyendye nn'aⁿ?

¹⁰ T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Candu'yo' ndaa nn'aⁿ na cwindyuaandyena.

Ndo' jo' jo' jndye jnda nch'u niom. Quia jo' teindyuaandye nn'aⁿ, ndo' tuee' cha'na 'om meiⁿndye naⁿnom. ¹¹ Quia jo' to'ñom Jesús ntyoo'ñeeⁿ. Tquiaaⁿ na quianl'uaa' Tsotyeen cantyja 'naaⁿ joona'. Jnda jo' tyoc'oom joona' ndaa já nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. Ndo' já t'ooⁿyâ joona' ndaa nn'aⁿ na meindyuaandye.

Ndo' malaa'ti' s'aaⁿ ñequio calcaa nch'u, cwanti na ñe'catquiina na cwii cwiindyena. ¹² Jnda na tjacjoona, quia jo' ndaa já na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê tsoom:

—Cala'tjom'yo' ntaⁿ cajndaá na 'ndiina' cha tints'aana' na cwe' nlei'ndaa'na'.

¹³ Ndo' jlatjooⁿyâ ntaⁿ ntyoo' na 'ndiina' na tcwa' naⁿñeeⁿ na tuina' ñ'eⁿ jndaatyoo' cebada. Jla'catoo'â canchoo'we tsquiee ñ'eⁿ joona'. ¹⁴ Ndo' naⁿñeeⁿ, jnda na nty'iaana ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aaⁿ na ma'moⁿna' na waa najndei na cwiluiñê, tyoluená:

—Mayuu'cheⁿ tsa^{ns}'am'aaⁿ cwiluiñê nquii profeta na mawaa ljeii na matsona' na nncwje'cañoom tsjoomnancue na ñnequiaa ñ'oom' Ty'oots'om.

¹⁵ Ndo' sei'noⁿ Jesús na mawaa xjeⁿ na nnquioc'om naⁿñeeⁿ jom ndo' ñequio najndei'na' na nlqueⁿna jom na nluiñê rey. Cwe' jo' cwiicheⁿ cwii ndii' tjannaaⁿaⁿ na ñenqueⁿ jo sjo.

Tjacaá Jesús nnom ndaalúe
(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

¹⁶ Ndo' quia na tuee' na jnda tmaaⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, saacuaayâ, squiaayâ 'ndyoo ndaalúe. ¹⁷ Jo' jo' tuooyâ cwii w'aandaa, na nncwity'ioo'â ndaalúe na nntsquiaayâ Capernaum. Ndo' quia tuee' na teijaaⁿ, ticando' na nncwje'cañoom já. ¹⁸ Ndo' nc'e na jndei tío jndye tyotseiwena' ndaalúe'ñeeⁿ. ¹⁹ Jo' chii ñe'om oo yom kilómetros jnda tjacaá w'aandaa'ñeeⁿ na cwicantyjaandyô n'oom pala'. Xjeⁿñeeⁿ nty'iaayâ na mandyocaa Jesús nnom

ndaaluae na matseicandyoo'ñê na m'aaⁿyâ. Jeeⁿ ndya' jla'catyuendyô. ²⁰ Tsoom ndaayâ:

—Mannco luaañe, tilacatyuendyo'.

²¹ Jeeⁿ ndya' neiiⁿyâ s'aana' na to'ñooⁿyâ jom ts'om w'aandaa. Ndo' mantyjacheⁿ tue'cañoom juuna' yuu na cwitsaayâ.

Cwil'uee nn'aⁿ Jesús

²² Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, nn'aⁿ na jndyendye na ljoo'ndye xndyaa' ndaaluae yuu na tquiaa Jesús na tcwa'na, tyoqueⁿna cwenta na ñe'cwii w'aandaa chjoo ñetuaa. Tjañjoom' n'omna na tîcuooⁿ juuna' ñequiondyô jâ nn'aⁿ na cwila'jomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ. ²³ Saa nt'omcheⁿ l'aandaa nch'u na jnaⁿ Tiberias, tqwie'cañomna' yuu na tcwa' naⁿñeeⁿ ntyoo'ñeeⁿ na jnda tquiaa Ta Jesús na quianl'uaa' Tsotyeeⁿ. ²⁴ Quia jo' tuoo naⁿñeeⁿ l'aandaa nch'u'ñeeⁿ. Ty'ena tquiena Capernaum na ty'ecal'ueena Jesús. Ee jla'noⁿna na tac'oomñê yuu na tquiaaⁿ na tcwa'na, meiⁿ jâ nn'aⁿ na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñeⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Jesús cwiluiñê tyoo' na cwita'ndo' nn'aⁿ

²⁵ Ndo' quia na jnda jliuna Jesús cwiicheⁿ xndyaa' ndaaluae, tyoluena nnoom:

—Maestro, ¿ljo' xjeⁿ jndyo' luaa?

²⁶ T'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo'. 'O cwil'ue'ya'yo' ja nchii nc'e na nty'ia'yo' ts'iaaⁿ na s'aa na tixocandaa nts'aa cwe' meiⁿquia ts'aⁿ saa cwe' nc'e na tcwa'yo' tyoo' na tquiaana' na tjacjo'yo'. ²⁷ 'O cwijoo' n'om'yo' na nleijn-daa' nantquie, ndo' joona' 'naⁿ na cwilei'ndaa'.

Saa ticaty'iomna' na cwil'a'yo' na ljo'. Calajnda'yo' na nliu'yo' cwii na cha'cwijom nantquie na cantyja 'naaⁿ' juu jo' nla'xmaⁿ'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'. Ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ññequia juu na matseijomna' nantquie naquii' n'om'yo' ee Tsotyaya Ty'ōots'om ma'mooⁿ na jnda tqueeⁿ ja ts'iaaⁿmeiiⁿ.

²⁸ Quia jo' nt'omndyena jluena nnoom:

—¿Ljo' macaⁿna' na cal'aayâ cha na nncjaawee' ntyjii Ty'ōots'om jâ?

²⁹ T'ō Jesús ndaana, matsoom:

—Luaa waa na l'ue ts'oom ñ'eⁿndyo' na cala'yū'yo' ñequio ja na jñoom.

³⁰ Jo' chii t'ōona nnoom:

—¿Cwaaⁿ cwii nnom na nntsa' nnty'iaayâ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa cha m'moⁿna' ndaayâ na waa na cwiluiindyū' ndo' cha na nla'yuu'â ñ'eⁿndyu'? ³¹ Nquiee weloo welooya tyocwa'na maná quia tyom'aⁿna ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, cha'xjeⁿ na matso ljeii ñ'oom' Ty'ōots'om na teiyo teiljeii: “Tquiaa Ty'ōots'om tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee na tcwa'na.”

³² T'ō Jesús ndaana, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo'. Juu maná na tquiaa Moisés nchii cwiluiiñena' tyoo' na jnaⁿ na m'aaⁿ Ty'ōots'om. Saa nquii Tsotyaya mañequiaaⁿ juu na mayuu' na jnaⁿ na m'aaⁿ cañoom'luee na matseijomna' juu cha'na tyoo'. ³³ Juu na cwiluiiñe tyoo' na mañequiaa Ty'ōots'om, cañoom'luee jnaⁿ jndyocue. Juu mañequiaa na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na.

³⁴ Quia jo' tyoluena nnoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ñenquii'cheⁿ quiaa' tyoo'meiⁿ ndaayâ.

³⁵ Ndo' t'o Jesús ndaana, matsoom:

—Ja cwiluiindyö tyoo' na mañequiaya na la'xmaⁿ nn'aⁿ na ticantycwii na cwita'ndo'na. 'Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'oo, matseijomna' juu cha'cwijom ts'aⁿ na jnda tjacjoo' na macwa'. Ndo' 'ñeeⁿ ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyö nguioo na teiiⁿ naquii' ts'om cha'na quia ma'uu ts'aⁿ ndaa. ³⁶ Saa cha'na ñ'oom na jnda tsjooya ndaa'yo', meiiⁿ na jnda nty'ia'ndaa'yo' ts'iaaⁿ na mats'aa, maxjeⁿ ticala'yu'yo'. ³⁷ Cha'tso nn'aⁿ na mañequiaa Tsotyaya l'oo, nntioondyena l'oo. Ndo' 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nntioñe l'ooya tijoom nnts'aa na tico'ñöⁿ juu. ³⁸ Ee ja na jnaaⁿya caáoom'luee nchii na jndyoo na cats'aa ljo' na l'ue ts'ooⁿ. Saa jndyoo na cats'aaya yuu na l'ue ts'om nqueⁿ na jñoom ja. ³⁹ Ndo' Tsotyaya na jñoom ja luaa waa na l'ue ts'oom na cats'aa, na cha'tsondye nn'aⁿ na jnda tquiaaⁿ l'ooya, meiⁿcwiindyö joona ticatsuuñe añmaaⁿl. Ndo' xuee na macanda ñnequia na nnta'ndo'xco cha'tsondye joona. ⁴⁰ Ee Tsotyaya l'ue ts'oom na cha'tsondye nn'aⁿ na cwinty'iaa ja na cwiluiindyö Jnaaⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyö nnto'ñoomna na ticantycwii na cwita'ndo'na. Ndo' xuee na macanda ja ñnequia na nnta'ndo'xco joo nn'aⁿ na jnda tja.

⁴¹ Jnda na tso Jesús ñ'oomwaa', tyola'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñ'oom na tsoom: “Ja cwiluiindyö tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee.”

⁴² Ee tyoluena:

—Jesús m'aaⁿ ¿aa nchii jnda José jom? Cwita'jnaaⁿ a tsotyeeⁿ, tsoñeeⁿ. ¿Chiuu na tsoom na jnaaⁿ cañoom'luee, jndyocueeⁿ?

⁴³ T'ō Jesús, matsoom ndaaⁿ naⁿ ñeeⁿ:

—Tala'ncjoo'ndyo' cantyja 'naaⁿ ñ'oomwaa'.

⁴⁴ Ee tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na nndaⁿ nntioñe l'oo xeⁿ nchii Tsotyⁿ na jñoom ja nnts'aaⁿ na cats'aa tsaⁿ ñeeⁿ na ljo'. Ndo' xuee na macanda ja nnts'aa na nncwando'xco tsaⁿ ñeeⁿ. ⁴⁵ Ee profetas, waa ñ'oom na jla'ljeiina na matsona': "M'moⁿ Ty'oots'om ndaaⁿ cha'tso nn'aⁿ." Luaa' ñe'catsona' na ticwii cwii ts'aⁿ na jnda jndii ñ'oom na ma'moⁿ Ty'oots'om ndo' jnda sei'noⁿ juuna', tsaⁿ ñeeⁿ nntioñe l'ooⁿya.

⁴⁶ Ñ'oomwaa' tica'moⁿna' na jnda nty'iaa' ts'aⁿ Tsotyaya Ty'oots'om. Macanda ja na jñoom qui'ntaaⁿyo', ja jnda nty'ianooⁿya jom. ⁴⁷ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaaⁿyo', ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'eⁿndyo juu matseixmaⁿ na ticanty-cwii na wando' añmaaⁿ. ⁴⁸ Ja cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. ⁴⁹ Weloo weloo'yo' tcwa'na maná jo ndyuaa yuu na tjaa nn'aⁿ c'om, ndo' tjana. ⁵⁰ Ja cwiluiindyō tyoo' na jnaaⁿya cañoom'luee. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa', tixocatsuñe. ⁵¹ Ja na jnaaⁿya cañoom'luee cwiluiindyō tyoo' na mañequiaya na cwita'ndo' nn'aⁿ. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo'waa mamatseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' juu tyoo' na mañequiaya cha na nnta'ndo'na jo nnom Ty'oots'om, seii'a cwiluiñe Jo'.

⁵² Ñ'oomwaa' s'aana' na jla'ncjoo'ndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ ñequio nc'iaana. Tyoluena:

—Manquiuuya na xocandaa ñequiaa tsaⁿm'aaⁿ seiiⁿeⁿ na nntquiaa.

⁵³ Quia jo' tsoticheⁿ Jesús ndaana:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', xeⁿ ticatquie'yo' seii' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee ndo' na cwe'yo' nioom'a, ticala'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na tando' añmaaⁿ. ⁵⁴ Nquii ts'aⁿ na jnda tquii seii'a ndo' jnda t'uu nioom'a tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. Ndo' xuee na macandā nnts'aaya na nncwando'xcoom. ⁵⁵ Ee seii'a matseixmaⁿ'na' nantquie na tjacantyja naya ndo' nioom'a matseixmaⁿ'na' juu na nnc'uu ts'aⁿ na tjacantyja naya. ⁵⁶ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na maquii seii'a ndo' ma'uu nioom'a, tyeⁿ matseitjoom'na' tsaⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' tyeⁿ matseitjoom'na' ja ñ'eⁿñê. ⁵⁷ Nquii Tsotyaya na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo', jom wanoom'm ndo' cantyja 'naaⁿ'aⁿ mati wando'a. Maluaa' matseijomna' ñ'eⁿ ts'aⁿ na maquii seii'a, nncwando' añmaaⁿ' cantyja 'naⁿ'ya. ⁵⁸ Matseinaⁿ'ya cantyja 'naaⁿ' nquii na cwiluiñe tyoo' na jnaⁿ cañoom'luee. Tyoo'waa titseixmaⁿ'na' cha'na maná na tcwa' weloo welo'yo' ndo' tjana. Saa ticatseijomna' cantyja 'naⁿ'ya cha'na maná'ñeeⁿ. Ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nlcwa' tyoo' na matseixmaⁿ'ya, tijoom nncue', m'aaⁿ ndo' m'aaⁿ na wando'.

⁵⁹ Ñ'oommeiⁿ' seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ ndaa nn'aⁿ quii' wats'om 'naaⁿ nn'aⁿ judíos tsjoom Capernaum.

Ñ'oom na ticantycwii na wando' añmaaⁿ' ts'aⁿ.

60 Majndye nn'aⁿ na tyola'jomndye ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, quia jndyena ñ'oomwaa' jluena:

—Jeeⁿ jndei'na' ñ'oom na matseineiⁿ, tixocandaꞗ nlajomndyo juuna'.

61 Ntyjii Jesús naquii' ts'oom na cwila'ncjoo'ndye naⁿñeeⁿ cantyja ñ'oom na seineiⁿ ndaꞗana. Jo' chii tsoom ndaꞗana:

—¿Aa cwila'lcwe' ñ'oommeiⁿ 'o? 62 Quia jo' c'oom'yaya n'om'yo' chiuu nnts'aana' 'o quia nnty'ia'ndaꞗ'yo' ja na cwiluiindyꞗ ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nncjowaannda'a nandye yuu na ñet'ooⁿjndyaꞗ. 63 Macandaꞗ nquii

Espíritu mañequiaaⁿ na cwita'ndo' nn'aⁿ jo nnom Ty'oots'om. Nchii cantyja 'naaⁿ seiina na la'xmaⁿna na ljo'. Ñ'oom na mañequiaya cwiluiiñena' cantyja 'naaⁿ Espiritu ndo' nc'e juuna' jo' na wando' ts'aⁿ. 64 Saa ndicwaⁿ ñ'eeⁿndyo' na ticalayu'yo' ñ'eⁿndyo.

Luaa' matsoom ndaꞗana ee cantyjati na tooⁿooⁿ na mañequiaaⁿ ñ'oom, mantyjeeⁿ 'ñeeⁿ joo na ticala'yu' ñ'eⁿñê, ndo' 'ñeeⁿ juu na ññequiaa cwenta jom. 65 Matsotyeeⁿcheⁿ:

—Cwe' nc'e jo' na jnda tsjoo ndaꞗ'yo' macanda nndaꞗ ntseijomñe ts'aⁿ ñ'eⁿndyo quia mañequiaa Tsotyaya na caluii na ljo'.

66 Ndo' nc'e ñ'oomwaa', majndye nn'aⁿ na tyondyejndyeena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ, ty'elcwee'na. Ticalala'jomndyetina ñ'eⁿñê. 67 Jo' na tax'eeñê ndaꞗ jâ nn'aⁿ na canchoo'we na t'maaⁿ na cala'jomndyô ñ'eⁿñê, matsoom:

—Ndo' 'o je' ¿aa mati nntoⁿndyo' ñ'eⁿndyo?

68 Simón Pedro t'ooⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ticatsona' na nla'jomndyô ñ'eⁿ cwicheⁿ ts'aⁿ, ee ñ'oom na matseineiⁿ mañequiaana' na ticantycwii na cwitandoo'â. ⁶⁹ Ndo' jâ jnda macwila'yuu'â ndo' jnda macwila'nooⁿâ na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'oqts'om na wando'.

⁷⁰ T'o Jesús, matsoom ndaayâ:

—Ja tjeii'a 'o na canchoo'wendyo'. Ndo' cwii 'o m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ tsaⁿjndii.

⁷¹ Luaa' matsoom na ma'mooⁿ Judas Iscariote, jnda Simón. Ee tsaⁿñeeⁿ ñnequiaa cwenta jom. Mati juu cwii jâ na canchoo'wendyô.

7

Tiñecala'yu' ntyjee Jesús ñ'eⁿñê

¹ Jnda tuii na nmeiiⁿ tyoma'nooⁿyâ ts'ondaa Galilea ñ'eⁿ Jesús. Ee jnaaⁿ na tyoqueⁿndye nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na ñ'cala'cuee'na jom, jo' chii tiñe'cjaⁿ Judea.

² Ndo' jaawindyoo' na nncuee' ncuee na cwila't'maaⁿndye nn'aⁿ judíos quia na quil'ana xeⁿnquie' ncwaⁿ na cwijaañjoom' n'omna chiuu ñet'om weloo weloona ndyu'ñeeⁿcheⁿ. ³ Ndo' na manncuee' xuee'ñeeⁿ tyolue ntyjeeⁿ nnoom:

—Cwa sa, calui' ñjaaⁿñe. Cja' Judea cha nn'aⁿ na m'aⁿla'ñeⁿ na cwila'jomndye ñ'oom na mañequiaa' mati nnty'iaana ts'iaaⁿ na mache'. ⁴ Ee ts'aⁿ na matseicantyyaa' ts'om na cala'yu' nn'aⁿ ñ'eⁿñe, ticatsona' na nljoo'ñe jo jndaq̄. Quiaandyu' na caliu cha'tso nn'aⁿ ts'iaaⁿ na mache'.

⁵ Nmeiiⁿ jluena nnoom ee meiⁿ joona ticala'yu'na ñ'eⁿñê. ⁶ Quia jo' matsoom ndaana:

—Tyoowe'ntyjo xjeⁿ na ca'moo^{ny}a ndaa nn'aⁿ na cwiluitquiendye na cwiluiindyō nquii na macwji'n'maa^{nñe} nn'aⁿ. Saa 'o meiⁿquia xjeⁿ na ñe'conom'yo', tjaa'naⁿ na teincuu'. ⁷ Joo nn'aⁿ tsjoomnancue tijndoona 'o. Saa cantyja 'naⁿ ja luaañe, ñequii'cheⁿ m'aⁿna na jndoona ja, cwe' nc'e na macwji'yuu'ndyō cantyja 'naaⁿ nacia na cwil'ana. ⁸ Tsa'yo' na ñencjo'yo' xueewaa', ja tjoōcheⁿ na nncjo xuee. Ee tjoōcheⁿ na nntseica'mo^{ndyō} na cwiluiindyō nquii na macwji'n'maa^{nñe} nn'aⁿ.

⁹ Ndo' jnda na tsoom na luaa' ndaana, ljoo'ñetyeeⁿ we ndyee xuee Galilea.

Tja Jesús na tuee' xuee xeⁿnquie' ncwaⁿ

¹⁰ Ndo' jnda na ty'e ntyjeeⁿ na tuee' xuee, quia jo' mati jom tjantyjoōⁿ, saa tîtseica'mo^{nñe} ndaa nn'aⁿ. Tjaaⁿ cha'cwijom ts'aⁿ na tical'ue ts'om na caliu nn'aⁿ na m'aaⁿ. ¹¹ Ndo' nn'aⁿ judíos na ticuee' n'omna jom jeeⁿ tyol'ueena jom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na tqurio ncuee. Tyota'x'eena, tyoluena:

—¿Yuu m'aaⁿ tsaⁿñeeⁿ?

¹² Ndo' t'maⁿ waa na ticatjoom' na jla'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja 'naaⁿaⁿ. Ee cwantindye joona tyolue: “Ya ts'aⁿñe tsaⁿm'aaⁿ!” Saa nt'omcheⁿ tyolue: “Tiyuu', ee manquiu'nn'aaⁿ nn'aⁿ.”

¹³ Saa cwe' nc'e na nquiaana nn'aⁿ judíos na cwiluitquiendye ndaana, jo' na tîcala'neiⁿndyeyuna cantyja 'naaⁿaⁿ.

¹⁴ Jnda na tuee' xcwe ncuee, tjaqueⁿeⁿ naquii' wats'om t'maⁿ ndo' jo' jo' tyo'mooⁿ

ndāa nn'aⁿ. ¹⁵ Saā tileicala'noⁿl nn'aⁿ judíos na cwiluiitquiendye. Tyoluena:

—Nchaal l'uu na tja tsaⁿm'aaⁿl scwela. Quia jo' ¿chiiu na jeeⁿ ya matseitjoom'm ñ'oom?

¹⁶ T'o Jesús ndāana, matsoom:

—Nchii nncō matseijndaa'ndyo ñ'oom na ma'moōⁿya. Nqueⁿ na jñoom ja seijndaa'ñê chiiu catsjoōya. ¹⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'cats'aa cantyja na matsa'ntjom Ty'oōts'om, juu nntsei'noⁿl aa Ty'oōts'om seijndaa'ñe ñ'oom na ma'moōⁿya, oo aa cwe' ñ'oom na seitiiu nncō na mañequiaya. ¹⁸ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na macwji' ñ'oom cantyja 'naaⁿl nquii, matseijndeiit tsaⁿñeeⁿ na caluiit'maⁿñê ndāa nc'iaaⁿaⁿ. Saā ts'aⁿ na matseijndeiit na catsei't'maaⁿñena' nquii na jñom jom, tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê na mayom'm. Tiquinquiu'nn'aaⁿ.

¹⁹ 'Moisés seiljeiⁿ ñ'oom na tqueⁿ Ty'oōts'om ndāa'yo' na matsa'ntjomna'. Saā meiiⁿ na ljo', meiⁿcwiindyo' 'o tyoola'candāa'ndyo' juuna'. Ee xeⁿ cwila'candāa'yo' juuna' xoqueⁿndyo' na nlacue'yo' ja.

²⁰ Nn'aⁿ na jndyendye t'oōna nnoom, jluena:

—'U tsaⁿjndii matseixmaⁿl. ¿Ñeeⁿ ts'aⁿ maqueⁿñe na nntseicuee' 'u?

²¹ T'o Jesús ndāana, matsoom:

—Xuee na cwita'jndyāaya sein'maⁿya ts'aⁿ na le-icjaaa, ndo' s'aana' na tjoom' ticala'noⁿyo'. ²² Saā cala'noⁿyo' ñ'oom na nntsjoō. Tso Moisés na cal'a'yo' costumbre yonom nda'yo' na 'ndaandye. Ndo' cwila'candāa'ndyo' ñ'oom'ñeeⁿ meiiⁿ xuee

na cwita'jndyaaya. Saa nchii jom seicatooⁿl^on costumbre'ñeeⁿ. Nquiee weloo welooya jla'catoo'na juuna'. ²³ Nquiu'yo' na mañequiaa ljeii na tqueeⁿ na wanaaⁿ na cwil'a'yo' costumbre'ñeeⁿ meiⁿ xuee na cwita'jndyaaya. Ndo' na luaa' waa, chiuu na cwila'wjee'yo' ja nc'e na juu xuee na cwita'jndyaaya sein'maⁿya cwii ts'aⁿ na wii'. ²⁴ Jo' chii tintjei'yo' cwenta na cwe' tomti cantyja na cwiwitquioo'. Catjei'yo' cwenta cantyja na maty'iomyana'.

Jesús ¿aa Cristo cwiluiñê?

²⁵ Quia jo' nt'om nn'aⁿ Jerusalén tyota'x'eena ndaa nc'iaana:

—¿Aa nchii tsaⁿs'am'aaⁿ ts'aⁿ na cwil'uee naⁿmaⁿn'iaaⁿ na nla'cuee'na? ²⁶ Saa canty'ia'yo' ñequio na jndoo' jndye nn'aⁿ matseineiⁿ, meiⁿ tjaa ljo' coluena nnoom. ¿Aa nnts'aacheⁿna' na cwila'tiuu naⁿmaⁿn'iaaⁿ cwentaaya na tsaⁿm'aaⁿ mayuu'cheⁿ cwiluiñê Cristo? ²⁷ Saa nqueⁿ quia nncwjeeⁿeⁿ tjaa 'ñeeⁿ juu nntsei'noⁿl yuu jnaⁿyom. Saa tsaⁿm'aaⁿl manquiuuyaaya yuu jnaaⁿ.

²⁸ Jnda jndii Jesús na jluena ñ'oomwaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ. Matsoom:

—Mach'eena' na cwita'jnaⁿ'yo' ja ndo' manquiu'ya'yo' yuu ts'aⁿ ja. Saa nchii na jndyoo cantyja 'naⁿ nncq. Nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo' cwiluiñê na mayom'm, saa jom ticata'naⁿ'yo'. ²⁹ Saa ja mawajnaⁿ'a jom, ee jnaaⁿya jo nnoom, ndo' manquiiyeeⁿ jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

³⁰ Cwe' nc'e na tsoom ñ'oomwaa', tyoqueⁿndye naⁿmaⁿn'iaaⁿ na nnt'uena jom. Saa nc'e na tyoowe'ntyjo na ntyjii Ty'ooots'om na nncwinoom

nawi' t'maⁿ, jo' chii meiⁿcwiindyena tîcat'uii jom.
³¹ Ndo' jndyendye nn'aⁿ na tyom'aⁿna jo' jo',
 jla'yu'na ñ'eⁿñê. Ndo' tyoluena ndaā nc'iaana:

—Quia nncwjee' nquii Cristo, ¿aa nnts'aacheⁿna'
 jndyeti ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ na tixocandaā na nluii na
 cwe' ts'aⁿ nnts'aa nchiiti na mach'ee tsaⁿm'aaⁿl'?

Ty'ecat'uena Jesús

³² Nn'aⁿ tmaaⁿl' fariseos tyondyena na nmeiiⁿ
 ñ'oom tyola'neiⁿ nn'aⁿ na jndyendye cantyja
 'naaⁿl' Jesús. Jo' chii jla'jomndyena ñequio ntyee
 na cwiluiitquiendye ndaā nc'iaana nn'aⁿ judíos.
 Jñoomna nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om na
 c'oocat'ue naⁿl'ñeeⁿ jom. ³³ Matso Jesús ndaā nn'aⁿ
 na jndyendye:

—Chjootindyo cwii m'aaⁿtya ñ'eⁿndyo'. Ndo'
 ndanquia nncjolcwā'nda'a na m'aaⁿ nqueⁿ na
 jñoom ja na m'aⁿyo'. ³⁴ Quia ljo'cheⁿ nl'ue'yo' ja
 saā taxocaliu'yo' ja. Ndo' yuu na nnc'oōⁿya, 'o
 xocandaā nntsquie'cañom'yo'.

³⁵ Quia jo' nt'om nn'aaⁿya nn'aⁿ judíos tyoluena
 ndaā nc'iaana:

—¿Yuu nncjaayuu tsaⁿm'aaⁿl' na xocandaā nliu-
 uya jom? ¿Aa nnc'oomñê quii'ntaaⁿ nc'iaaya nn'aⁿ
 judíos na jndā t'oom'ndye quii'ntaaⁿ nn'aⁿ grie-
 gos, cha nndā m'mooⁿ ndaāna? ³⁶ ¿Ljo' ñe'catso
 ñ'oom na matseineiⁿ luaa' na nl'uāya jom saā
 xocaliuuya jom? Ndo' na matsoom yuu na wjaⁿ jaa
 xocandaā nntsquiācañooⁿya jom.

Candaa na cwiñe'quiana' na cwita'ndo' nn'aⁿ

³⁷ Xuee na cwintycwii ncuee cwil'ana na
 t'maⁿti xuee juuna' na cwila't'maaⁿl'ndyena. Juu

xuee'ñeeⁿ tjameintyjee' Jesús, seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ.
Tsoom:

—Ñeeⁿ juu na matseiqueeⁿna' ts'om na ñec'oomñe nacje 'naaⁿl Ty'o^oots'om, candyontyjo naxaⁿ'a, ndo' catseyiu' ñ'eⁿndy^o. ³⁸Nnts'aana' ñ'eⁿ tsaⁿl'ñeeⁿ cha'xjeⁿ matso ñ'oom' Ty'o^oots'om na jnda teiljeii. Juu ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndy^o, nnaaⁿl quii' ts'oom cha'cwijom candaa na cwiñe'quia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ.

³⁹ Luaa' matsoom na ma'mo^ooⁿ cantyja 'naaⁿl Espíritu Santo na juu nnto'ñoom nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿñê. Ee xjeⁿl'ñeeⁿ tjoocheⁿ na nñequiaa Ty'o^oots'om juu naquiii' n'om nn'aⁿ, ee tyoowe'ntyjo xjeⁿ na nntseit'maaⁿñê Jesús.

Tiñecwii na cwilue nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús

⁴⁰ Ndo' quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na jndyendye quia tyondyena ñ'oommeiⁿl, tyoluena:

—Mayuu'cheⁿ tsaⁿs'am'aaⁿl cwiluiiñê nquii ts'aⁿ na waa ñ'oom na nncwje'cañoom tsjoomnancue na nñequiaa ñ'oom' Ty'o^oots'om nda^aya.

⁴¹ Ndo' jlue nt'omcheⁿ:

—Tsaⁿm'aaⁿl cwiluiiñê Cristo.

Ndo' nt'om jlue:

—Chiuu sa 'o, juu Cristo ticatsona' na nnaaⁿ Galilea. ⁴² Ee ñ'oom' Ty'o^oots'om na teiljeii matsona' na juu Cristo cwiluiiñê tsjaaⁿ David na jndy-owicantyyoo'. Ndo' mati jom ts'aⁿ tsjoom chjoo Belén yuu na jnaⁿ David.

⁴³ Ñ'oomwaa' toⁿna' nn'aⁿ cantyja 'naaⁿl Jesús.

⁴⁴ Ee cwantindyee joona ñe'cat'uena jom, saa meiⁿcwii ts'aⁿ tîcat'uui jom.

Naⁿmaⁿn'iaaⁿ ticala'yuna na Jesús cwiluiñê Cristo

⁴⁵ Quia jo' nquiee nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om ty'elcwee'na na m'aⁿ ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Tax'ee naⁿñeeⁿ ndaaⁿ nn'a na cwil'a cwenta wats'om:

—¿Chiuu na tînquio'ñ'om'yo' jom?

⁴⁶ T'o^o naⁿñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jluena:

—Meiⁿjom ndii' tyoondya^ayâ na nntseineiⁿ cwii ts'aⁿ cha'na na matseineiⁿ tsaⁿm'aaⁿ!

⁴⁷ Quia jo' fariseos'ñeeⁿ t'o^ona ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, jluena:

—¿Aa cha' mati 'o manquiu'nn'aⁿna'? ⁴⁸ Tjaa'naⁿ cwii ts'aⁿ na matseixmaⁿ n'iaaⁿ oo cwii fariseo na matseyu' ñ'eⁿñê. ⁴⁹ Sa^a naⁿm'aⁿ na cje cwil'a, ticala'noⁿna ljeii na matsa'ntjom Ty'o^ots'om. Joon la'xmaⁿna na catsuundyena.

⁵⁰ T'o Nicodemo, tsaⁿ na tyje'cañoom na m'aaⁿ Jesús cwii teijaaⁿ. Jom macañ'eeⁿ ñ'eⁿ naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ. ⁵¹ Tsoom:

—Ñ'oom na matsa'ntjom Ty'o^ots'om na teiljei-ina' na cwileiñ'o^oya, manquiuuya na matsona' na ticaty'iomyana' na nntu'xaaⁿya cwii ts'aⁿ cwii tjo^ocheⁿ na ndya^aya jnaaⁿ, ndo' na nliuuya ljo' s'aa.

⁵² T'o^o naⁿñeeⁿ nnoom, jluena:

—¿Aa maxjeⁿ mati 'u ts'aⁿ na jnaⁿ Galilea? Tcuu tcuu catsei'naⁿ ñ'oom' Ty'o^ots'om na teiljeii, quia jo' nljei' tjaa'naⁿ cwii profeta na nnaⁿ Galilea.

Jno^o na seitjo^oñe cwii yuscu

⁵³ Ndo' cwii ndo' cwiindyena ty'ena w'aana.

8

1 Saa Jesús tjaaⁿ ta na jndyu Olivos.
 2 Ndo' teincoo cwiicheⁿ xuee, lcweeⁿeⁿ, tjaquiee'nnaaⁿ'aⁿ wats'om t'maⁿ. Ndo' jndyendye nn'aⁿ tqwie'cañomna jom. Quia na jnda tjacjom, tyo'mooⁿ ndaana. 3 Ndo' juu xjeⁿ'ñeeⁿ joo nn'aⁿ na cwit'mooⁿ ljeii na tqueⁿ Moisés na matsa'ntjomna' ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ'l fariseos tquiñoⁿ'omna cwii yuscu na m'aaⁿ. Yuscu'ñeeⁿ jliuna juu xcwe na matseitjooñe na m'aaⁿ ñ'eⁿ cwii tsaⁿ's'a. Tquioqueⁿna juu xcwe quii'ntaaⁿna. 4 Ndo' jluena nnom Jesús:

—'U na ma'mooⁿ'l cantyja 'naaⁿ'l Ty'ooots'om, jliu-uyâ yuscum'aaⁿ'l xcwe na matseitjooñê ñ'eⁿ cwii tsaⁿ's'a. 5 Ndo' naquii' ljeii na tqueⁿ Moisés matsa'ntjomna' na catuaa'a ljo' cjooyolcu na cwil'a na luaa'. Saa 'u je', ¿chiiu matsu'?

6 Luaa' jluena nnoom cwe' ee cwil'ueena na cat'uiina' jom. Saa jom je', seintquie'ñê, seiljeiⁿ nomtyuaa ñequio nomts'ooⁿ. 7 Ndo' cwe' nc'e na tic'oowintyjee'na na cwita'x'eena ñ'oomwaa' nnoom, teintyjee'yuñê. Matsoom ndaana:

—'Ñeeⁿ cwiindyoyo' 'o na tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ, juu cju'jndyee tsjo' nadjoo' yuscum'aaⁿ'l.

8 Jnda jo' seintquie'ñennaⁿ'aⁿ nomtyuaa, seiljeiⁿtyeeⁿ. 9 Saa quia jndye naⁿ'ñeeⁿ ñ'oomwaa', jnaⁿ'na' na maco'tiana' nquiuna. Quia jo' to'na na cwii ndo' cwiindyena jlui'na jo' jo'. Nn'aⁿ na tquiendye jlui'jndyeena, jnda jo' nn'aⁿ na cjeti m'aⁿ. Na macanda 'ndiina' nquii Jesús ñequio yuscu'ñeeⁿ na meintyjee' jo nnoom. 10 Jnda jo' teintyjee'yuu Jesús, ndo' cwe' nc'e meiⁿcwiindyeyo

naⁿñeeⁿ tac'oomndyena, macanda juu yuscuñeeⁿ
cwii m'aaⁿ, jo' chii tsoom nnom:

—U yuscu, ¿yuu m'aⁿ nn'aⁿ na tquiocalue jnaⁿ?
¿Aa meiⁿncwii ts'aⁿ ticatseijndaa'ñe jnaⁿ?

¹¹ T'o nnoom, matso:

—Mayuu' Ta, meiⁿcwii ts'aⁿ tjaljo' s'aa.

Matso Jesús nnom:

—Meiⁿ ja ticats'aaya na cat'uiina' 'u. Cja'to',
tantsa'nnda' jnaⁿ.

Jesús cwiluiñê naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ

¹² Ndo' seinei'nnda' Jesús ndaaⁿ nn'aⁿ. Matsoom:

—Ja cwiluiindy_o naxueeñe na mañequia naxuee
jo ndaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ
ts'aⁿ na matseijomñe ñ'eⁿndyo_o, nntseixmaⁿ nax-
uee na mañequia na ticantycwii na wando' ts'aⁿ.
Tijoom nntseixmaⁿ cantyja 'naaⁿ najaaⁿ.

¹³ Quia jo' nn'aⁿ fariseos jluena nnoom:

—U macwji'yuu'ndyu' che'nncu' cantyja 'naⁿ.
Ndo' ñ'oom'ñeeⁿ meiⁿ tiyuu' joona'.

¹⁴ T'o Jesús ndaana:

—Meiⁿ na macwji'yuu'ndyo_o cantyja 'naⁿya,
saaⁿ ñ'oom na mayuu' juuna', nc'e ntyjiiya
yuu jnaaⁿya, ndo' ntyjiiya yuu joyo_o. Saaⁿ 'o
ticaliu'yo' yuu jnaaⁿya, meiⁿ yuu na jo. ¹⁵ 'O
cwilajndaa'ndyo' jnaaⁿ nn'aⁿ cantyjati na jndo'
n'om nn'aⁿ saaⁿ ja meiⁿcwii ts'aⁿ ticat'uiya juu
cantyja jnaaⁿ. ¹⁶ Saaⁿ quia nncue'ntyjo_o xjeⁿ na
nncu'xaⁿ, nncu'xaⁿ cha'xjeⁿ na maty'iomyana'. Ee
nchii m'aaⁿya na ñenco_o na nnts'aa ts'iaaⁿñeeⁿ.
Nquii Tsotyā na jñoom ja, m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo_o.

¹⁷ Naquii' ñ'oom na sa'ntjom Ty'o_oots'om na
teiljeiina' na cwileiñ'om'yo', waa ñ'oom na

matsona': "Quia na cwitjoom' ñ'oom na cwitjei'yuu'ndye we nn'aⁿ, maxjeⁿ cwicalui'yuu' ñ'oom'ñeeⁿ." ¹⁸ Jo' chii nc'e na luaa' matsona', ja cwiluiindyō cwii ts'aⁿ na macwji'yuu'ndyō cantyja 'naⁿya, ndo' Tsotyaya cwiluiñê cwiicheⁿ na jnda we.

¹⁹ Quia jo' tax'eena nnoom:

—¿Yuu m'aaⁿ Tsotye'?

T'ō Jesús matsoom:

—'O ticala'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya meiⁿ cantyja 'naaⁿ Tsotyaya. Ee xeⁿ cwila'noⁿ'yo' cantyja 'naⁿya mati nla'noⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ jom.

²⁰ Ñ'oommeiⁿ seineiⁿ Jesús yocheⁿ na tyo'mooⁿ naquii' wats'om t'maⁿ 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, yuu cwituee' nn'aⁿ s'om cwentaa' Ty'oots'om. Ndo' meiⁿ cwii ts'aⁿ t'icat'uii jom, ee tyoowe'ntyjō xjeⁿ na nntjoom nawi' t'maⁿ.

“Yuu na jo xondaā nntsquie'yo”

²¹ Cwiicheⁿ cwii ndii' matso Jesús ndaāna:

—Ja majō, ndo' 'o nl'ue'yo' ja, saa ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ ndo' nncwje'yo'. Ndo' yuu na jo 'o xocandaā nntsquie'cañom'yo'.

²² Cwe' nc'e ñ'oomwaa', jlue nn'aⁿ judíos:

—¿Aa nnts'aacheⁿna' na nntseicuee'ñe cheⁿqueⁿ, na matsoom yuu na mawjaⁿ jaa xocandaā nntsquie'cañooⁿya?

²³ Jo' chii t'ooⁿ ndaāna, tsoom:

—'O ticalaxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ cañoom'luee saa ja tseixmaⁿya jo'. 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancuewaañe, saa ja nchii jo' tseixmaⁿya.

²⁴ Cwe' nc'e ñ'oomwaa' jo' na tsjooⁿya ndaa'yo' na ndicwaⁿ cho'nqueⁿ'yo' jnaⁿ'yo' ndo' nncwje'yo'.

Ee xeⁿ ticalayu'yo' na ja cwiluiindyō nquii na jñom Ty'oots'om, quia jo' meiⁿchiuucheⁿ ndicwaⁿ cho'nqueⁿyo' jnaⁿyo' quia na nncwje'yo'.

²⁵ Quia jo' tax'eennda'na nnoom, jluena:

—'U je', ¿ñeeⁿ cwiluiindyu'?

Matso Jesús ndaana:

—Majo' cha'xjeⁿ na jnda ñetsjoo ndaa'yo' xjeⁿ na to'a na mañequiaya ñ'oom naya. ²⁶ Nqueⁿ na jñoom ja cwiluiñê na mayom'm. Jndye ñ'oom tsoom nooⁿ na catsjooⁿya ndaa'yo'. Ndo' ñequii'cheⁿ matseiteincoo'a joo ñ'oom'ñeeⁿ ndaa nn'aⁿ. Saa jndye niom na ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo' na macaⁿna' na cu'xaⁿya.

²⁷ Saa naⁿñeeⁿ tîcala'noⁿna na ma'mooⁿ ndaana na Ty'oots'om cwiluiñê Tsotyeeⁿ. ²⁸ Quia jo' matsoom ndaana:

—Ja cwiluiindyō nquii ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Quia na jnda jla'we'yo' ja na nlacue'yo', quia ljo'cheⁿ nla'noⁿyo' na jo' cwiluiindyō, ndo' nncjaantyjo^o' n'om'yo' na tjaa'naⁿ cwii na mats'aa cantyja na matseixmaⁿ nncō. Cantyjati na t'moⁿ Tsotyā nooⁿ, ntyjati jo'ndyo na mats'aa. ²⁹ Ndo' Tsotyā na jñoom ja m'aaⁿñê ñ'eⁿndyo. Tica'ñeeⁿ ja na ñenco, ee ñequii'cheⁿ mats'aa yuu na cjawee' ntyjeeⁿ ñ'eⁿndyo.

³⁰ Jnda na seineiiⁿ ñ'oommeiⁿ, jndye nn'aⁿ jla'yu' ñ'eⁿñê.

Ñ'oom na mayuu' nntseicandyaañena' 'o

³¹ Ndo' matso Jesús ndaa nn'aⁿ judíos na jnda macwila'yu' ñ'eⁿñê:

—Xeⁿ cwiljoo'ndyo'tyeⁿyo' ñequio ñ'oom naya quia jo' mayuu'cheⁿ na cwiluiindyō' nn'aⁿ na

cwilajomndyo' ñ'oom na mañequiaya. ³² Ndo' nla'noⁿ'yo' cwaaⁿ ñ'oom tseixmaⁿ'na' ñ'oom na mayuu', ndo' juu ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ nntseicandyaañena' 'o.

³³ Joo naⁿ'ñeeⁿ t'oona nnoom, jluena:

—Jâ cwiluiindyô tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo'. Meiⁿjom ndii' tyoom'aaⁿyâ moso ndaa nt'omcheⁿ nn'aⁿ. ¿Chiuu na matsu' na nnc'oⁿocandyaa'ndyô na m'aaⁿyâ nacje 'naaⁿ' cwiicheⁿ?

³⁴ T'o Jesús ndaa naⁿ'ñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo'. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseitjoone nnom Ty'oⁿots'om m'aaⁿ xjeⁿ 'naaⁿ' jnaⁿ. ³⁵ Ndo' ts'aⁿ na cwe' moso m'aaⁿ ndaa nnts'aana' na tixocaljoo'ñetyeⁿ na m'aaⁿ patrom 'naaⁿ', saa nquii jnda patrom ñenquiicheⁿ m'aaⁿ.

³⁶ Ja na cwiluiindyô Jnda Ty'oⁿots'om, ja nntseicandyaandyô 'o. Macwe' nc'e jo' nnc'om'yo' na candaⁿ'ya na jnda jndyaandyo'.

³⁷ Mantyjiiya na 'o cwiluiindyô' tsjaaⁿ Abraham na jndyowicantyjoo', saa cwiqueⁿ'ndyo' na nlacue'yo' ja jnaaⁿ' na tileicjo ñ'oom 'naⁿ'ya naquii' n'om'yo'.

³⁸ Ljo' na jnda ñenty'iaya na ñet'oⁿya ñequio Tsotyá, jo' matseinaⁿ'ya ndaa'yo'. Saa 'o je', cantyja na jnda ñejndye'yo' ñ'oom 'ndyoo tsotye'yo', jo' cwil'a'yo'.

³⁹ T'oⁿ naⁿ'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Abraham cwiluiñê tsotyáaya.

Matso Jesús ndaana:

—Xeⁿ 'o na mayuu'cheⁿ cwiluiindyô' ntseinda Abraham na jndyowicantyjoo', quia jo' nl'a'yo' cha'xjeⁿ s'aaⁿ. ⁴⁰ Saa je' cwijoo' n'om'yo' na

ñe'calacue'yo' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' ndaa'yo'. Ndo' joo ñ'oom'ñeeⁿ ñequii'cheⁿ ñ'oom na jndiia 'ndyoo Ty'oōts'om. Nquii Abraham tīcats'aaⁿ cha'na ñe'cal'a' o' ñ'eⁿndyō. ⁴¹ 'O cwil'a'yo' cha'xjeⁿ na mach'ee nquii tsotye'yo'.

Jluena nnoom:

—Jâ nchii na tuiindyô na tijndaa' tsotyaa^{yâ}. Jâ la'xmaa^{nyâ} na ñecwii tsotyaa^{yâ}, nquii Ty'oōts'om.

⁴² T'o Jesús ndaana, matsoom:

—Xeⁿ na mayuu'cheⁿ Ty'oōts'om cwiluiiñê tsotye'yo', quia jo' mati nnc'om'yo' na jnda nquiu'yo' ja ee jnaaⁿya na m'aaⁿ ndo' jndyōōya na m'aⁿyo'. Nchii jndyōō cantyja 'naⁿ nncō, nqueⁿ jñoom ja. ⁴³ ¿Chiuu na tileicala'noⁿ'yo' ñ'oom na matseinaⁿ? Maxjeⁿ cwitjom'yo' na nmeiⁿ! nc'e na tiñe'calañ'oom'ndyō' ja. ⁴⁴ 'O laxmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsotye'yo', juu tsaⁿjndii. Yuu na l'ue ts'om jom, jo' ñe'calacanda^ā'ndyō'. Jom cwiluiiñê na matseicwjeⁿ nn'aⁿ cantyjati xjeⁿ na tuii tsjoomnancue. Jom tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' catseixmaaⁿ, ee tjaa'naⁿ ñ'oom na mayuu' naquii' ts'oom. Quia matseineiⁿ cantu, matseineiⁿ cantyjati na matseixmaaⁿ, cwe' nc'e tsaⁿcantu jom, ndo' cwiluiiñê tsotye cha'tso ñ'oom na cantu. ⁴⁵ Saa ja meiiⁿ na matseinaⁿya ñ'oom na mayuu' maxjeⁿ tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō. ⁴⁶ Tjaa 'ñeeⁿ cwiindyō' 'o nnda^ā nncju' jnaⁿ nacjōya. Ñ'oom na matsjōō ndaa'yo' cwiluiiñena' ñ'oom na mayuu', quia jo' ¿chiuu na tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō? ⁴⁷ Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿñe cantyja 'naaⁿ Ty'oōts'om mandii ñ'oom 'ñom. Saa

cwe' nc'e na ticaluiindyoy' cantyja 'naa'n'a^n, jo' chii tiñe'candyeyo'.

Mam'aa^n Jesús cwii tjoqche^n na nnc'oom Abraham

⁴⁸ Quia jo' t'oo nn'a^n judíos nnoom. Jluena:

—Jee^n xcwe cwil'uuyâ na 'u cwiluiindyuy' ts'a^n Samaria. Mati m'aa^n tsa'jndii quii' ts'om' jo' na matseintjei'na' 'u.

⁴⁹ Jesús t'oo^n ndaana. Matsoom:

—Ja tic'oom tsa'jndii quii' ts'oo^n. Ja Tsotyaya matseit'maa^n'ndyoy, saq 'o cwilajna'yo' ja. ⁵⁰ Saq nchii mal'uee'ndyoy na calat'maa^n'ndyoy' ja. M'aa^n cwiiche^n na mach'ee na nluiit'maa^n'ndyoy, ndo' manquii nncu'xe^n aa cwiluii na ljo'.

⁵¹ Ñ'oom na mayuu'che^n na matsjooy ndaa'yo'. Mei'ncwi'ñee'che^n ts'a^n na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'na'ya, tijoom nntsuuñe.

⁵² T'oo nn'a^n judíos, jluena:

—Je' manquiujndaa'ndyoy na matsei'xma^n tsa'jndii quii' ts'om'. Tue' Abraham, ndo' mati profetas. Saq 'u matsu': “Xee^n m'aa^n 'ñee^n juu na matseiñ'oom'ñe ñ'oom 'na', tijoom cue'.”

⁵³ Chaa l'uu na cwiluiit'ma'ndyuy'ti', nchiiti weloo welooya Abraham tsa^n na teiyo tue' ndo' mati jnda tja profetas. ¿Ñee^n juu mache' che'nncu' na cwiluiindyuy'?

⁵⁴ T'o Jesús, matsoom:

—Xe^n ñequii'che^n na matseit'maa^n'ndyoy che'nncoy, maxje^n cwe' ts'iaa^n'ndyoy. Juu Tsotyaya cwiluiiñê na matseit'maa^n'ñê ja, nque^n na cwiluiiñê Ty'oots'om na cwila't'maa^n'ndyoy'.

⁵⁵ Mei' ticata'jnaa'yo' jom. Ja mayuu' mawajna'na

jom, ndo' xeⁿ nntsjo_o na ticwajnaⁿ'a jom, quia jo' nnts'aa cheⁿnc_o na cantundy_o cha'xjeⁿ 'o. Saa mayuu'cheⁿ mawajnaⁿ'a jom, ndo' matseicandaa'ndyo ñ'oom'm. ⁵⁶ Tioo na neiiⁿ ts'om weloo'yo' Abraham tsaⁿ na ñet'oom teiyo na sei'no_oⁿ'oⁿ na nncuee' xjeⁿ na nluiindy_o na ts'aⁿ ja. Nty'iaaⁿ'aⁿ jo', ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿ'eⁿ cantyja 'naaⁿ na ljo'.

⁵⁷ Ndo' jlue nn'aⁿ judíos nnoom:

—Nchaa l'uu mayuu' na jnda nty'ia' Abraham ee 'u meiⁿ cwe' wen'aaⁿ nchoo' nqui chu' tyoowee'.

⁵⁸ T'o Jesús ndaa naⁿ ñeeⁿ, matsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjo_o ndaa'yo', cwii tjoocheⁿ na nluiñe Abraham, saa ja maxjeⁿ mam'aaⁿya.

⁵⁹ Quia jo' jla'xcwiina ljo' na njñomna jom. Meiⁿ tiqueⁿna cwenta teiño_oⁿ xcwe quii'ntaaⁿna. Mana jlueeⁿ'eⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿna.

9

Sein'maⁿ Jesús tsaⁿnchjaaⁿ'

¹ Já nn'aⁿ na canchoo'we na t'maⁿ Jesús na cala-jomndyô ñ'eⁿñê tyoma'no_oⁿyâ ñ'eⁿñê. Yocheⁿ na saawi'no_oⁿyâ cwii joo, nty'iaayâ cwii tsaⁿ's'a xjeⁿ na tuiñe na nchjaaⁿ'. ² Ndo' tax'aayâ nnoom, l'uuyâ:

—'U Maestro, ¿ñeeⁿ juu seitjooñe nnom Ty'o_ots'om, jo' na tuiñe tsaⁿm'aaⁿ' na nchjaaⁿ'aⁿ? ¿Aa nqueⁿ oo aa nn'aⁿ na nda jom?

³ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Meiⁿ nchii jnaaⁿ' nquii na tuiñe na nchjaaⁿ', meiⁿ nchii jnaaⁿ nn'aⁿ na nda juu. Luaa' tjom

cha cantyja 'naaⁿ ca'moⁿna' na nquii Ty'o^ots'om waa najndei na matseixmaaⁿ. ⁴ Tseixmaⁿya na cats'aaya ts'iaaⁿ 'naaⁿ nqueⁿ na jñoom ja yocheⁿ na ndicwaⁿ wando'a. Ee quia nncue'ntyjo xjeⁿ na nncwjaaya, quia jo' xonda^a nl'aatyaya ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. ⁵ Yocheⁿ na m'aaⁿya quii'ntaaⁿ nn'aⁿ, cwiluiindy^o chom na mañequiaa naxuee jo ndaana.

⁶ Jnda na tsoom na luaa', tjoom'm ndaajnaⁿ nomtyuaa. S'aaⁿ tsoo' ñequio juuna', jnda jo' ty'oomñê tsoo'ñeeⁿ lua'nnom tsaⁿnchjaaⁿ!. ⁷ Ndo' tsoom nnom:

—Cja' peila na jndyu Siloé, camaⁿ n'omnjom'. Ñ'oom Siloé matsona' jñom ts'aⁿ x'iaaⁿaⁿ.

Ndo' tja tsaⁿñeeⁿ, tmaaⁿ nnoom. Ndo' quia jndyolcweeⁿeⁿ xuee manty'iaaⁿaⁿ. ⁸ Ndo' nn'aⁿ na nndyoo' m'aⁿ yuu na mac'eeⁿ ñequio nn'aⁿ na ñenty'iaana jom na ñetcaaⁿ ljo' tjo^oñê, ta'x'eena ndaa ntyjeena:

—¿Aa nchii luaa' tsaⁿnchjaaⁿ! na tacatyeeⁿ na tcaⁿ ljo' tjo^oñe?

⁹ Nt'omndye joona jluena:

—Majom luaa'.

Saa nt'omcheⁿ jlue:

—Nchii jom, cwe' na jeeⁿ tseijomna'.

Saa nqueⁿ matsoom:

—Maja luaa.

¹⁰ Jo' na ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya teitquio' je'?

¹¹ T'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Juu ts'aⁿ na jndyu Jesús s'aaⁿ tsoo', ty'oomñê juuna' lua'no^o. Jnda jo' matso na cjoya Siloé na

cjocamaaⁿ nooⁿ. Ndo' tjo jo', tmaaⁿ nooⁿ, ndo' je' xuee manty'iaa.

¹² Quia jo' ta'x'leetina nnoom, jluena:

—¿Ndo' juu tsaⁿñeeⁿ, yuu m'aaⁿ?

T'ooⁿ ndaana:

—Ticaljeiia.

Fariseos ñ'caliuna chiuu tuii na n'maⁿ tsaⁿnchjaaⁿ'

¹³ Quia jo' ty'eñ'omna juu ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos na la'xmaⁿ tmaaⁿ fariseos. ¹⁴ Ee xuee na cwita'jndyee nn'aⁿ quia s'aa Jesús tsoo' na s'aaⁿ na ya manty'iaa' tsaⁿñeeⁿ.

¹⁵ Ndo' mati nn'aⁿ fariseos'ñeeⁿ tyota'x'eena nnoom. Tyoluena:

—¿Chiuu tuiiyuu na ya manty'ia'?

T'ooⁿ ndaa naⁿñeeⁿ, tsoom:

—Juu tsaⁿñeeⁿ ty'oomñê tsoo' lua'nooⁿ, jnda chii tmaaⁿya lua'nooⁿ, ndo' je' ya manty'iaa.

¹⁶ Saa nt'om fariseos'ñeeⁿ tyoluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ nchii m'aaⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'oots'om, ee ticatseit'maaⁿñê xuee na cwita'jndyaaya.

Ndo' nt'om nc'iaana jlue:

—Ts'aⁿ na tseixmaⁿ jnaⁿ tixocandaa nnts'aaⁿ cwii ts'iaaⁿ t'maⁿ cha'na luaa'.

Ndo' laa'ti' tîcwijom ñ'oom na jla'neiⁿna. ¹⁷ Jo' chii ta'x'eennda'na nnom ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿jjo' matsu' cantyja 'naaⁿaⁿ na s'aaⁿ na ya manty'ia'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Tsaⁿñeeⁿ cwiluiiñê profeta.

18 Saa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ maxjeⁿ tiñe'cala'yu'na na ñet'oom na nchjaaⁿ'aⁿ ndo' je' jnda ljoya manty'iaaⁿ'aⁿ. Jo' chii tqueeⁿ'ndyena nn'aⁿ na nda jom. 19 Ndo' ta'x'eena ndaa naⁿ'ñeeⁿ, jluena:

—Tsaⁿ'm'aaⁿ!, ¿aa nda'yo' jom? Chiuu cwindu'yo', ¿aa mayuu' na tuiiñê na nchjaaⁿ'aⁿ?

20 Ndo' t'oo nn'aⁿ na nda jom. Jluena:

—Manquiuuyâ na ndaayâ jom, ndo' manquiuuyâ na tuiiñê na nchjaaⁿ'aⁿ. 21 Saa cantyja chiuu tuiiyuu na ya manty'iaaⁿ'aⁿ je', jo' ticaliuuyâ. Meiⁿ ticaliuuyâ 'ñeeⁿ s'aa na ya manty'iaaⁿ'aⁿ. Saa jnda tue'ntyjo choom'm. Jo' chii cata'x'ee'yo' 'ñom chiuu waa. Manquityeeⁿ nntsoom chiuu tuii.

22 Luaa' ñ'oom t'oo joo nn'aⁿ na nda jom, ee nquiaana nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aaⁿna. Ee jnda jla'jomndyena xeⁿ na nncwji'yuu'ñe meiⁿ'cwi'ñeeⁿ'cheⁿ ts'aⁿ na Jesús cwiluiiñê Cristo, tixonquiiana na wanaaⁿ na nntseijomñe tsaⁿ'ñeeⁿ xjeⁿ na cwitjomndye nn'aⁿ na nla't'maaⁿ'ndyena Ty'oots'om. 23 Cwe' na luaa' waa, jo' na jlue nn'aⁿ na nda jom: “Jnda tue'ntyjo ñoom'm. Cata'x'ee'yo' 'ñom.”

24 Quia jo' jnda we ndii' tqueeⁿ nn'aⁿ judíos juu tsaⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Tyoluena nnoom:

—Ñequio na ndo' Ty'oots'om catseineiⁿ ñ'oom na mayuu'cheⁿ. Já cwila'nooⁿ'â na juu tsaⁿ's'am'aaⁿ matseixmaaⁿ jnaⁿ.

25 Ndo' t'ooⁿ ndaana, matsoom:

—Ticaljeiyya, aa jom ts'aⁿ na matseixmaⁿ jnaⁿ. Ñe'cwii waa na matsei'noⁿ'a, meiiⁿ na ñet'ooⁿ na nchjaⁿ'ya, saa je' ya manty'iaya.

26 Quia jo' ta'x'eennda'na nnoom. Jluena:

—¿Ljo' s'aaⁿ 'u? ¿Chiuu s'aayom na ya manty'ia'?

²⁷ T'ooⁿ ndaaⁿ naⁿñeeⁿ, matsoom:

—Majndaⁿ tsjooyaⁿ ndaaⁿ'yo', saaⁿ ticalañ'oom'ndyo'. Ndo' je' ¿chiuu na ñe'candye'nnda'yo'? ¿Aa mati 'o ñe'calajomndyo' ñ'oom na mañequiaaⁿ?

²⁸ Ndo' jla'jnaaⁿ naⁿñeeⁿ ts'aⁿ na ñet'oom na nchjaaⁿ. Jluena:

—'U cwiluiindy' ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom'm, saaⁿ já cwilajomndyô ñ'oom na tyoñequiaa Moisés. ²⁹ Já manquiuyayâ na seineiⁿ Ty'oots'om nnom Moisés, saaⁿ tsaⁿm'aaⁿ meiⁿ cwe' ticaliuuyâ yuu jnaⁿyom.

³⁰ T'o tsaⁿñeeⁿ ndaana, matsoom:

—Jeeⁿcheⁿ ndya' cjaawee' ts'ooⁿ na luaa', na 'o ticaliu'yo' yuu jnaⁿyom, ndo' jndaⁿ tquiaaⁿ na ya manty'iaa. ³¹ Cha'tsondyo manquiuyaya na Ty'oots'om xocañeeⁿ ñ'oom ndyuee nn'aⁿ na laxmaⁿ jnaⁿ. Saaⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na matseit'maaⁿñe jom ndo' na mach'ee yuu na l'ue ts'oom, tsaⁿñeeⁿ ñeeⁿ ñ'oom 'ndyoo. ³² Cantyjati xuee na jnaⁿ tsjoomnancue, meiⁿjom ndii' tyoondye nn'aⁿ na ñet'oom cwii ts'aⁿ na s'aa na ya manty'iaa' cwii ts'aⁿ na tuiiñe na nchjaaⁿ. ³³ Xeⁿ nchii Ty'oots'om m'aaⁿ ñ'eⁿ tsaⁿm'aaⁿ, tjaa na nndaⁿ nnts'aaⁿ.

³⁴ T'ooⁿna nnoom, jluena:

—'U cha'tso na cha'tso cantyja na tuiindy' matsei'xmaⁿ jnaⁿ. Ndo' ¿aa matseijndu' na m'moⁿ ndaaⁿ já?

Quia jo' tjeii'na jom wats'om chjoo 'naaⁿna yuu cwitjomndyena.

La'xmaⁿna cha'na nn'aⁿ nchjaaⁿ jo nnom Ty'o^oots'om

³⁵ Jndii Jesús na tjeii'na tsaⁿñeeⁿ quii'ntaaⁿna. Quia ljeiiⁿ juu, matsoom nnom:

—¿Aa matseyu' ñequio Jnda Ty'o^oots'om?

³⁶ T'o tsaⁿñeeⁿ, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, ¿cwaaⁿ ts'aⁿ jom cha ya nntseyu'a ñ'eⁿñê?

³⁷ Matso Jesús nnoom:

—Majnda nty'ia' jom. Mannc̄o na matseinaⁿya njom' cwiluiindȳo nqueⁿ.

³⁸ Quia jo'cheⁿ matsoom:

—'U Ta, matseyu'a ñ'eⁿndyu'.

Ndo' seit'maaⁿñê Jesús.

³⁹ Ndo' Jesús matsoyeeⁿcheⁿ:

—Ja jndyoō tsjoomnancuewaañe na nntoⁿa nn'aⁿ. Nquiee nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na cwila'noⁿna chiuu waa cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om nnts'aa na nnc'omna cha'cwijom ts'aⁿ na nchjaaⁿ. Ndo' joo nn'aⁿ na ndoo' nquiuna na m'aⁿna na nchjaaⁿna cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om, joona ññequiaya na candāa'ya nla'noⁿna cantyja 'naaⁿaⁿ.

⁴⁰ Nndyoo' meintyjee' cwantindye nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos, ndo' jndyena na luaa' tso Jesús. Quia jo' ta'x'eena nnoom, jluena:

—¿Aa mati jâ mach'eena' na nchjaaⁿya?

⁴¹ T'o Jesús ndāana, matsoom:

—Xeⁿ na je' laxmaⁿyo' cha'na nn'aⁿ na ticala'noⁿ cantyja 'naaⁿ Ty'o^oots'om quia jo' tjaa'naⁿ jnaⁿ na cwilaxmaⁿyo'. Saā nc'e na cwindu'yo' na 'o laxmaⁿyo' nn'aⁿ na candāa'ya cwila'noⁿ

cantyja 'naaⁿ¹ Ty'oots'om, jo' chii cwilaxmaⁿ¹yo'
na cho'nqueⁿ¹yo' jnaⁿ¹yo'.

10

Ñ'oom na tjañoom' cantyja 'naaⁿ¹ tiom canmaⁿ

¹ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ na matsjoo ndaa'yo', juu ts'aⁿ na nchii 'ndyoots'a tiom wjaaqueeⁿ yuu na ñjomndye canmaⁿ, saa cwiicheⁿ joo wjaawaaⁿ juu tiom'ñeeⁿ na nncwincjeeⁿ¹eⁿ juuna', tsaⁿ¹ñeeⁿ cwiluiñê tsaⁿcanch'ue ndo' tsaⁿ na mawincje' tiom. ² Saa nquii ts'aⁿ na cwiluiñê na mateix'ee canmaⁿ, xcwe 'ndyoots'a tiom nncjaaqueⁿ¹eⁿ. ³ Ts'aⁿ na mach'ee cwenta 'ndyoots'a tiom'ñeeⁿ, matseicanaa^{nñe} na nncwinoom. Ndo' joo canmaⁿ¹ñeeⁿ na mateix'eeⁿ cwita'jnaaⁿ¹yo' jñeeⁿ¹eⁿ. Macwjeeⁿ¹eⁿ ncueeyo', wjaachom jooyo'. ⁴ Ndo' quia na jnda tjeiiⁿ¹eⁿ cha'tso canmaⁿ na mach'eeⁿ cwenta, wjaajñeeⁿ jo ndaa'yo', 'oontyjoyo' naxeeⁿ¹eⁿ ee cwita'jnaaⁿ¹yo' jñeeⁿ¹eⁿ. ⁵ Cwii ts'aⁿ na ticata'jnaaⁿ¹yo' na nchii ty'oyo', xoc'oontyjoyo' naxeⁿ¹, hasta nlei'nomyo' juu. Ee ticata'jnaaⁿ¹yo' jndyee' cwiicheⁿ ts'aⁿ na nchii ty'oyo'.

⁶ Luaa' ñ'oom na cwe' tjañoom' na seineiⁿ Jesús ndaana. Saa ticala'n^ona ljo' ñe'catsona'.

Jesús cwiluiñê ts'aⁿ na candaq'ya mateix'ee canmaⁿ

⁷ Ndo' seineiⁿticheⁿ Jesús ndaa naⁿ¹ñeeⁿ. Tsoom:
—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', ja cwiluiindy^o 'ndyoots'a tiom na cwi'ooqueⁿ canmaⁿ. ⁸ Cha'tso nt'omcheⁿ nn'aⁿ na jnda tquiocalue na cwiluiindy^e na nntei'x'ee canmaⁿ cwii tjo^ocheⁿ na jndyoo, joo naⁿ¹ñeeⁿ la'xmaⁿna

naⁿcanty'ue ndo' nn'aⁿ na cwiwincje' tiom. Saa joo canmaⁿ na mayuu'cheⁿ cwiluiindyē cwentaya tînguiandyena cantyja 'naaⁿ naⁿñeeⁿ. ⁹Ja 'ndyoots'a tiom cwiluiindyō. Meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na nncjaaquiee' cantyja 'naⁿya, tsaⁿñeeⁿ nlui'n'maaⁿñê. Nntseijomna' jom cha'cwijom cwii catsmaⁿ na maljeiyo' na nlcwa' na macalui'yo' tiom'ñeeⁿ ndo' na macwjee'nnda'yo'.

¹⁰ 'Tsaⁿcanch'ue ñequii'cheⁿ na macwjeeⁿeⁿ na nnch'ueeⁿ nntseicueⁿeⁿ ndo' na nntsei'naⁿaⁿ. Ja jndyōō na ñnequia na ticantycwii na cwita'ndo' nn'aⁿ, ndo' cha na candaā'ya na nla'xmaⁿna juu jo'. ¹¹Ja cwiluiindyō ts'aⁿ na candaā'ya mateix'ee canmaⁿ. Juu ts'aⁿ na candaā'ya na mateix'ee canmaⁿ ntsmeiⁿ, mañequiaañe na cue' cwentayo'. ¹²Saa juu tsaⁿntjom na nchii cwiluiiñê ty'oyo' ee cwe' mach'eeⁿ cwenta jooyo', noom'm na ndyocwjee'cañoom lobo. Quia jo' ma'ñeeⁿ canmaⁿñeeⁿ, maleinoom. Ndo' juu lobo'ñeeⁿ mantyjō ndo' mat'uii jooyo'. ¹³Maleinom tsaⁿñeeⁿ ee cwe' tsaⁿntjom jom, jo' chii ticajnda ntyjeeⁿ canmaⁿñeeⁿ.

¹⁴⁻¹⁵ 'Ja cwiluiindyō ts'aⁿ na candaā'ya mateix'aya canmaⁿ. Ndo' cha'xjeⁿ wajnaaⁿ Tsotyā ja, mati ja mawajnaⁿa jom. Maluaa' matseijomna' na wajnaⁿa canmaⁿ ntsmaaⁿa, ndo' quioo' ntsmaaⁿa cwitajnaaⁿyo' ja. Ndo' mañequiaandyō na c'io cwentaa canmaⁿ ntsmaaⁿa. ¹⁶Mati mam'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwiluiindyena canmaⁿ ntsmaaⁿa na tic'omna tmaaⁿwaa. Mati joona cwiluiindyō na cjocachooya, ndo' nnquiontyjona na nncwaⁿya joona. Ndo' nncuaa na ñe'cwii tmaaⁿ, ndo' ñe'cwii ts'aⁿ na nnteix'ee

joona.

17 'Nquii Tsotyā jeeⁿ candya' ts'oom ja, ee mañequiaandyō na c'io cwentaa nn'aⁿ na cwiluiindyē canmaⁿ ntsmaaⁿ'a cha ññequiaaⁿ na nncwando'nnda'a. 18 Tjaa'nanaⁿ 'ñeeⁿ juu na nndaā nntseicuee' ja na nchii ñ'oomya. Manncoṭya mañequiaandyō na ljo' catjōⁿ. Waa najndō na cwiluiindyō na cats'aa na ljo', ndo' mati waa na jndō na nncwando'xcō. Luaa' ñ'oom na sa'ntjom Tsotyaya na catseixmaⁿya.

19 Jnda na jndye nn'aⁿ judíos ñ'oommeiⁿ' s'aana' na tīcatjoom'nnda' na jla'neiⁿna cantyja 'naaⁿ'aⁿ. 20 Ee jndyendye joona jluea:

—Tsaⁿjndii matseixmaaⁿ, ndo' jnda teintjeiⁿñê. ¿Chiuu na cwindye'yo' ñ'oom na matseineiⁿ?

21 Saa nt'omndye joona jlue:

—Nchaa l'uu ñ'oommeiⁿ' la'xmaⁿ'na' ñ'oom na nntseineiⁿ ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ' tsaⁿjndii. ¿Aa nnts'aacheⁿ'na' cwii ts'aⁿ na m'aaⁿ nacje 'naaⁿ' tsaⁿjndii nndaā nnts'aa na nnty'iaa' ts'aⁿ na nch-jaaⁿ'?

Tīnquiandyē nn'aⁿ judíos cantyja 'naaⁿ' Jesús

22 Tsjoom Jerusalén tuee' xuee quia cwila't'maaⁿ'ndye nn'aⁿ judíos na cwijaañjoom' n'omna xjeⁿ na tiooxconnda' weloo weloona cwenta wats'om t'maⁿ l'ō Ty'oots'om. 23 Ndo' xcwe ncuéesua' quia tuee' xuee'ñeeⁿ. Jesús m'aaⁿ wats'om t'maⁿ 'naaⁿ'na. Manoom naquii' cwii w'aa cwentaa' wats'om'ñeeⁿ na cwe' wanaaⁿ ndiocheⁿ na s'aa Salomón. 24 Quia jo' nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndāā nn'aⁿ judíos tjaa'ndyena tsei Jesús. Ta'x'eena nnoom jluea:

—¿Cwanti yo na maleichu' jâ na mat-seiñ'eeⁿndyu' jâ? Xeⁿ na mayuu' cwiluiindyu' Cristo, ntyjaju catsu' ndaayâ.

²⁵ Matso Jesús ndaana:

—Jnda tsjoo na ljo' ndaa'yo', saa maxjeⁿ tîcalayu'yo'. Majoo ts'iaaⁿ na mats'aa ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyâ, joona' cwitjei'yuⁿndyena' cantyja 'naⁿya. ²⁶ Saa 'o tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyo cwe' n^e nchii cwiluiindyo' canmaⁿ ntsmaaⁿa. ²⁷ Ee nn'aⁿ na cwiluiindye canmaⁿ ntsmaaⁿa cwindyena jndyeya, ndo' ja mawajnaⁿa joona, ndo' joona cwinquiontyjona naxaⁿa. ²⁸ Ja mañequia na ticantycwii na cwita'ndo'na, meiⁿ tajom catsuundyena. Ndo' tjaa meiⁿcwii ts'aⁿ na nndaâ nncwji' joona l'oo. ²⁹ Ee nquii Tsotyâ na tquiaaⁿ joona l'oo, jom cwiluiit'maⁿñetyeeⁿ na cha'tso, ndo' meiⁿcwii tjaa 'ñeeⁿ juu nndaâ nncwji' joona l'ooⁿ. ³⁰ Ja ñequio Tsotyâ ñe'cwii cwiluiindyo ñ'eⁿñê.

³¹ Jnda na jndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na luaa' ñ'oom tso Jesús, jla'xcwiinnda'na ljo' na nntuee'na nacjoom'm. ³² Quia jo' tsoom ndaana:

—Majndye ts'iaaⁿ na ya jnda s'aaya jo ndaa'yo' ñequio najndeii na matseixmaⁿ Tsotyâya. ¿Cwaan' cwii juuna' na mach'eena' na ñe'cajñom'yo' ljo' ja?

³³ Ndo' t'oo judíos'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Nchii ñe'cajñooⁿyâ ljo' 'u cwe' cwii ts'iaaⁿ na ya mache'. Nl'aayâ na luaa' 'u ee matsei'jnaⁿ Ty'oots'om. Ee 'u cwe' ts'aⁿ 'u, saa mache' na cwiluiindyu' Ty'oots'om.

³⁴ Jesús t'ooⁿ ndaana, tsoom:

—Naquii' ljeii ñ'oom' Ty'oots'om na cwileiñ'om'yo', manquiu'yo' na nquii Ty'oots'om matsoom: “Ndaa' 'o na cwiluiitquiendyo' jo ndaa nn'aⁿ matsjoō na matseijomna' 'o cha'na nncō.”

³⁵ Matsoticheⁿ Jesús:

—Tso Ty'oots'om ndaa nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos na matseijomna' joona cha'na nqueⁿ. Ndo' manquiuuya na tixocats'aana' na cwe' cantu ñ'oom na tsoom. ³⁶ Jo' chii tixcwe na cwindu'yo' na matseijnaaⁿ a jom nc'e na tsjoō na cwiluiindyō Jnaaⁿ. Ee nqueⁿ ty'oom ts'iaaⁿ ja, ndo' sa'ntjoom ja na candyoc'ooⁿndyō quii'ntaaⁿ 'o nn'aⁿ tsjoomnancue. ³⁷ Jo' chii xeⁿ nchii ts'iaaⁿ 'naaⁿ Tsotyā mats'aa, ticalayu'yo' ñ'eⁿndyō. ³⁸ Saa nc'e na mats'aa ts'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ, jo' chii calayu'yo' cantyja 'naaⁿ mañejoo ts'iaaⁿñeeⁿ meiiⁿ na tiñe'calayu'yo' ñ'eⁿndyō ja. Ee cantyja 'naaⁿ joona' nliu'yo' ndo' nla'noⁿ'yo' na nquii Tsotyā ñe'cwii cwiluiiñê ñ'eⁿndyō, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyō ñ'eⁿñê.

³⁹ Quia jo' cwiicheⁿ cwii ndii' jla'jndaa'ndyena na nnt'uena jom, saa tîcandaa' l'ana, tjaaⁿ.

⁴⁰ Quia jo' tei'ty'ioōnndaa'â jndaa Jordán ñ'eⁿ Jesús yuu ñet'oomjndyee Juan na tyotseits'oomñê nn'aⁿ. Ndo' majndye xuee ñet'ooⁿyâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. ⁴¹ Ndo' jndye nn'aⁿ tquie'cañom na m'aaⁿyâ na ñe'candyena ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—Juan mei'cwii ts'iaaⁿ tyooch'eeⁿ na xocandaa nluuina' na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. Saa cha'tso ñ'oom na tyoñequiaaⁿ cantyja 'naaⁿ tsaⁿm'aaⁿ, ñequii'cheⁿ na mayuu' joona'.

42 Ndo' majndye nn'aⁿ tyola'yu' ñ'eⁿ Jesús jo' jo'.

11

Na tue' Lázaro

¹ Tyom'aaⁿ cwii ts'aⁿ wii' na jndyu Lázaro. Juu tsaⁿñeeⁿ tyom'aaⁿ tsjoom Betania ñequio María ñequio xjoom Marta. ² Majuu María, xjo Lázaro'ñeeⁿ, tsaⁿ na tu'nquio ncheⁿ nc'ee Jesús, ndo' ñequio sooxqueeⁿ tyuee'ñê nc'ee. ³ Ndo' joo yolcu'ñeeⁿ jla'cwanomna ñ'oom na m'aaⁿ Jesús. Jluena:

—'U Ta, juu ts'aⁿ na jeeⁿ candya' ts'om', weeⁿeⁿ.

⁴ Jnda na jndii Jesús ñ'oomwaa', matsoom:

—Tycuwaa' nchii macanda na cwe' nntseicuee'na' jom. Matjoom na luaa' cha caluiit'maaⁿñe Ty'ooots'om cantya 'naaⁿaⁿ. Ndo' mati nntseit'maaⁿñê ja na cwiluindyö Jnaaⁿ.

⁵ Jeeⁿ wi' ts'om Jesús Marta ñequio tyjee tsaⁿñeeⁿ ñequio nquii Lázaro. ⁶ Jnda na jñeeⁿ na wii' Lázaro'ñeeⁿ, ljoo'ñetyeeⁿ we xuee jo' jo' yuu na m'aaⁿ. ⁷ Jnda teinom we xuee'ñeeⁿ, já nn'aⁿ na t'maaⁿ na calajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, matsoom ndaayâ:

—Tsaanndaa'a Judea.

⁸ Jo' chii l'uuyâ nnoom:

—'U ta na ma'mooⁿ ñ'oom' Ty'ooots'om ndaayâ, tyoowijndye xuee na jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na njñomna ljo' 'u, ndo' ¿aa jo' wja'nnda'?

⁹ T'o Jesús ndaayâ, matsoom:

—Ndicwaⁿ waa xjeⁿ na nnts'aatyâ ts'iaaⁿ cwii tjoocheⁿ na nnt'ue nn'aⁿ judíos ja. Ndo' na luaa' waa matseijomna' cha'cwijom na cwii xuee na

candaꞗ'ya canchoo'we horas na nnts'aa ts'aⁿ ts'iaaⁿ. Quia naxuee manom ts'aⁿ, xocwity'ueeⁿ, ee ya tqioom'm nc'e na manty'iaa' ñe'quoom' tsjoomnancuewaañe. ¹⁰ Saa tixocandaꞗ nnts'aa ts'aⁿ ts'iaaⁿ natsjom. Xeⁿ nnts'aaⁿ na ljo' nncwity'ueeⁿ, ee tjaa'naⁿ naxuee c'oom ñ'eⁿñê.

¹¹ Jnda tsoom na luaa' ndaꞗyâ, tsotyeeⁿcheⁿ:

—Juu ti'x'iaaya Lázaro watsom, saa jo na nntseil-cwiya jom.

¹² Quia jo' t'ooyâ, l'uuyâ:

—Jeeⁿ 'u Ta, xeⁿ na cwe' watsom, maxjeⁿ nlco'yana' jom.

¹³ Seineiⁿ Jesús ñ'oomwaa' ee na m'aaⁿ ts'ooñe Lázaro, saa jâ jlatiuyâ na ma'mooⁿ na watsoo tsaⁿñeeⁿ. ¹⁴ Quia jo' tsondyeyoom ndaꞗyâ:

—Jnda tue' Lázaro. ¹⁵ Ndo' neiⁿya na tic'ooⁿya jo' jo' quia na tueeⁿeⁿ cha na nlayu'yo'. Je' cjaaya na m'aaⁿ.

¹⁶ Tomás, tsaⁿ na cwilacajndyuuyâ catyeⁿnquiee, juu cwii jâ nn'aⁿ na canchoo'wendyô na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê, matso ti'ñeeⁿ ndaꞗyâ:

—Mati cjaaya cha mañejom cwjaaya ñ'eⁿñê.

Tseixmaⁿ Jesús na cwita'ndo'nnda' nn'aⁿ na jnda tja

¹⁷ Quia jo' saayâ, squiaꞗyâ Betania. Jnda na squiaꞗyâ jo' jo' tyolue nn'aⁿ nnom Jesús na jnda ñequiee xuee na ndii' Lázaro tsei'tsuaa.

¹⁸ Tsjoom'ñeeⁿ cha'na we kilómetros waljoo' xcwe na tqia m'aaⁿna' ñ'eⁿ Jerusalén. ¹⁹ Ndo' ma-jndye nn'aⁿ judíos jnda tquie'cañom Marta ñequio María. Tquiola'jomndyena na cwiñe'quiana na

t'maⁿ n'om naⁿñeeⁿ na tue' Lázaro. ²⁰ Jnda na jndii Marta na jnda wjaawindyoo'â ñ'eⁿ Jesús, jlueeⁿeⁿ na jndyocatjomñê juu yuu na m'aaⁿyâ. Saa María ljoo'ñê na waa w'aa. ²¹ Matso Marta nnom Jesús:

—U Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿ, tîcúe' ñetyjo.

²² Saa meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ ntyjiiyaya na meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nlcaⁿ nnom Ty'o^oots'om, ññequiaaⁿ.

²³ T'o Jesús, matsoom nnom:

—Ncwando'nnda' ti'ty'iu' meiiⁿ na jnda tueeⁿeⁿ.

²⁴ T'o Marta nnoom, matso:

—Ntyjiiya na nncwando'nnda' ñetyjo xuee na macanda quia na nntseinlcwi Ty'o^oots'om nn'aⁿ na jnda tja.

²⁵ Matso Jesús nnom:

—Ja cwiluiindyo na mañequia na cwita'ndo'xco nn'aⁿ, ndo' ja mañequia na ticantycwii na mawando' ts'aⁿ. 'Ñeeⁿ juu na matseyiu' ñ'eⁿndyo, meiiⁿ na cue', maxjeⁿ nncwando'xco. ²⁶ Ndo' ticwii cwii ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo, ticantycwii na nncwando', ndo' meiⁿ tijoom nntsuuñe. ¿Aa matseyiu' na ljo'?

²⁷ Matsoom nnom Jesús:

—Mayuu' Ta, matseyiu'a na 'u cwiluiindyu' Cristo, Jnda Ty'o^oots'om. Ma'u jo' na tseixmaⁿ na nncwje'cañoom' tsjoomnancue.

Seichjoo'na' ts'om Jesús, ty'ioom

²⁸ Jnda na tso Marta na luaa', quia jo' tjaaⁿ, tjacwaaⁿ tyjeeⁿ María. Ñemaaⁿ matsoom nnom tsaⁿñeeⁿ:

—Jnda tyjee' nquii Maestro ndo' maqueeⁿñê 'u.

²⁹ Quia na jndii María na ljo', seityuaaⁿaⁿ, jndy-
ocatjomñê Jesús yuu na m'aaⁿyâ. ³⁰ Ee xjeⁿñeeⁿ ty-
ootsaaquiaâ'â quii' tsjoom ñ'eⁿ Jesús. Ndi m'aaⁿyâ
ñ'eⁿñê yuu na tjacatjomñê Marta já. ³¹ Ndo'
joo nn'aⁿ judíos na cwila'jomndye ñ'eⁿ María
na cwiñe'quia na t'maⁿ ts'oom, quia nty'iaana
na seityuaaⁿaⁿ, teicantyjaaⁿ, jlueeⁿeⁿ quii' w'aa,
ty'entyjona naxeeⁿeⁿ. Ee jla'tiuuna na wjaa-
caty'ioom yuu waa tsei'tsuaa.

³² Quia na tueⁿeⁿ na m'aaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús, tcoom'm
xtyeeⁿ jo nc'ee. Matsoom nnom:

—Jeeⁿ 'u Ta, toom cwe' m'aaⁿ ñjaaⁿñe, quia jo'
tîcue' ñetyjo.

³³ Nty'iaa' Jesús na jeeⁿ maty'ioo María, ndo' jeeⁿ
cwityuee nn'aⁿ judíos na tquiontyjo naxeeⁿeⁿ.
Quia jo' jeeⁿ seichjoo'na' ts'om Jesús, ndo'
sei'ndaa'na ntyjeeⁿ. ³⁴ Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿Yuu cwijom ty'iu'yo' jom?

Jluena nnoom:

—Ta, candyo' canty'ia'.

³⁵ Ndo' Jesús ty'ioom. ³⁶ Quia jo' joo nn'aⁿ judíos
jlue:

—Queⁿ'yo' cwenta na jeeⁿ wi' ts'oom ti'ts'oo.

³⁷ Saã cwantindye joona jluena:

—Tsaⁿs'am'aaⁿ s'aaⁿ na ya nty'iaa' tsaⁿnchjaaⁿ.
¿Aa nchii mati ndaã nnts'aaⁿ na tîcue' Lázaro?

Tquiaa Jesús na ta'ndo'xco Lázaro

³⁸ Sei'ndaa'nnda'na' ntyjii Jesús. Saayâ ñ'eⁿñê
yuu na waa tsue'tsjö' na tuui tsei'tsuaa juuna'.
Cwita' tsjö' 'ndyoots'aa'na'. ³⁹ Tso Jesús ndaana:

—Quindyö'yo' tsjö'waa.

Juu Marta, xjo ts'oo, matsoom:

—Jeeⁿ 'u Ta, je' jnda teic'eeñê ee jnda jndaa' ñequiee xuee na tueeⁿeⁿ.

⁴⁰ Matso Jesús nnom:

—¿Aa nchii jnda tsjoo njom', xeⁿ nntseyiu' nnty'ia'njom' na nntseit'maaⁿñena' Ty'oots'om?

⁴¹ Quia ljo'cheⁿ tei'ndyoona tsjō' yuu na tjaa'ndyena ts'oo. Ndo' jlundaañê, matsoom:

—Jeeⁿ quianl'ua' 'u Tsotyaya na mandi' ñ'oom 'ndyoya. ⁴² Ee mantyjiiya na ñequii'cheⁿ mandi' ñ'oom na matseināⁿya njom'. Saa cwe' nc'e nn'aⁿ na jndyendye na m'aⁿna na cañomya jo' chii tsjōoya ñ'oomwaa' cha cala'yuna na 'u jñom' ja.

⁴³ Ndo' quia na jnda tsoom na luaa', seiweeⁿ jñeeⁿeⁿ, tsoom:

—Lázaro, calui'.

⁴⁴ Ndo' juu ts'oo Lázaro, jlueeⁿeⁿ na chu'tyjoo liaa na tintmeiⁿ nc'eeⁿ ndo' l'ooⁿ. Ndo' ta' nnoom payom. Matso Jesús ndaa naⁿñeeⁿ:

—Calacanōⁿyo' liaameiⁿ cha nndaā nncjaⁿ.

*Jla'jndaa'ndye nn'aⁿ judíos na nnt'uena Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)*

⁴⁵ Ndo' majndye nn'aⁿ judíosñeeⁿ quia na nty'iaana na luaa' s'aa Jesús, jla'yuna ñ'eñê.

⁴⁶ Saa nt'omndye joona ty'entyjaa'na nn'aⁿ fariseos. Tyoluena chiuu nty'iaana na s'aa Jesús. ⁴⁷ Jo' chii tjomndye nquiee ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ fariseos ñequio nt'omcheⁿ nc'iaana na m'aⁿ n'iaaⁿ. Tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Chiuu nl'aayoo? Ee teijndye ts'iaaⁿ t'maⁿ mach'ee tsaⁿm'aaⁿ na tixocaluii na cwe' ts'aⁿ nnts'aa. ⁴⁸ Ndo' xeⁿ cwe' n'ndyaatoo na nc-jaach'eetyeeⁿ na luaa', quia jo' cha'tso nn'aⁿ

nla'yul ñ'eñê. Ndo' na ljo' nquiee naⁿmaⁿn'iaaⁿ nn'aⁿ romanos nla'tyuii'na wats'om 'naaⁿ jaa nn'aⁿ judíos ñequio ndaandyuaa 'naaⁿya.

⁴⁹ Caifás jndyu cwiindyee joo naⁿñeeⁿ na luaa' tso. Juu cwiluiitquieñê chu'ñeeⁿ ndaa ntyee cwentaa jaa nn'aⁿ judíos. Matsoom ndaa naⁿñeeⁿ:

—'O meiⁿchjoo ticala'noⁿyo'. ⁵⁰ Meiⁿ ticaliu'yo' na yati xeⁿ na cue' cwii tsaⁿs'a cwentaa cha'tsondyee nn'aⁿ ndyuaaya, cha tints'aa gobiernom na cwjaaya na cha'tsondyo.

⁵¹ Saã nchii cantyja na jndo' ts'om nqueⁿ na luaa' ñ'oom tjeiiⁿeⁿ. Jom nc'e na cwiluiiñê tyee na cwiluiit'maⁿñê ndaa jaa nn'aⁿ judíos chu'ñeeⁿ, jo' chii seijndo' Ty'oots'om ts'oom na nncue' Jesús cwentaa nn'aⁿ judíos. ⁵² Ndo' nchii macanda cwe' cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ judíos, mati nntjoom na ljo' cha cha'tsondyee nn'aⁿ na meiⁿquiayuucheⁿ na m'aⁿ na quit'maⁿ n'om jom nntseitjom Ty'oots'om jona cantyja 'naaⁿaⁿ. ⁵³ Jo' chii nc'e na luaa' tso Caifás, cantyjati xuee'ñeeⁿ jnaⁿna' na jla'jomndye naⁿmaⁿn'iaaⁿñeeⁿ na nla'cuee'na Jesús.

⁵⁴ Cwe' nc'e jo', tíconom xcweyaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos. Jo' chii jluii'â ts'onⁿdaa Judea ñ'eñê, saayâ cwii tsjoom chjoo na jndyu Efraín. Tsjoom'ñeeⁿ candyoo' m'aaⁿna' ñequio ndyuaa na tjaa nn'aⁿ c'oom. T'ooⁿyâ ñ'eñê jo' jo' cwantindyo xuee.

⁵⁵ Ndo' jnda jaawindyoo' na nncuee' xuee pascua na jaa nn'aⁿ judíos cwilacwjaaya canmaⁿ. Cwii tjoocheⁿ na nncuee' xuee pascua'ñeeⁿ, jndyendye nn'aⁿ jlui'na njoomna, ty'ena Jerusalén cha nndaã nntjei'ljuu'ndyena cantyja 'naaⁿ ñ'oom na cwila't'maaⁿndyo Ty'oots'om. ⁵⁶ Joo

nn'aⁿ na ty'e xuee tyol'ueena Jesús. Yocheⁿ na tyom'aⁿna wats'om, tyoluena ndaa nc'iaana:

—¿Chiuu m'aaⁿ! n'om'yo', aa nnts'aacheⁿna' na ticañoom ncuee?

⁵⁷ Ntyee na cwiluitquiendye ndaa jaa nn'aⁿ judíos ñequio nn'aⁿ tmaaⁿ! fariseos tqueⁿna ñ'oom na jndei'na'. Sa'ntjomna xeⁿ m'aaⁿ meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ntyjii yuu m'aaⁿ Jesús, catseicandii tsaⁿñeeⁿ joona, cha na nndaa nnt'uena jom.

12

Tu'nquio María ncheⁿ! cjoo' nc'ee Jesús (Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Yom xuee cwii tjoō na nla'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwila'cwjeena canmaⁿ, ndo' squiaayâ tsjoom Betania ñ'eⁿ Jesús. Squiaayâ na m'aaⁿ Lázaro, tsaⁿ na tquiaaⁿ na wando' xco jnda na tue'. ² Tyola't'maaⁿndyena Jesús jo' jo'. Jla'jndaa'ndyena cwii nantquie na tcwaa'â. Marta tyondi'ntjoom ndaayâ ndo' juu Lázaro'ñeeⁿ tacatyeeⁿ ñ'eⁿndyô na meindyuaandyô nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿ Jesús. ³ Ndo' juu María maleiñ'oom cwii tsua' xjo ncheⁿ! na ñequii'cheⁿ nardo. Juuna' jeeⁿ jndana'. Tu'nquioom ncheⁿñeeⁿ nc'ee Jesús, jnda jo' tyowee'ñê nc'ee ñequio sooxqueeⁿ. Na s'aaⁿ na ljo' tju'na' jndye cachi cha'waa quii' w'aa. ⁴ Mañ'eⁿ Judas Iscariote, jnda Simón, juu mawaa xjeⁿ na ñnequiaa cwenta Jesús. Tsaⁿñeeⁿ cwii jâ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê. ⁵ Matso:

—Cwa nchii na teil'ua ncheⁿ'waa' na cwii ndyee siaⁿto s'om denario. Ñequio s'om'ñeeⁿ nndā nnteijndeīi ts'aⁿ ndyeñeeⁿ.

⁶ Saa nchii tsoom na luaa' nc'e na jeeⁿ wi' ts'oom ndyeñeeⁿ saa ee na jeeⁿ canch'ueñe ndo' nc'e na jom maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwileil'uee'ndyô na cha'tsondyô, ndo' xjeⁿto jom macwjeeⁿ'eⁿ s'om jo' jo'. ⁷ Saa matso Jesús:

—Ca'ndii' yuscum'aaⁿ na luaa' mach'eeⁿ. Matseijndaa'ñê cantyja 'naaⁿ xuee na nncjaanty'iuu'ndyo. ⁸ Ee ndyeñeeⁿ ñequi'cheⁿ na m'aⁿna ñ'eⁿndyo', saa ja nchii ñequi'cheⁿ na nnc'oⁿya ñ'eⁿndyo'.

Jla'jndaa'ndye ntyee na nla'cuee'na Lázaro

⁹ Jo' chii quia na jndye nn'aⁿ na jndyendye na jo' jo' m'aaⁿ Jesús, tqwie'cañomna na m'aaⁿyâ. Ee nchii macandâ nc'e na ñe'canty'iaana Jesús, saa mati ñe'canty'iaana Lázaro, ts'aⁿ na tue' na tquiaa Jesús na tando'xco. ¹⁰ Cwe' nc'e jo', ntyee na cwiluiitquiendye ndāa nn'aⁿ judíos, mati jla'jndaa'ndyena na nla'cuee'na Lázaro. ¹¹ Ee cwe' cantyja 'naaⁿ jom majndye nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ toⁿndye cantyja 'naaⁿ ntyee, jla'yu'na ñ'eⁿ Jesús.

Jla't'maaⁿndye nn'aⁿ Jesús quia squiaayâ Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Teincoo cwiicheⁿ xuee nn'aⁿ na jndyendye na tquo ncuee, jndyena na manndyoo' na nntsquiaayâ Jerusalén ñ'eⁿ Jesús. ¹³ Jo' chii ty'echona njom, ty'ecatjomndyena já ñ'eⁿñê. Tyola'xuaana tyoluena:

—Caluiit'maⁿñe Ty'oots'om. Catio'naaⁿñê nquii ts'aⁿ na mandyo ñequio xuee' nquii na cwiluiiñe Rey cwentaa jaa nn'aⁿ Israel.

¹⁴ Ndo' ljeii Jesús cwii snom chjoo. Tjaljoom juuyo'. Ndo' na ljo' s'aaⁿ seicandaⁿñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeii. ¹⁵ Matsona': 'O nn'aⁿ tsjoom Jerusalén, tila'catyuendyo'. Canty'ia'yo' macwjee'cañoom nqueⁿ na cwiluiiñe Rey cwenta' 'o, na waljoom snom.

¹⁶ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê tícala'nooⁿâ ñ'oommeiⁿ najndyee. Saa ndanquia quia na jnda seit'maaⁿñe Ty'oots'om jom, tjañjoom' n'ooⁿyaⁿ na teiljeii ñ'oommeiⁿ cantyja 'naaⁿaⁿ, ndo' maxjeⁿ tuii na ljo'.

¹⁷ M'aⁿ cwii tmaaⁿ nn'aⁿ judíos quia t'maⁿ Jesús Lázaro na ñejndii' quii' tsei'tsuaa. Jnda na tquiaaⁿ na wando'xco Lázaro'ñeeⁿ, quia jo' tyotjeii'yuu'ndye naⁿñeeⁿ chiuu nty'iaana na tuii. ¹⁸ Macwe' juu ts'iaaⁿñeeⁿ na s'aa Jesús na tixocandaⁿ nluui na cwe' ts'aⁿ nnts'aa, jo' na ty'ecatjomndye nn'aⁿ na jndyendye jom quia jnda jndyena na ljo' s'aaⁿ. ¹⁹ Saa joo fariseos'ñeeⁿ tyoluena ndaa n'iaana:

—¿Aa jndo'yo' je'? Maxjeⁿ tjaa na nndaⁿ nl'aaya. Cha'tsondye nn'aⁿ cwilajomndye ñ'eⁿñê.

Nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego cwil'ueena Jesús

²⁰ Ndo' tyom'aⁿ cwantindye nn'aⁿ na cwila'neiⁿ ñ'oom griego quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na ty'e ncuee quia cwila'cwjee nn'aⁿ judíos canmaⁿ. ²¹ Tquie'cañom naⁿñeeⁿ Felipe. Jom ts'aⁿ tsjoom Betsaida,

ts'ondaa Galilea. Nn'aⁿ griegos'ñeeⁿ ty'ecataⁿna cwii naya'ñeeⁿ nnoom, jluena:

—Aa re sa, l'ue n'ooⁿyâ na nlanaaⁿyâ ñ'eⁿ Jesús.

²² Quia jo' tja Felipe, matsoom na ljo' nnom Andrés, ndo' wendye jona ty'ecaluena na ljo' nnom Jesús. ²³ Tso Jesús ndaana:

—Ja cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee. Jnda tue'ntyjō xjeⁿ na t'maⁿ nlco'wi'na' ja, ndo' cantyja 'naaⁿl jo' Ty'oots'om nntseit'maaⁿñê ja. ²⁴ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooⁿya ndaa'yo', cwii lqueeⁿ na cwiquioo, xeⁿ ticjaaquiee'na' quii' ts'o yuu na nntseijomna' cha'cwijom na nncue'na', cwiljona' na ñenquiina'. Saa xeⁿ nnom' ts'aⁿ juuna' quii' ts'o yuu na matseijomna' na nncue'na', quia jo' majndye nncue' nnts'aana'. ²⁵ Ñeeⁿ juu na matseicandya' ts'om cantyja na matseijndaa'ñe nquii na nncwando', jnaaⁿl jo' nntsuuñe. Saa juu ts'aⁿ na mach'ee na jndoo' cantyja na wjaam'aaⁿ, nndaa' tsaⁿñeeⁿ na ticantycwii na nncwanoom'm. ²⁶ Ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñe'candi'ntjom nooⁿ, candyon-tyjooⁿ naxaⁿ'a. Ndo' yuu na nnc'ooⁿya majo' jo' nnc'oom ts'aⁿ na mandi'ntjom nooⁿ. Ndo' ñeeⁿ juu ts'aⁿ na nndi'ntjom nooⁿ nntseit'maaⁿñe Tsotyaya tsaⁿñeeⁿ.

Matseineiⁿ Jesús na nla'cuee' nn'aⁿ jom

²⁷ 'Je' mamatsei'ndaa'na' ts'ooⁿ, ndo' ¿chiuu nntsjoō cantyja 'naaⁿl jo'? ¿Aa nntsjoō: “Tsotyaya, cwji'n'maaⁿndyu' ja juu xjeⁿ na nntjoⁿya nawi'waañe”? Saa xocatsjoō na ljo' ee jnda jndyoo cha na nnc'io cwentaa nn'aⁿ. ²⁸ U Tsotyaya, quiaa' na catseit'maaⁿñena' 'u.

Xjeⁿñeeⁿ teic'uaa jndyee' Tsotyeeⁿ cañoom'luee. T'o:

—Jnda tquia na matseit'maaⁿñena' ja ndo' wjaatseit'maaⁿñetina' ja.

²⁹ Nn'aⁿ na jndyendye na meintyjee' nacañoomyâ jo' jo', jndyena na ljo'. Jluena ndaa ntyjeena na seixuaa tsuee. Saa nt'om nn'aⁿ jlue:

—Cwii ángel seineiⁿ nnoom.

³⁰ Tso Jesús ndaana:

—Jndye'yo' na teic'uaa na seineiⁿ cha cateijn-deiina' 'o, nchii cha cateijndeiina' ja. ³¹ Ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nncu'xeⁿna' nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' mati nntyuii' na matseixmaⁿ tsaⁿjndii na matsaⁿntjom quii' n'om nn'aⁿ. ³² Ndo' quia na jnda jla'we nn'aⁿ ja na nla'cuee'na ja, quia jo' nnts'aa na nntseitjomna' nn'aⁿ cantyja 'naⁿya.

³³ Ñ'oomwaa' matsoom cha ca'moⁿna' cwaaⁿ cwii nnom na nntjoom na nncueeⁿeⁿ. ³⁴ T'o^o nn'aⁿ na jndyendye, jluena:

—Majnda macwindyaaya na matso ñ'oom na saⁿntjom Ty'o^ots'om na teiljeiina' na juu Cristo xocantycwii na m'aaⁿñê. Quia jo' ¿chiiu na matsu' na matsona' na nla'we nn'aⁿ juu na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee na nla'cuee'na juu? ¿Ñeeⁿ juu luaa' na matsu' na cwiluiiñe ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee?

³⁵ Quia jo' matso Jesús ndaana:

—Ja na cwiluiindy^o naxuee quii'ntaaⁿ nn'aⁿ ndicwaⁿ m'aaⁿtyaya quii'ntaaⁿyo'. Jo' chii ñequii'cheⁿ c'om'yo' cantyja 'naⁿya yocheⁿ na cwii m'aaⁿtyaya ñ'eⁿndyo', cha tincwinom' natia 'o. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿñe nacje 'naaⁿ natia, ticaljeii yuu wjaañ'oomna' juu. ³⁶ Yocheⁿ na m'aaⁿya

na mañequia naxuee quii' n'om'yo', calayu'yo' ñequiondyo ja na cwiluiindyo naxueeñe. Ee na nl'a'yo' na ljo' nlaxma'yo' cantyja 'naa' Ty'oots'om na nque' cwiluiiñê naxueeñe.

Jnda na seinei' Jesús ñ'oommei', tjaa' yuu na xocaliu na'ñee' jom.

Tiñe'calayu' nn'a' jndíos ñ'e' Jesús

³⁷ Meii' jndye ts'iaa' na tyoch'ee' jo ndaana na tixocaluii na cwe' ts'a' nnts'aa, saã tiñe'cala'yu'na ñ'e'ñê. ³⁸ Luaa' tuii cha catseicandaã ñ'ena' ñ'oom na tyotseiljeii profeta Isaías, matso:

Ta, ¿'ñee' juu na matseyiu' ñ'oom na cwiñe'quiaayâ?

Ndo' tsotyee' cwiiche' ñ'oom:

¿'Ñee' juu na jnda t'mo' Ty'oots'om nnom najndei
na matseixmaa'?

³⁹ T'mo' Isaías chiuu waa na tileicandaã nla'yu' nn'a' judíos, ee waa cwiiche' ñ'oom na matsoom:

⁴⁰ Cha'xje' tileicanty'iaa' ts'a' na nchjaa', maluaa' s'aa Ty'oots'om quii' n'omna, ndo' tquiaa' na jla'quie' n'omna jo nnoom.

Nmeii' tuii cha tixocaliuna chiuu l'ue ts'oom ñ'e'ndyena,

mei' na nla'no'na quii' n'omna.

Ee xe' nnc'ooliuna chiuu l'ue ts'oom ndo' nla'no'na, maxje' nlcwe' n'omna ndo' nncwji'n'maa'ñê joona.

⁴¹ Seinei' Isaías ñ'oommei' quia na tco'na' nnoom na seit'maa'ñe Ty'oots'om Jesús, ndo' seineii' cantyja 'naa' juu.

⁴² Saã meii' na luaa' tso Isaías, majndyendye nn'a' na m'a' n'iaa' jo ndaã nn'a' judíos, tyola'yu'na ñ'e' Jesús. Saã jnaa' na nquiaana nn'a'

tmaaⁿ¹ fariseos, jo' chii ticatjei'yuu'ndyena na ljo'. Ee xeⁿ n'l'ana na ljo' tixonquia fariseos'ñeeⁿ na wanaaⁿ na nla'jomndyena xjeⁿ na cwi'oona wats'om. ⁴³ Ee joona neii^{ntina} na calue nc'iaana na ya cwil'ana, nchiiti na ntyjaa' n'omna na catso Ty'oots'om na ya ntyjeeⁿ ñ'e^{ndyena}.

Ñ'oom na mañequiaa Jesús macu'xe^{nna}' nn'aⁿ

⁴⁴ Jndei seineiⁿ Jesús. Matsoom:

—'Ñeeⁿ juu na matseyu' ñ'e^{ndyo}, nchii macandā ñequio ja matseyu' tsa^{nñee}. Mati matseyu' ñequio nquii Tsotyā na jñom ja quii'ntaa^{nyo}'. ⁴⁵ Ndo' 'ñeeⁿ juu na manty'iaa' ja, mati manty'iaa' tsa^{nñee} nquii na jñom ja quii'ntaa^{nyo}'. ⁴⁶ Ja na cwiluiindyō naxuee, jndyōō tsjoomnancue, cha mei^{ncwi}'ñee^{nche} ts'aⁿ na matseyu' ñ'e^{ndyo} nncwji'na' juu naquii' natia. ⁴⁷ Saā xeⁿ cwe' na mandii ts'aⁿ ñ'oom na mañequiaya, meiⁿ ticatseindā joona', nchii ja tseixma^{nya} na nncu'xaⁿ tsa^{nñee}. Ee nchii ty'iom Tsotyā ts'iaaⁿ ja na nncu'xa^{nya} nn'aⁿ, ty'ioom ts'iaaⁿ ja na cwji'n'maa^{ndyo} joona. ⁴⁸ 'Ñeeⁿ juu na ticuee' ts'om ja, meiⁿ tico'ñom ñ'oom na mañequiaya, waa cwii na nncu'xe^{nna}' tsa^{nñee}. Ee xuee na macandā majooti ñ'oom na jndā seinā^{nya}, joona' nntu'xe^{nna}' jom. ⁴⁹ Ticalatiuu'yo' na cwe' na jndei' 'ndyo nncō ñ'oommeiⁿ¹ na matseinaⁿ. Nquii Tsotyā na jñom ja, nqueⁿ sa^{ntjoom} na nmeiiⁿ¹ catseina^{nya} ndo' na ca'mōō^{nya} joona' ndāā'yo'. ⁵⁰ Ndo' ntyjiiya ñ'oom na matsa^{ntjoom} mañequiaana' na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando'. Jo' chii matseina^{nya} cha'xjeⁿ ñ'oom na jndā tsoom noōⁿ.

13

Tmaⁿ Jesús nc'ee' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿñê

¹ Cautyjati na jnaⁿna' na t'maⁿ Jesús já na cwila-jomndyô ñ'eⁿñê, t'mo^o na jeeⁿ candya' ts'oom já. Ntyjeeⁿ na jnda jaawe'ntyjo xjeⁿ na nlueeⁿeⁿ tsjoomnancuewaañe na nncjaalcwe'nnaaⁿaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ. Jo' chii quia majaawe'ntyjo xjeⁿ na nlatyaaⁿ jaa nn'aⁿ judíos xuee pascua quia cwilacwjaaya canmaⁿ, t'moⁿtyeeⁿ na jeeⁿ t'maⁿ waa na candya' ts'oom já.

² Cwicwaa'â ñ'eⁿ Jesús natmaaⁿ. Xjeⁿñeeⁿ jnda seijndo' tsaⁿjndii ts'om x'iaayâ Judas Iscariote, jnda Simón, na quiaa tsaⁿñeeⁿ cwenta jom. ³ Ndo' jom majndaa'ya ntyjeeⁿ na l'o^o jnda tquiaa Tsotyeeⁿ na meiⁿcwii tintjoom na nchii ñ'oom' nquii. Mantyjeeⁿ na jnaaⁿ na m'aaⁿ Ty'o^ots'om, ndo' na majo' wjaalcweeⁿeⁿ. ⁴ Teicautyjaaⁿ yocheⁿ na cwicwaa'â natmaaⁿ. Tjeiiⁿeⁿ liaatco na cweⁿ, to'ñoom cwii liaa na cwityuee' lu^aayâ, seityeeⁿ juuna' tsiaⁿaⁿ. ⁵ Jnda jo' tioom ndaatioo ts'om 'naⁿ na cwicandyuu'â. To^oⁿoⁿ na mamaaⁿ nc'aa'â na t'maaⁿ na calajomndyô ñ'eⁿñê, jnda chii mawee'ñê nc'aa'â ñequio liaa'ñeeⁿ.

⁶ Ndo' quia na tue'cañoom yuu na wacatyeeⁿ Simón Pedro, matso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—Ta, ¿aa mmaⁿ nc'aya?

⁷ T'o^oⁿ nnom, matsoom:

—Ts'iaaⁿ na mats'aa tileicatsei'noⁿ na maje'ndyo, saa ndaquiacheⁿ nntsei'noⁿ.

⁸ Matso Pedro nnoom:

—Xoya na mmaⁿ nc'aya.

T'o Jesús, matsoom nnom:

—Xeⁿ ticamaaⁿya nc'e' ticatseixmaⁿl cantyja 'naⁿya.

⁹ Matso Simón Pedro nnoom:

—Xeⁿ luaa'waa Ta, nchii macanda nc'a. Mati camaⁿl l'ooya ñequio xquaaⁿya.

¹⁰ Matso Jesús nnom:

—Cwii ts'aⁿ na jnda jndaa', ticaⁿna' na nntmaⁿñe na cha'waañe ee jnda lju'ñe, manda nc'ee macaⁿna' na nntmaⁿ. 'O laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo' saa ticha'tsondyo'.

¹¹ Ee ntyjeeⁿ 'ñeeⁿ juu ñnequiaa cwenta jom luee ntyee. Macwe' jo' na matsoom: “Saa ticha'tsondyo' laxmaⁿ'yo' na lju' n'om'yo'.”

¹² Quia na jnda tmaaⁿ nc'aa'â, ndo' tcween-naaⁿaⁿ liaatco 'naaⁿaⁿ, jnda jo' tjacjoonnaaⁿaⁿ nacañoom' meiⁿsa. Matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwila'noⁿ'yo' cantyja na s'aaya 'o? ¹³ 'O cwilacajndyu'yo' ja Maestro ndo' na cwiluiindyo na matsa'ntjoⁿya 'o. Ndo' maty'iomyana' na ljo' cwindu'yo', ee maxjeⁿ jo' ja. ¹⁴ Ndo' na jnda tmaaⁿya nc'ee'yo' na cwiluiindyo na matsa'ntjoⁿya 'o ndo' na ma'mooⁿya ñ'oom naya 'naaⁿl Ty'oots'om ndaa'yo', mati 'o matsona' na nntue'ndyo'cje'yo' na nndye'ntjom'yo' ndaa nc'iaa'yo'. ¹⁵ Ee jnda s'aaya cwii nnom na ma'moⁿna' ndaa'yo' cha mati cal'a'yo' ñequio nt'omcheⁿ cha'xjeⁿ jnda s'aaya 'o. ¹⁶ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿñe cha'na nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom juu. Mati ts'aⁿ na mawjaa ts'iaaⁿ na jñom ts'aⁿ juu, ticaluiit'maⁿñeti cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na jñom juu. ¹⁷ Xeⁿ cwila'noⁿ'yo' ñ'oommeiⁿl ndo' cwil'a'yo' na ljo', nntio'naaⁿñe Ty'oots'om 'o.

18 'Nchii matsjõo ñ'oomwaa' cantyja 'naⁿ'yo' na cha'tsondyo'. Mantyjiiya chiuu n'om' 'o na jndã tjeii'ndyo. Ee maxjeⁿ macaⁿ'na' na catse-icandãa'ñena' ñ'oom' Ty'oõts'om na teiljeii. Matsona': "Manquii na macwa' ñ'eⁿndyo malcwe' nacjoya." 19 Je' matsjõoya ñ'oomwaa' ndaã'yo' cwii tjoocheⁿ na nlui na ljo', cha quia na nntse-icandãa'ñena' nlayu'yo' na ja cwiluiindyo manqui-iti na jndã tsjõo ndaã'yo'. 20 Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjõo ndaã'yo'. 'Ñeeⁿ juu na matseiljo tsaⁿ'ñeeⁿ na majñooⁿya, ja matseiljo tsaⁿ'ñeeⁿ. Ndo' 'ñeeⁿ juu na matseiljo ja, matseiljo tsaⁿ'ñeeⁿ nqueⁿ na jñoom ja.

*Matso Jesús na ññequiaa Judas cwenta jom
(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)*

21 Jndã na tso Jesús ñ'oomwaa', sei'ndaa'na' nty-jeⁿ, ndo' ndeyeyu tjei'yuu'ñê ndaãyâ. Tsoom:

—Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjõo ndaã'yo', cwi-
indyo' 'o ññequiaa cwenta ja.

22 Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê tyonty'iaa ntyjãyâ ndaãyâ. Ee ticala'nooⁿ'â 'ñeeⁿ cwiindyo jâ na matsoom na luaa' nnts'aa.

23 Xjeⁿ'ñeeⁿ ja Juan na jeeⁿ candya' ts'om Jesús, mawacatyⁿ nacañom'm na cwicwaa'â. 24 Ndo' Simón Pedro s'oo l'ooⁿ nooⁿ na cwax'a 'ndyoo Jesús cwaaⁿ cwiindyo jâ na ññequiaa cwenta jom.

25 Jo' chii seintyjondyo jo ndo' jndya Jesús, tax'aya nnoom, tsjõo:

—Aa ndi' Ta, ¿'ñeeⁿ cwii jâ na nnts'aa na ljo'?

26 T'ooⁿ nooⁿ, tsoom:

—Majuu ts'aⁿ na nnom ññequiaya cwii taⁿ tyoo' xjeⁿ na jndã seicanda'a juuna'.

Ndo' quia na jnda seicanaⁿaⁿ tyoo'ñeeⁿ tquiaaⁿ juuna' nnom Judas Iscariote, jnda Simón. ²⁷ Ndo' Judas, jnda na to'ñoom taⁿ tyoo'ñeeⁿ, mana tuo Satanás quii' ts'oom. Ndo' tso Jesús nnoom:

—Queⁿndyu' ts'iaaⁿ na nntsa'.

²⁸ Saa meiⁿcwiindyō jā na meindyuaandyō nacañoom' meiⁿsa ñ'eⁿñê ticala'nooⁿâ chiuu na luaa' ñ'oom toom. ²⁹ Ndo' ee na manquiuyā na Judas maleiñ'oom tjaⁿche na ñjom s'om na cwiwil'uee'ndyō, jo' chii nt'omndyō jā jla'tiuuyā na ñ'catso Jesús nnoom na catseijnāⁿ ljo'tindyō na macaⁿna' na nleil'uee'ndyō na waa xuee, oo quiaaⁿ cwantindyō ndaa ndyeñeeⁿ. ³⁰ Ndo' jnda na tcwa' Judas tyoo'ñeeⁿ, mañoom' jlueeⁿeⁿ. Juu xjeⁿñeeⁿ jnda teijaaⁿ.

Ñ'oom xco na matsa'ntjomna'

³¹ Jnda na jlui' Judas quii'ntaaⁿyā, matso Jesús ndaayā:

—Je' ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, manntseit'maaⁿñena' ja. Ndo' cantyja 'naaⁿ ljo' na manntjoⁿya nntseit'maaⁿñena' Ty'o^oots'om.

³² Ndo' xeⁿ nntseit'maaⁿñena' jom cantyja na manntjoⁿ, quia jo' mati cantyja 'naaⁿ jo' nntseit'maaⁿñê ja na cwiluiindyō ts'aⁿ na jnaⁿ cañoom'luee, ndo' tyuaa' nnts'aaⁿ na ljo'. ³³ 'O ntseindaaya na jeeⁿ wi' ts'o^oya, chjootindyō cwii m'aaⁿya ñ'eⁿndyō'. Nl'ue'yo' ja, ndo' cha'xjeⁿ tsjo^oya ndaa nc'iaa'yo' nn'aⁿ judíos, je' mati matsjo^o ndaa' 'o: 'O xocandaa nntsquie'cañom'yo' yuu na nncjo. ³⁴ Cwii ñ'oom xco na matsa'ntjomna' mañequiaya ndaa'yo', na c'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'. Cha'xjeⁿ na

m'aaⁿya na candya' ts'o^oⁿya 'o, malaa'ti' c'om' 'o na wi' n'om' nc'iaa'yo'. ³⁵ Na nl'a'yo' na ljo' nla'n^o' cha'tsonⁿdye nn'aⁿ na 'o cwiluiindy^o' nn'aⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyo, xeⁿ m'aⁿ'yo' na wi' n'om' nc'iaa'yo'.

Matso Jesús na nncwji'ñe Pedro

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Tax'eeñe Simón Pedro nnoom. Matso:

—Ta, ¿yuu wja'yu'?

T'ō Jesús, matsoom nnom:

—Cantyja na nntj^oⁿ je' 'u xocanda^a nntseijomndyu', sa^a mati 'u nncue'ntyj^o nntjom' na ljo'.

³⁷ Matso Pedro nnoom:

—Ta, ¿chiuu na xocanda^a nntseijomndyo je' ljo' na nntjom'? Tints'aa meiiⁿ quio jo' c'io.

³⁸ T'ō Jesús, matsoom nnom: 'U matsei'tiuu' na ñequiaandyu' na nnc'io' cantyja 'naⁿya. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsj^o njom', cwii tj^ocheⁿ na nntseixuaa caxtijndyo na jaawixuee, sa^a 'u jnda ndyee ndii' macwji'ndyu' cantyja 'naⁿya.

14

Jesús cwiluiñê nato

¹ Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo'. Calay'u'yo' ñ'eⁿ Ty'oots'om ndo' mati calay'u'yo' ñ'eⁿndyo ja. ² Naquii' waa' Tsotyaya jndye joo niom yuu na ya nnc'om nn'aⁿ. Xeⁿ nchii na luaa' waa, jnda tsj^o ndaa'yo'. Manncj^o na nntseijndaa'ndyo joona' na nleil'uee'ndyo'. ³ Ndo' na j^o na nntseijndaa'ndyo yuu na nnc'om'yo', nndy^olcw^a'nnda'a na nncj^ocho 'o yuu na m'aaⁿya, cha yuu na mac'aⁿya, majo' nnc'om'yo'. ⁴ Ndo' 'o

manquiu'yo' yuu na majo ndo' mati cwita'jna'yo' nato.

⁵ Matso Tomás nnoom:

—'U Ta, ticaliuuyâ yuu wja', jo' chii ¿chiiu ya na nla'nogo'â yuu waa nato'ñee'?

⁶ T'o Jesús, matsoom nnom:

—Ja cwiluiindyo nato, ndo' ñ'oom na mayuu', ndo' na tijoom cwintycwii na wando' ts'a'n. Ñequii'che' cantyja 'na' ja jo' na nndaã nncuee' ts'a'n na m'aa' Tsotyaya. ⁷ Xe' na cwila'nogo'yo' ñee' cwiluiindyo, quia jo' mati nla'nogo'yo' cantyja 'naa' Tsotyã. Na je' na cwii wjaatina' nc'e na cwita'jna'yo' ja, mati cwita'jna'yo' jom, ndo' jnda nty'ia'ndaã'yo' jom.

⁸ Matso Felipe nnoom:

—Ta, quiaa' na nnty'iaandaãyâ Tsotye', quialjo'che' n'ljoya n'ogo'yâ.

⁹ T'o Jesús nnom:

—Chiiu sa 'u Felipe, jaach'ee xuee m'aa'ya ñ'e'ndyo', ¿aa maxje' ticwajna' ja? Ts'a' na jnda nty'iaa' ja, mati jnda nty'iaa'a' Tsotyã. ¿Chiiu na matsu': “Quiaa' na nnty'iaandaãyâ Tsotye'”? ¹⁰ ¿Aa ticatseyu' na ljo'yu cwiluiindyo ñequio Tsotyaya, ndo' jom ljo'yu cwiluiiñê ñ'e'ndyo' ja? Ñ'oom na matseina'ya ndaa'yo', nchii matseina'ya joona' cantyja 'naa' na jndo' ts'ogo' nncõ. Nquii Tsotyã na ñequii'che' m'aa'ñê ñ'e'ndyo', nque' mach'ee' ts'iaa' 'naa'a' cantyja 'na'ya. ¹¹ Cala'yu'yo' na ljo'yu cwiluiindyo ñequio Tsotyã, ndo' Tsotyaya ljo'yu cwiluiiñê ñ'e'ndyo' ja. Xe' tileicala'yu'yo' na ljo', saã quiandyo' na nla'yu'yo' ñ'e'ndyo' cantyja 'naa' mañejoo ts'iaa'mei' na mats'aa. ¹² Ñ'oom na mayuu'che'

matsjoo ndaa'yo', 'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na matseyiu' ñ'eⁿndyo, mañejoo ts'iaaⁿ na mats'aa nnts'aaⁿ. Hasta jndaticheⁿ ts'iaaⁿ nnts'aaⁿ, nc'e na majo na m'aaⁿ Tsotyaya. ¹³ Ndo' meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ñ'oom na nntaⁿ'yo' nnom Tsotyā ñequio xueya, jo' jo' ññequia cha na catseit'maaⁿ'ñena' jom cantyja 'naⁿ ja na cwiluiindyō Jnaaⁿ. ¹⁴ Cha'tso na cwitaⁿ'yo' ñequio xueya, jo' jo' nnts'aa.

Njñom Jesús Espíritu Santo

¹⁵ 'Xeⁿ m'aⁿ'yo' na jnda nqui'u'yo' ja, quia jo' cala'canda'yo' ñ'oom na matsa'ntjoⁿ. ¹⁶ Ndo' ja nlcaaⁿ'a nnom Tsotyaya na ññequiaaⁿ cwiicheⁿ na nnteijndeiⁿ 'o, nquii Espíritu na cwiluiiñe na mayuu' na ñequii'cheⁿ nnc'oomñe ñ'eⁿndyo'. ¹⁷ Nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue xocandaā nnto'ñoomna jom, ee tyoonty'iaana jom, meiⁿ ticata'jnaaⁿ'na jom. Saa 'o cwita'jnaⁿ'yo' jom, ee m'aaⁿñê naquii' n'om'yo', ndo' ñequii'cheⁿ nnc'oomñê ñ'eⁿndyo'. ¹⁸ Tixoca'ndiya 'o na macanda, maxjeⁿ nncwjānnda'a na m'aⁿ'yo'. ¹⁹ Mawaa xjeⁿ na nla'cuee' nn'aⁿ ja, ndo' jnda jo' taxocanty'iaana ja. Saa ñ'eⁿndyo' 'o ññequii'cheⁿ na nnc'ooⁿya, ee nc'e na nncwando'xco, jo' chii mati 'o nlaxmaⁿ'yo' na ticantycwii na nntando'yo'. ²⁰ Quia na jnda tue'ntyjo xjeⁿ'ñeeⁿ nla'noⁿ'yo' na m'aaⁿya ñ'eⁿ Tsotyā, ndo' 'o m'aⁿ'yo' ñ'eⁿndyo, ndo' ja m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'. ²¹ 'Ñeeⁿ juu na matseiljo ñ'oom na matsa'ntjoⁿ ndo' matseicanda joona', tsaⁿ'ñeeⁿ jnda ntyjeeⁿ ja. Ndo' 'ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja, nquii Tsotyaya candya' ts'oom juu. Ndo' mati ja candya' ts'ooⁿya juu, ndo' m'mooⁿya cantyja 'naⁿya nnom.

22 Tsan na jndyu Judas, saā nchii Judas Iscariote, matso:

—Ta, ¿chiiu na cwe' ndaa jā m'moⁿl cantyja 'naⁿl saā ndaa nn'aⁿ tsjoomnancue xocatsa' na ljo'?

23 T'o Jesús nnom, matsoom:

—'Ñeeⁿ juu na jnda ntyjii ja maxjeⁿ nntseiñ'oom'ñe ñ'oom na maquaⁿ. Nnc'oom Tsotyā na candya' ts'oom tsaⁿñeeⁿ, ndo' nntsquiacañooⁿyā juu. Nnc'ooⁿyā ñ'eⁿñe.

24 'Ñeeⁿ juu na ticajnda ntyjii ja, tsaⁿñeeⁿ tiñe'catseicanaāⁿ ñ'oom na mañequiaya. Ndo' ñ'oom na matseinaⁿ ndaa'yo' nchii ñ'oom 'ndyo nncoya. Matseixmaⁿna' ñ'oom 'ndyoo Tsotyaya ee jom jñoom ja quii'ntaaⁿ'yo'.

25 'Ñ'oommeiⁿl matseinaⁿ ndaa'yo' yocheⁿ na ndicwaⁿ m'aaⁿndyo ñ'eⁿndyo'. 26 Saā ja nlcaaⁿl a nnom Tsotyaya na njñoom Espíritu Santo na nntei-jndei 'o. Juu m'moⁿti ñ'oom ndaa'yo' na macaⁿna' na nliu'yo'. Ndo' nnts'aa na nncjaañjoom' n'om'yo' cha'tso ñ'oom na jnda ñetsjoo ndaa'yo'.

27 'Ja tjaa'naⁿ ñomtiuu tseixmaⁿya. Mañequiaya na cala'xmaⁿ'yo' juuna' naquii' n'om'yo'. Juu na mañequia na cwicanda'yo' t'maⁿti tseixmaⁿna', nchiiti juu na tjaa ñomtiuu c'om nn'aⁿ na mañequiaa tsjoomnancue. Tiñe'quiandyo' na nntseiñ'eeⁿñena' n'om'yo' ljo' cwii nntjom'yo' meiⁿ tila'catyuendyo'. 28 Jnda jndye'yo' na tsjoo ndaa'yo', majo, saā ndyonda'a na m'aⁿ'yo'. Xeⁿ na mayuu' jnda nqiu'yo' ja, quia jo' ñnequiaana' na neiⁿ'yo' meiiⁿ na tsjoo na majo ee na m'aaⁿ Tsotyaya jo. Jom t'maⁿti cwiluiñê, nchiiti ja. 29 Ndo' je' cwitjoocheⁿ na nluii na ljo' matsjooya

ndāa'yo', cha quia na jndā tue'ntyjō juuna' quia jo' nla'yu'yo'.

³⁰ 'Tajndye cwimatseināntyaya ñ'e'ndyo', ee mandyo nquii na cwiluiitquieñe quii' n'om nn'aⁿ tsjoomnancuewaañe. Saā tjaa mei'cwii na matseixmaⁿya na juu jo' nndāa nleil'uee'ñe na cat'uiina' ja. ³¹ Saā cha nnc'ooliu nn'aⁿ tsjoomnancue na m'aaⁿya na candya' ts'ōoⁿya Tsotyā, ndo' na matseicandāa'ndyō cha'tso na matsa'ntjoom ja, mañequiaandyō na nnc'iō. Quicantyja'yo', cjaaya, caluii'a ñjaaⁿñe.

15

Jesús cwiluiiñê ts'ōō ntjom na mayuu'cheⁿ

¹ 'Ja cwiluiindyō ts'ōō ntjom na mayuu' ndo' Tsotyaya cwiluiiñê ts'aⁿ na mateix'ee juuna'. ² Matyjeeⁿ mei'nquia l'ō ts'ōō'ñeeⁿ na tyool'ana' ta. Saā ticwii l'ō ts'ōō'ñeeⁿ na cwil'ana' ta, matyjeeⁿ nqueⁿna' cha majndyetei ta cal'ana'. ³ Mati joo ñ'oom na ma'mōoⁿ ndaā'yo' maqueⁿlju'na' n'om'yo' cha ya nl'a'yo' ts'iaaⁿ 'naⁿya. ⁴ Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, cha'xjeⁿ macwiljoo'ndyo'tyaⁿya ñ'e'ndyo'. Ee cha'xjeⁿ ts'ō ts'ōō xondāa nnts'aa cheⁿnquiina' ta xeⁿ ticat'uiina' nquii ts'ōō, majo'ti cantyja 'naⁿ'yo', meiⁿ xocats'aana' na nncue' ta nl'a'yo' xeⁿ ticaljoo'ndyo' cantyja 'naⁿya.

⁵ 'Ja cwiluiindyō x'ee ts'ōō, ndo' 'o cwiluiindyo' l'ō ts'ōō. 'Ñeeⁿ cwii 'o na tyeⁿ matseijomñe cantyja 'naⁿya, ndo' na cwiljoo'ndyō ñ'eⁿñe, tsaⁿl'ñeeⁿ jndye cha'cwijom ta nncue' cantyja 'naaⁿ'aⁿ. Saā xeⁿ na nntoⁿñe cantyja 'naⁿya, tjaa'naⁿ ljo' cwii

ndaa nnts'aa. ⁶ Ñeeⁿ juu na ticaljoo'ñe cantyja 'naⁿya, nntquie'na' juu cha'xjeⁿ cwityeⁿnquie' l'ō ts'ōō, ndo' jo' jo' cwicaaⁿna'. Jndaⁿ chii cwicajñeeⁿ nn'aⁿ l'ōō'ñeeⁿ, cwitioomna jooⁿa' quii' chom.

⁷ 'Xeⁿ cwila'jomndyo'tyeⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, meiⁿ ticatsuu' n'om'yo' ñ'oom na mañequiaya, quia jo' cataⁿ'yo' nnom Ty'ōots'om cha'tso na l'ue n'om'yo', ndo' ññequiaaⁿ. ⁸ Luaa waa na matseit'maaⁿñena' Tsotyaya, na cantyja 'naⁿ'yo' jndye tā nncue'. Ee laa'ti' m'mōⁿna' na mayuu'cheⁿ cwila'xmaⁿ'yo' nn'aⁿ na cwila'jomndyo' ñequio ñ'oom na mañequia. ⁹ Cha'xjeⁿ juu Tsotyaya candya' ts'oom ja, mati ja candya' ts'ōōⁿya 'o. Jo' chii caljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja na m'aaⁿya na candya' ts'ōōⁿya 'o. ¹⁰ Ja matseicandaⁿ'ndyo ñ'oom na matsaⁿ'ntjom Tsotyā, ndo' cwiljoo'ndyo cantyja na candya' ts'oom ja. Ñequii'cheⁿ cala'canda'yo' ñ'oom na matsaⁿ'ntjoⁿya 'o, ee na nl'a'yo' na ljo', nljoo'ndyo'tyeⁿ'yo' cantyja na candya' ts'ōōⁿya 'o.

¹¹ 'Ñ'oommeiiⁿ matseinaⁿya ndaa'yo' cha nla'xmaⁿ'yo' na neiⁿ'yo' ñ'eⁿndyo ndo' cha candaⁿ'ya nnc'om'yo' na neiⁿ'yo'. Hasta quiaana' na waljoo'cheⁿ na neiⁿ'yo' na cwila'candaⁿ'ndyo' yuu na matsaⁿ'ntjoⁿya. ¹² Luaa waa ñ'oom na matsaⁿ'ntjoⁿ: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo', cha'xjeⁿ m'aaⁿya na candya' ts'ōōⁿya 'o. ¹³ Tjaa'naⁿ cwii na t'maⁿti na ma'mōⁿna' na wi' ts'om ts'aⁿ nc'iaa' cha'na juu ts'aⁿ na ññequiaañe na cue' cwentaa nc'iaa'. ¹⁴ 'O cwiluiindyo' nc'iaaya xeⁿ cwila'candaⁿ'ndyo' na matsaⁿ'ntjoⁿya 'o. ¹⁵ Je' tacatsjootyaya na 'o cwiluiindyo' moso. Ee ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaljeiiⁿ ljo' matseijndaa'ñe

patrom 'naaⁿ'aⁿ. Je' matsjoo^ya na 'o cwiluiindy^o' nn'aⁿ na ya ñ'oom ñ'eⁿndy^o ee jnda tquiaya na caliu'yo' cha'tso ñ'oom na jnda jndiia 'ndyoo Tsotyaya. ¹⁶ 'O nchii tjeii'ndy^o' na nla'xmaⁿ'yo' cantyja 'naⁿya, nnc^o tjeii'ndy^o 'o, ndo' jnda ty'ioⁿya ts'iaaⁿ 'o na catsa'yo' ndo' cal'a'yo' yuu na ñenquii'cheⁿ nntseit'maaⁿ'ñena' Ty'oots'om. Ee na ljo' nl'a'yo' meiⁿquia ñ'oom na ntaⁿ'yo' nnom Tsotyā ñequio xueya, jom ññequiaaⁿ. ¹⁷ Luaa ñ'oom na matsa'ntj^o'ya 'o: C'om'yo' na wi' n'om'yo' nc'iaa'yo'.

Ticuee' n'om nn'aⁿ Jesús

¹⁸ 'Quia ticuee' n'om nn'aⁿ tsjoomnancue 'o, cala'noⁿ'yo' na ja tyuaa'ti t'omna na ticuee' n'omna. ¹⁹ Xeⁿ cwila'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, nn'aⁿ cwentaa'na' nnc'omna na neiiⁿna 'o cha'xjeⁿ na neiiⁿna nc'iaana, saa nc'e jnda tjeii'a 'o quii'ntaaⁿna, jo' chii ticala'xmaⁿ'yo' cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ndo' jo' na jndoo nn'aⁿ 'o. ²⁰ Cjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda ñetsjoo ndaa'yo', na juu ts'aⁿ na m'aaⁿ moso ticaluiit'maⁿ'ñê cha'xjeⁿ nquii ts'aⁿ na matsa'ntjom jom. Nc'e na cwita'wi' nn'aⁿ ja, mati nnta'wi'na 'o. Ndo' xeⁿ cwila'canda^a'ndyena ñ'oom na mañequiaya, quia jo' mati nla'canda^a'ndyena ñ'oom na ññe'quia'yo'. ²¹ Cha'tso nmeiⁿ nl'ana 'o cwe' nc'e na la'xmaⁿ'yo' cwentaya ee ticata'jnaaⁿna nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿna.

²² 'Xeⁿ nchii na jndyotseinaⁿ'ya ndaana, quia jo' tixocwijndaa' na la'xmaⁿna jnaⁿ. Saa je' tixocanda^a nluena na ticaliuna na cwila'tjooⁿdyena nnoom. ²³ Ee 'ñeeⁿ juu na

jndoo' ja, mati jndoo' tsaⁿñeeⁿ nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyā. ²⁴ Tijoom ñes'aa cwiicheⁿ ts'aⁿ ts'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ cha'xjeⁿ ts'iaaⁿ na mats'aa. Xeⁿ na nchii ts'iaaⁿmeiⁿ mats'aa, quia jo' tixocwijndaa' na cwila'tjoondyena nnoom, saa je' meiiⁿ na jnda ñenty'iaana ts'iaaⁿ na mats'aa cantyjati xjeⁿ na to'a, m'aⁿna na jndooona ja ndo' mati nqueⁿ na cwiluiiñê Tsotyā. ²⁵ Saa luaa' waa cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na teiljeii naquii' ljeii na cwilei'ñ'omna na matsa'ntjomna', na matsona': "Jndooona ja meiiⁿ tjaa'naⁿ cwii nnom cantyja 'naⁿya na matseijndaa'ñena' na nl'ana na ljo'."

²⁶ 'Ja nlcaaⁿa nnom Tsotyā na cajñoom Espiritu na cwiluiiñê na mayuu' naquii' n'om'yo'. Quia na jnda tyjeeⁿeⁿ nncwji'yuu'ñê cantyja 'naⁿya. ²⁷ Ndo' mati 'o nntjei'yuu'ndyo' cantyja 'naⁿya, ee m'aⁿyo' ñ'eⁿndyo xjeⁿ na to'jndyaa ts'iaaⁿmeiiⁿ.

16

¹ Matso Jesús:

—Ñ'oommeiⁿ jnda seināⁿ cantyja 'naⁿya ndaa'yo' cha tintseiquiaana' 'o. ² Ee nntjeii' nn'aⁿ judíos 'o naquii' lan'om 'naaⁿna. Ndo' manncue'ntyjo xjeⁿ na meiⁿquiandyo ts'aⁿ na nntseicuee' cwii 'o nntseitiuutoom na mandi'ntjoom nnom Ty'oots'om na ljo' nnts'aaⁿ. ³ Nmeiiⁿ nl'ana cwe' nc'e ticala'noⁿna cantyja 'naaⁿ Tsotyā, meiⁿ cantyja 'naⁿ ja. ⁴ Saa jnda tsjooya ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' cha quia na nncue'ntyjo xjeⁿñeeⁿ nncjaañjoom' n'om'yo' ñ'oom na jnda tsjoō ndaa'yo'.

Ts'iaaⁿ na nnts'aa Espiritu Santo

'Tĩcatsjoo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' quia na to'jndyaa ts'iaaⁿ na maleiñ'oⁿya nc'e m'aaⁿya ñ'eⁿndyo'.
⁵ Saa je' majolcwa'a na m'aaⁿ nqueⁿ na jñoom ja quii'ntaaⁿyo', ndo' meiⁿcwii 'o tyoowaxe' nooⁿ yuu jo. ⁶ Saa cwe' ee na tsjoo ñ'oommeiⁿ ndaa'yo', jo' na jeeⁿ ndya' chjoo' n'om'yo'. ⁷ Saa ñ'oom na mayuu' matsjooya ndaa'yo', maxjeⁿ nnteijndeitina' 'o xeⁿ joya. Ee xeⁿ ticjo, nqueⁿ na nnteijneiⁿ 'o ndo' na ññequiaaⁿ na t'maⁿ n'om'yo' tixocwjee'cañoom 'o. Ndo' na nncjo, njñooⁿya jom na ññoom na m'aⁿyo'. ⁸ Ee quia na jnda tyjee'cañoom, nnts'aaⁿ na nlco'tiana' nquiu nn'aⁿ na la'xmaⁿna jnaⁿ ndo' na cala'noⁿna na c'omna cantyja na maty'iomyana' ndo' na nncu'xeⁿ Ty'oots'om joona. ⁹ M'mooⁿ na la'xmaⁿ nn'aⁿ jnaⁿ cwe' nc'e na tiñe'cala'yu'na ñ'eⁿndyo. ¹⁰ Ndo' m'mooⁿ chiuu waa na maty'iomyana' na c'omna nc'e jo na m'aaⁿ Tsotyā ndo' taxocanty'iaatina ja. ¹¹ M'mooⁿ chiuu na nncu'xeⁿ Ty'oots'om nn'aⁿ ee na jnda tu'xeⁿñe nquii na cwiluiitquieñe tsjoomnancuewaañe.

¹² 'Ndo' niom jndye nt'omcheⁿ ñ'oom na macaⁿna' na catsjooya ndaa'yo', saa tileicala'noⁿyo' joo ñ'oom'ñeeⁿ je'. ¹³ Saa quia na nncwjee'cañoom juu Espíritu na cwiluiiñe na mayuu', juu nncjaa'moⁿ ndaa'yo' cha'tso ñ'oom na mayuu' ee nchii nntseineiⁿ cantyja 'naaⁿ nquii, nntseineiⁿ ticwii cwii ñ'oom na mandii na matseineiⁿ Ty'oots'om. Ndo' m'moⁿ ndaa'yo' 'naⁿ na quia nluii. ¹⁴ Juu nntseit'maaⁿñe ja, ee nnc'o'ñom cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o, ndo' m'moⁿ joona' ndaa'yo'. ¹⁵ Cha'tso na

matseixmaⁿ cwentaa' Tsotyaya macwentaya joona'. Cwe' nc'e jo' na tsjoo na nncolñom juu Espíritu cha'tso ñ'oom na ñe'catseicandiiya 'o ndo' m'moⁿ joona' ndaa'yo'.

Juu na chjoo' n'om'yo' nntseicwaqueⁿna' na neiⁿ'yo'

¹⁶ Chjootindyo cwii ñ'aⁿtya ñ'eⁿndyo', ndo' jnda jo' taxocanty'ia'yo' ja. Ndo' ndanquia chjootindyo cwii nnty'ia'ti'yo' ja, cwe' nc'e nncjo na m'aaⁿ Tsotyā.

¹⁷ Jnda tsoom ñ'oommeiⁿ cwantindyô já nn'aⁿ na cwila'jomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ l'uuyâ ndaa ntyjaayâ:

—¿Chiuu ñeca'moⁿ ñ'oomwaa' na matseineiⁿ ndaayâ, na chjootindyo cwii ñ'eⁿtyeeⁿ ñ'eⁿndyo, ndo' xeⁿ jndacheⁿ taxocanty'iaa'ya jom, ndo' ndanquia jo' chjootindyo cwii nnty'iannda'a jom? Ndo' na tsoom cwe' nc'e na wjaⁿ na m'aaⁿ Tsotyeeⁿ.

¹⁸ L'uutyayâ:

—Juu ñ'oomwaa' na chjootindyo na tsoom, ¿ljo' ñe'ca'moⁿna'? Ticala'nooⁿâ ñ'oom na matseineiⁿ.

¹⁹ Ndo' sei'noⁿ Jesús na ñe'cata'x'eendyotyayâ ñ'oomwaa' nnoom. Quia jo' matsoom ndaayâ:

—¿Aa cwita'xe'yo' ndaa ntyjee'yo' cantyja ñ'oommeiⁿ na matsjoo na chjootindyo meiⁿ taxocanty'ia'yo' ja, ndo' ndanquiacheⁿ na chjootindyo quia jo' nnty'ia'nda'yo' ja? ²⁰ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjooya ndaa'yo', joo nn'aⁿ na m'aⁿ cantyja 'naaⁿ tsjoomnancue, ñequio na neiiⁿna nnty'iaana ljo' nntjoⁿ. 'Naⁿ na nntjoⁿ nnts'aana' na 'o nntyuee'yo' na matseichjoo'na' n'om'yo', saa juu na chjoo' n'om'yo', xeⁿ jndacheⁿ

nantseicwaqueⁿna' na nnc'oom'yo' na neiⁿ'yo'.
 21 Manquiu'yo' cwii yuscu quia manntseincuii, maquiina' juu, cwe' ee jnda tue'ntyjo xjeⁿ na nntseincuii. Saa quia na jnda tuiiñe yu'ndaa, cwitsuu' ts'oom na tquiina' jom, ee m'aaⁿ na neiiⁿ'eⁿ na jnda tuiiñe yu'ndaa. 22 Maluaa' matseijomna' 'o. Je' m'aⁿ'yo' na chjoo' n'om'yo', saa quia na nnty'iannda'a 'o, quia ljo'cheⁿ ññequiaana' na neiⁿ'yo'. Ndo' xjeⁿ'ñeeⁿ meiⁿ'cwii ts'aⁿ xocanda^a nncwji' na neiⁿ'yo'.

23 'Juu xuee'ñeeⁿ, taxocaⁿna' na nnta'xe'ti'yo' ñ'oom nooⁿ. Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matsjoo ndaa'yo', cha'tso na ntaⁿ'yo' nnom Tsotyaya cha catseit'maaⁿ'ñena' ja, jo' ññequiaaⁿ na nnda'yo'. 24 Hasta xjeⁿ je'cheⁿ tyoocaⁿna' na candu'yo' na catseit'maaⁿ'ñena' ja joo ñ'oom na nntaⁿ'yo' nnoom. Saa je' cal'a'yo' na ljo' quia jo' nnto'ñoom'yo' ñ'oom na cwilatyo'oondyo', cha ññequiaana' na canda^a'ya na neiⁿ'yo'.

Jnda jnaⁿdyo ñequio na matseixmaⁿ tsjoomnancue

25 'Jnda sein^a ñ'oommeiⁿ ndaa'yo' na cwe' tjañoom'. Saa manncue'ntyjo xjeⁿ na taxocatsein^a ndaa'yo' ñ'oom na cwe' wjaañoom', ee nntsein^a ndaa'yo' ñ'oom na ndyeyu cantyja 'naaⁿ Tsoty^a. 26 Ndo' juu xjeⁿ'ñeeⁿ, nntaⁿ'yo' nnoom ñequio xueya cha catseit'maaⁿ'ñena' ja. Ndo' quia ljo'cheⁿ meiⁿ taxocaⁿna' na nntseity'oondyo^o nnom jom na ññequiaaⁿ ñ'oom na cwitaⁿ'yo', 27 ee manquiiti Tsotyaya m'aaⁿ na candya' ts'oom 'o, nc'e na jnda nquiu'yo' ja ndo' jnda macwilayu'yo' na jnaaⁿya na m'aaⁿ. 28 Ja jnaaⁿya na m'aaⁿ, tyja'caño^o'nya

tsjoomnancuewaa. Ndo' je' je' ma'ndiya juuna' na manncjōlcwā'a na m'aaⁿ.

²⁹ Quia jo' jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê l'uuyâ:

—Je' ndyeyu matsei'neiⁿl, nchii cwe' ñ'oom na wjaañoom'. ³⁰ Je' macwila'nōōⁿâ na 'u cha'tso ntyji' meiⁿ ticaⁿna' na nnta'x'aatyayâ njom'. Jo' chii cwilayuu'â na mayuu' na jnaⁿl na m'aaⁿ Ty'oots'om.

³¹ T'ō Jesús ndaayâ, matsoom:

—Je' cwila'tiuu'yo' na cwilayu'yo'. ³² Saa manncue'ntyjō xjeⁿ, ndo' je' cwiwe'ntyjona' na nnt'oom'ndyo'. Cwii ndo' cwiindyō' nntsa'yo' na waa w'a'yo' ndo' n'ndye'yo' ja na ñenco. Saa tiñenco m'aaⁿya, ee nquii Tsotyaya m'aaⁿñê ñ'eⁿndyō. ³³ Jnda seināⁿya ñ'oommeiⁿl ndaa'yo' cha cantyja na cwilajomndyo' ñ'eⁿndyō meiⁿcwii ñomtiu tanc'oom. Ñequii' nawil nntjom'yo' na m'aⁿyo' tsjoomnancue, saa c'om't'maaⁿndyo' n'om'yo', ee jnda jnaⁿndyō ñequio juu na matseixmaⁿ tsjoomnancue.

17

Mateijndei Ty'oots'om nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'eⁿ Jesús

¹ Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿl, jlundaañê cañoom'luee. Matsoom:

—Tsotyaya, jnda tue'ntyjō na nluii cha'tso na teijndaa' cantyja 'naⁿya. Je' catseit'maaⁿndyu' ja na cwiluiindyō Jnda', cha mati ja nntseit'maaⁿndyō 'u. ² Ee 'u jnda tqeⁿl na waa na jndō na matseixmaⁿya jo ndaa' cha'tso nn'aⁿ

tsjoomnancue na ticwii cwii ts'aⁿ na mañequiaa' l'ooya na nñequiaya na tseixmaⁿ na ticantycwii na wando'. ³ Luaa waa na nntseixmaⁿ ts'aⁿ na ticantycwii na wando' añmaaⁿ'aⁿ, na catsei'nooⁿ'oⁿ na ñenncu'cheⁿ cwiluiindyu' Ty'oots'om na mayuu' ndo' mati na ja Jesús cwiluiindyo Cristo na jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue.

⁴ 'Ja jnda seit'maaⁿ'ndyo 'u quii'ntaaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ndo' majnda mamañequiaandyo na c'io cwentaa nn'aⁿ, mañejuu ts'iaaⁿ'ñeeⁿ na tquiaa' nooⁿ na cats'aa. ⁵ Ndo' je' je' 'u Tsotyaya, catseit'maaⁿ'ndyu' ja cha'xjeⁿ na cwiluiit'maⁿ'ndyu' yuu na m'aaⁿ', na juu jo' matseixmaⁿ'ya ñ'eⁿ'ndyu' cwii tjoocheⁿ na nncuaa tsjoomnancue.

⁶ 'Ndaa nn'aⁿ na m'aⁿ tsjoomnancue na tquiaa' joona l'oo, jnda t'mooⁿ'ya chiuu cwiluiindyu'. Tyom'aⁿ'na cwentaa', ndo' tquiaa' na cwila'xmaⁿ'na cwentaya. Joonaa cwila'wena ñ'oom naya 'naⁿ ndo' cwila'candana juuna'. ⁷ Ndo' macwila'noⁿ'na na cha'tso na cwicandaa mats'aa, ñenncu' tquiaa' na matseixmaⁿ'ya na ljo'. ⁸ Ee ñ'oom na tsu' nooⁿ'ya, jnda tquiaa' joona' ndaana. Ndo' joona jnda to'ñoomna ñ'oom'ñeeⁿ. Cwila'noⁿ'na na mayuu'cheⁿ jnaaⁿ'ya na m'aaⁿ', ndo' cwila'yuna na 'u jñom' ja quii'ntaaⁿ nn'aⁿ.

⁹ 'Macaⁿ'a naya njom' cantyja 'naaⁿ'na, nchii cantyja 'naaⁿ nn'aⁿ tsjoomnancue. Ja macaⁿ'a na cateijndei' joo na jnda tquiaa' l'ooya, ee cwila'xmaⁿ'na cwentaa'. ¹⁰ Cha'tsondye joona na la'xmaⁿ'na cwentaya, mati la'xmaⁿ'na cwentaa'. Ndo' joona na la'xmaⁿ'na cwentaa', mati la'xmaⁿ'na cwentaya, ndo' matseit'maaⁿ'ñena' ja cantyja 'naaⁿ'na.

11 'Je' taxoc'ooⁿtya tsjoomnancue, saa joo na^m'aⁿ cwiljoo'ndyena juuna', ee ja jonlcwā'a na m'aaⁿl'. 'U Tsotyaya na lju' cwiluiindyu', catsa' cwenta na^m'aⁿ na jnda tquiaa' l'oo ñequio juu najndeii na matsei'xmaⁿl' cha nnts'aana' ñe'cwii nla'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwilaxmaaⁿya. 12 Yocheⁿ na tyom'aaⁿya naquii'ntaaⁿ na^m'aⁿ na jnda tquiaa' l'oo, tyots'aa cwenta joona ñequio najndeii na matsei'xmaⁿl' nncu'. Ndo' meiⁿcwiindyena tîcatsuuñe, macanda tsuuñe juu ts'aⁿ na matseixmaⁿ na catsuuñe, cha na catseicandañena' ñ'om' na teiljeii.

13 'Saa je' na nncjolcwā'a na m'aaⁿl'. Ndo' matseinaⁿya ñ'oommeiiⁿ yocheⁿ na ndi m'aaⁿya tsjoomnancuewaañe, cha juu na m'aaⁿya na neiⁿya, candañ' nla'xmaⁿna juuna'. 14 Jnda tquiaa' ñ'oom naya 'naⁿl' ndaana, saa nn'aⁿl' tsjoomnancue ticuee' n'om'joona ee ticala'xmaⁿna cantyja 'naaⁿl' tsjoomnancue, cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿl'na'. 15 Nchii macaⁿl'a na cwji' joona tsjoomnancue, saa na cwañom' joona ljo' na ñe'cats'aa tsaⁿjndii ñ'eⁿndyena. 16 Joona ticalaxmaⁿna cantyja 'naaⁿl' tsjoomnancue cha'xjeⁿ ja meiⁿ ticatseixmaⁿya cantyja 'naaⁿl'na'. 17 Queⁿl' joona na cwiluiindyena na lju' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'. Juuna' cwiluiñena' na mayuu'. 18 Cha'xjeⁿ na jñom' ja na jndyoo tsjoomnancue, mati majñooⁿya joona na c'oocatjei'yuu'ndyena ndaa nn'aⁿl' tsjoomnancue. 19 Ee nc'e joona maquaⁿ cheⁿnncō na lju' ts'ooⁿ jo njom' cha mati nlqueⁿlju'na' n'omna nc'e ñ'oom na mayuu'.

20 'Ndo' nchii macanda macaⁿl'a cantyja 'naaⁿl'joo

na^maⁿl. Mati macaⁿa na cateijndei' joo nn'aⁿ na quia nla'yu' ñ'eⁿdyo nc'e ñ'oom na quia nnt-jei'yuⁿdyena ²¹ cha ñe'cwii nla'xmaⁿna, cha'xjeⁿ 'u Tsotyaya ñe'cwii cwiluiindyⁿ' ñ'eⁿdyo, ndo' ja ñe'cwii cwiluiindyⁿ ñ'eⁿdyu'. Ee na ljo' mati joona nnda^a nla'xmaⁿna na ñe'cwii cwiluiindyena ñequiondyo jaa. Quia jo' nla'yu' nn'aⁿ tsjoomnancue na 'u jñom' ja. ²² Juu na tquiaa' na matseit'maaⁿñena' ja, mati tquiaya jo' na cala'xmaⁿna, cha na ñe'cwii cala'xmaⁿna cha'xjeⁿ jaa ñe'cwii cwila'xmaaⁿya. ²³ Ja m'aaⁿya ñ'eⁿndye joona, ndo' 'u m'aaⁿl ñ'eⁿdyo ja cha nnts'aana' na ñe'cwii cwila'xmaⁿna. Ndo' na ljo' nla'n^o nn'aⁿ na 'u jñom' ja, ndo' na candya' ts'om' joona cha'xjeⁿ na candya' ts'om' ja.

²⁴ 'U Tsotyaya m'aaⁿl na candya' ts'om' ja cwii tjoocheⁿ na tqueⁿl tsjoomnancue. L'ue ts'o^o na na^maⁿl na jnda tquiaa' l'o^oya, c'omna yuu na m'aaⁿya ñ'eⁿdyu'. Ee quia ljo'cheⁿ nnda^a juu na matseit'maaⁿñena' ja na tquiaa' na matseixmaⁿya. ²⁵ Tsotyaya 'u na cwiluiindyⁿ' na maty'iomyana', nn'aⁿ na la'xmaⁿna cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue ticala'n^ona cantyja 'naⁿl, saa ja mawajnaⁿa 'u ndo' na^maⁿl cwila'n^ona na 'u jñom' ja. ²⁶ Jnda t'mooⁿya cantyja 'naⁿl ndaana, ndo' m'mooⁿtyaya jo' ndaana. Luaa' nnts'aa cha juu na m'aaⁿl na candya' ts'om' ja, mati nlaxmaⁿna juuna'. Ndo' mati nnc'o^oya ñ'eⁿndye joona.

18

'Ooñ'omna Jesús na praso
(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

1 Jnda na seineiⁿ Jesús ñ'oommeiⁿ nnom Ty'o^oots'om, mana jlueeⁿeⁿ jo' jo' ñ'eⁿndyô jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. Tei'ty'io^o'â tsjo' Cedrón. Squiaayâ cwii joo yuu waa cwii ntjom, jo' jo' santyjooyâ na tjaqueⁿeⁿ. 2 Ndo' Judas, juu x'iaayâ na tquiaa cwenta jom, mati mantyjii jo' jo', ee majndye ndii' ñesaayâ jo' jo' ñ'eⁿ Jesús. 3 Quia jo' Judas'ñeeⁿ, to'ñoom cwii tmaaⁿ sondaro ñ'eⁿ nt'om nn'aⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye, ndo' mañ'eeⁿ nt'om nn'aⁿ tmaaⁿ fariseos. Tjachom naⁿñeeⁿ jo' jo'. Ty'echona lioochom ndo' chom nlca ñ'eⁿ l'ô ts'iaaⁿ ntia'. 4 Ndo' Jesús, nc'e na mantyjeeⁿ cha'tso na mawaa xjeⁿ na nntjoom, tjacatjomñê naⁿñeeⁿ. Tax'eeⁿ ndaana, matsoom:

—¿'Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

5 T'o^oona, jluena:

—Cwil'uaayâ Jesús na jnaⁿ Nazaret.

Matsoom:

—Maja luaa jo'.

Ndo' mati Judas na tquiaa cwenta jom, mañ'eⁿ ñequio naⁿñeeⁿ. 6 Ndo' quia tso Jesús: “Maja luaa jo'”, seilcwe'ntya'na' joona hasta xjeⁿ nom-tyuaacheⁿ tquiaandyena. 7 Quia jo' tax'eeñenda' Jesús ndaana:

—¿'Ñeeⁿ juu cwil'ue'yo'?

Ndo' joona t'o^oonnda'na nnoom:

—Jesús tsaⁿ na jnaⁿ Nazaret.

8 T'o Jesús ndaana:

—Jnda tsjooya, maja luaa jo'. Jo' chii xeⁿ ja cwil'ue'yo', ca'ndye'yo' naⁿm'aⁿ na nnc'oona.

9 Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na tsoom quia seineiiⁿ nnom Tsotyeeⁿ. Tsoom:

“Nn'aⁿ na jnda tquiaa' l'ooya, meiⁿcwiindye joona tîtseicatsuuya.” ¹⁰ Quia jo' Simón Pedro tjei'ñoomñê xjo na maleiñ'oom. Seiquiee'ñê ts'aⁿ na jndyu Malco. Tyjeeⁿ tsua'qui tsaⁿ'ñeeⁿ ntyjaya. Juu tsaⁿ'ñeeⁿ mosoo' tyee na cwiluiitquieñe. ¹¹ Matso Jesús nnom Pedro:

—Cwja'ndyu'nnda' xjo' quii' tjaⁿwaa'na'. ¿Aa matseitiuu' na ticaty'iomyana' na catjoⁿya nawi' t'maⁿ na seijndaa'ñe Tsotyaya na nntjoⁿ?

Ty'eñ'omna Jesús na m'aaⁿ tyee na cwiluiitquieñe
(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Quia jo' sondaro'ñeeⁿ ñequio capeitaⁿ na cwiluiitquieñe ndaana ñequio naⁿ'ñeeⁿ na cwindye'ntjom ndaa ntyee na cwiluiitquiendye ndaa nn'aⁿ judíos, t'uena Jesús, jla'tyeⁿna jom.

¹³ Ty'eñ'omjndyeena jom na m'aaⁿ Anás, xeeⁿ tyee na jndyu Caifás na cwiluiitquieñe chu'ñeeⁿ.

¹⁴ Majuu Caifás'ñeeⁿ jnda seijnooⁿ'oⁿ n'om nc'iaaⁿ'aⁿ nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ na yaticheⁿ na cwii ts'aⁿ cue' cwentaa cha'tsondye joona.

Macwji'ñe Pedro cantyja 'naaⁿ Jesús
(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Wendyô já, nquii Simón Pedro ñ'eⁿ ja Juan saantyjooyâ nanqueⁿ naⁿ'ñeeⁿ. Juu tyee na cwiluiitquieñe mawajnaⁿ'aⁿ ja. Macwe' jo' tjoquia'a tach'eⁿ waa' tyee'ñeeⁿ xjeⁿ na ty'eñ'omna Jesús jo' jo'. ¹⁶ Saa Pedro tjawintyjeeⁿ'eⁿ 'ndyoots'a tatiom. Jo' chii ja na mawajnaaⁿ tyee na cwiluiitquieñe, jluii'a ch'eⁿ, seināⁿ nnom yuscu na mach'ee cwenta 'ndyoots'a'ñeeⁿ. Ndo' juu tquiaa ñ'oom' na jndyoquiee' Pedro tach'eⁿ w'aa. ¹⁷ Ndo' tax'ee yuscu'ñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii 'u cwii joona na matseijomñe ñ'oom na mañequiaa tsaⁿm'aaⁿl'?

T'õ Pedro matsoom:

—Nchii jo' ja.

¹⁸ Ndo' nn'aⁿ na cwindye'ntjom w'aa'ñeeⁿ, ñequio nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, jnda jla'cw'aana ñoom. Meintyjee'na na cwila'windyena, ee jeeⁿ teiⁿ. Ndo' mati meintyjee' Pedro quii'ntaaⁿna, matseiwiñê ñ'eⁿndyena.

Mawax'ee tyee na cwiluiitquieñe ñ'oom nnom Jesús

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ndo' nquii tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee, tax'eeñe nnom Jesús 'ñeeⁿ já nn'aⁿ na cwilajom-ndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ, ndo' mati chiuu waa ñ'oom na tyoñequiaaⁿ. ²⁰ T'õ Jesús matsoom:

—Ñequii'cheⁿ ñequio na jndoo' nn'aⁿ tyotseinaⁿya. Ndo' na tyo'mooⁿya ndaa nn'aⁿ judíos naquii' lan'om 'naaⁿna ñequio wats'om t'maⁿ yuu na cwitjomndyena. Meiⁿcwii ñ'oom tyootseinaⁿ na cwe' ñe'we ndyee ts'aⁿ ndii. ²¹ Na mawaxe' nooⁿ, ¿chiuu na ticwaxe' ndaa nn'aⁿ na jnda ñejndyena ñ'oom na mañequiaya ljo' ñetsjoõ? Naⁿñeeⁿ nquiuujndaa'ndyena ñ'oom na ñet'mooⁿ.

²² Ndo' quia na jnda tso Jesús ñ'oomwaa', cwii naⁿñeeⁿ na cwil'a cwenta wats'om na tyom'aⁿ jo' jo' tquiaa tsaⁿñeeⁿ nda' watmeiⁿ jom. Tso tsaⁿñeeⁿ nnoom:

—¿Aa laa'ti' maw'õ' 'ndyoo nquii ts'aⁿ na cwiluiitquieñe ndaa ntyee cwentaaya?

²³ T'õ Jesús, matsoom:

—Xeⁿ tia ñ'oom na matsjoo, cwji'yuu'ndyu' cantyja 'naa^{n!} ñ'omtia'ñeeⁿ, saa xeⁿ ñ'oom na maty'iomyana' matseinaⁿ, tis'a na macwja' ja.

²⁴ Quia jo' seicwanom Anás Jesús na ndi chu'tyeⁿñê l'õ Caifás, tyee na cwiluiitquieñe ndaa nn'aⁿ judíos.

*Macwji'ñennda' Pedro cantyja 'naa^{n!} Jesús
(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)*

²⁵ Yocheⁿ na meintyjee' Pedro 'ndyoo chom na matseiwiñê, ta'x'eeena nnoom:

—Ndo' 'u je', ¿aa nchii macwii nquiee na^{n!}ñeeⁿ na cwilajomndyo' ñ'eⁿñê?

Saa jom tjei'ñê, tsoom:

—Nchii jo' ja.

²⁶ Ndo' jo' jo' m'aaⁿ cwii ts'aⁿ na mach'ee ts'iaaⁿ 'naa^{n!} tyee na cwiluiitquieñe ndaa ntyee. Juu tsa^{n!}ñeeⁿ mann'aa^{n!}aⁿ ts'aⁿ na tyjee Pedro tsua'qui. Matso tsa^{n!}ñeeⁿ nnom Pedro:

—¿Aa nchii nty'iaya 'u na ñ'e^{n!} ñ'eⁿñê yuu waa ntjom?

²⁷ Saa Pedro tjei'ñenna^{n!}aⁿ. Ndo' mañoom' seix-uaa caxtijndyo.

*Nn'aⁿ judíos tioona cwenta Jesús l'õ Pilato
(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)*

²⁸ Quia jo' ty'eñ'om nn'aⁿ judíos Jesús, jnaⁿna waa' Caifás, tqiiena w'aa yuu na mac'eⁿ gobiernom. Ndo' ndicwaⁿ cwitsjoom xje^{n!}ñeeⁿ. Saa tic'ooquie' nn'aⁿ judíos naquii' wats'iaaⁿ 'naa^{n!} gobiernom cha tints'aana' na tilju' laxmaⁿna, ee xeⁿ na ljo' tixonquiaana' na wanaaⁿ na nla'jomndyena xuee na cwitquiina catsmaⁿ chjoo.

29 Jo' chii jlui' Pilato quii' w'aa'ñeeⁿ tjatseineiⁿ ndaa nn'aⁿ. Tsoom:

—¿Ljo' ñ'oom cwiqueⁿyo' nacjoo' tsa^{ns}'am'aaⁿ?

30 Jooa t'oona nnoom:

—Xeⁿ nchii ts'aⁿ na tia ts'aⁿñe jom, xonquioñ'oⁿyâ jom na m'aaⁿl.

31 Ndo' tso Pilato ndaa judíos'ñeeⁿ:

—Ncjo'yo' catsaañ'om'yo' jom. Catu'xeⁿyo' jom cantyja 'naaⁿl jeei 'naⁿyo' na waa.

T'oⁿ na'ñeeⁿ nnoom:

—T'jaa'naⁿ najndaaya na nlacuaa'â ts'aⁿ.

32 Luaa' tuii cha catseicandaa'ñena' ñ'oom na seineiⁿ Jesús na t'moⁿ cwaaⁿ cwii nnom na nntseicuee'na' jom. 33 Ndo' tjaquiee'nnda' Pilato quii' wats'iaaⁿ 'naaⁿl. Tax'eeñê nnom Jesús:

—¿Aa 'u cwiluiindyⁿu' Rey cwentaa nn'aⁿ judíos?

34 T'o Jesús, matsoom nnom:

—¿Aa luaa' matsⁿu' ee na matsei'noⁿl cheⁿncu'? Oo, ¿aa m'aⁿ nt'omcheⁿ nn'aⁿ na cwilue na ljo' cantyja 'naⁿya njom'?

35 T'o Pilato, matsoom:

—Ja nchii ts'aⁿ judío ja. Manquiee nn'aⁿ ndyua' ñequio nn'aⁿ na cwiluiitquiendye ndaa ntyee 'naⁿyo', jooa tquiana cwenta 'u l'ooya. ¿Ljo' sa'?

36 T'o Jesús nnoom:

—Juu na cwiluiindyⁿo na catsa'ntjoⁿya, nchii cantyja 'naaⁿl tsjoomnancuewaañe na matseixmaⁿna'. Ee xeⁿ cwiluiñena' na ljo', quia jo' nn'aⁿ na cwila'jomndye ñ'eⁿndyo nl'ana tia' cha na tiñequiaa ts'aⁿ cwenta ja luee nn'aⁿya nn'aⁿ judíos, saa nchii cantyja 'naaⁿl tsjoomnancue tseixmaⁿya na catsa'ntjoⁿ.

37 Ndo' tax'ee Pilato nnoom:

—Quia jo', ¿Aa cwiluiindyu' rey?

T'õ Jesús, matsoom nnom:

—Maxjeⁿ jo' cwiluiindyõ. Macwe' jo' na tuiindyõ na jndyõõ tsjoomnancue, cha cwji'yuu'ndyõ ñ'oom na mayuu'. Ticwii cwii ts'aⁿ na matseijomñe ñ'oom na mayuu'ñeeⁿ, tsaⁿñeeⁿ mandii ñ'oom na mañequiaya.

³⁸ Tax'eeñe Pilato nnom Jesús:

—¿Ljo' jo' na cwiluiiñena' na mayuu'?

Teijndaa'tyeⁿ na cue' Jesús

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Ndo' jnda na tso Pilato na luaa', jlui'nnaaⁿaⁿ jo ndaa nn'aⁿ judíos. Tsoom ndaana:

—Tjaa jnaⁿ tseixmaⁿ tsaⁿm'aaⁿl. ³⁹ Saã mawaa costumbre quii'ntaaⁿyo' na catseicandyaandyõ cwii praso na nntioõ juu luee'yo' xuee na cwitquie'yo' catsmaⁿ chjoo. Quia jo' ¿aa l'ue n'om'yo' na nntseicandyaandyõ juu rey na matseixmaⁿ na catsa'ntjom 'o?

⁴⁰ Ndo' jla'xuaana, jlueña:

—Nchii tsaⁿm'aaⁿl. Catseicandyaandyu' Barrabás.

Luaa' ñ'oom taⁿ naⁿñeeⁿ. Ndo' juu Barrabás'ñeeⁿ, tsaⁿcanch'ue jo'.

19

¹ Quia jo' sa'ntjom Pilato na catjaa' sondaro Jesús. ² Ndo' sondaro'ñeeⁿ l'ana tsei nioom, jnda chii tiomna juuna' xqueⁿ Jesús, ndo' jla'cweena jom cwii liaatco colo catsioo'. ³ Ndo' ty'entyjaa' nt'om sondaro'ñeeⁿ jom. Cwe' tyoncona, jlueña:

—Caluit'maⁿndyu' 'u Rey na cwiluiindyu' na catsa'ntjom' nn'aⁿ judíos.

Ndo' tyotmeiiⁿ na nda' watmeiⁿ nnoom.

⁴ Jndā jo' jlui'nnda' Pilato jo ndāana. Matsoom:

—Canty'ia'yo', macwjii'a jom jo ndaa'yo' cha queⁿyo' cwenta meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁵ Xjeⁿñeeⁿ jlui' Jesús jo ndāana na ñjom tsei nioom xqueeⁿ, ndo' cweⁿ liaatco colo catsioo'. Tso Pilato ndāana:

—Luaañe tsaⁿs'am'aaⁿ.

⁶ Ndo' ntyee na cwiluiitquiendye ñequio nn'aⁿ na cwil'a cwenta wats'om, quia nty'iaana Jesús, jla'xuaana:

—Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

T'õ Pilato ndāana, matsoom:

—Ncjo'yo' cato'ñoom'yo' jom ndo' caty'iom'yo' jom ts'oom'naaⁿ ee jndā ljeiya na meiⁿcwii jnaⁿ ticatseixmaaⁿ.

⁷ T'õõnnda' nn'aⁿ judíos nnoom, jluena:

—Mawaa ljeii na cwileiñ'õõnyâ, ndo' cantyja 'naaⁿ juuna' matsa'ntjomna' na cueeⁿeeⁿ ee na tsoom na Jnda Ty'õõts'om cwiluiiñê.

⁸ Jndā na jndii Pilato ñ'oommeiⁿ, seicaty'uetina' jom. ⁹ Ndo' tjaquiee'nnaaⁿaⁿ wats'iaaⁿ 'naaⁿaⁿ. Tax'eeñê 'ndyoo Jesús:

—¿U yuu jnaⁿyu'?

Saa Jesús meiⁿcwii ñ'oom tic'õõⁿ.

¹⁰ Jo' chii matso Pilato nnoom:

—¿Chiuu na tic'õ' 'ndyõ? Ja waa na jndõ na nntse-icandyaandyo 'u, oo na nnty'ioⁿya 'u ts'oom'naaⁿ.

¹¹ T'õ Jesús, matsoom:

—Xeⁿ nchii Ty'õõts'om tquiaa na jndu' tjaa meiⁿcwii na nndā nntsa' ñ'eⁿndyõ. Macwe' jo' juu ts'aⁿ na tio ja l'õ' mat'maⁿti jnaaⁿ mawaa.

12 Quia na jndii Pilato ñ'oomwaa', seijneiⁿ na nntseicandyaañê Jesús. Saã nn'aⁿ na cwilui-itquiendye ndaa nn'aⁿ judíos jla'xuaana:

—Xeⁿ nntseicandyaandyu' tsaⁿm'aaⁿl', tiñe'catseix'iaa'ndyu' ñequio César, tsaⁿmaⁿts'iaaⁿ t'maⁿ, ee meiⁿcwi'ñeeⁿcheⁿ ts'aⁿ na ñe'caluiiñe rey cha'na tsaⁿm'aaⁿl', mawjaa nacjoo' César.

13 Ndo' jnda na jndii Pilato ñ'oommeiⁿl', tjeiiⁿeⁿ Jesús jo ndaana. Tjacjom ntio 'naaⁿaⁿ cwii joo na jndyu Nataa Ljo' yuu quicu'xeeⁿ ñ'oom. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gabata.

14 Ndo' juu xuee'ñeeⁿ, xuee na cwilajndaa'ndyo jaa nn'aⁿ judíos na nntquiaaya catsmaⁿ chjoo. Tuui na luaa' cha'na quiajmeiⁿl'. Quia jo' matso Pilato ndaa nn'aⁿ judíos'ñeeⁿ:

—Canty'ia'yo', luaañe rey na tseixmaⁿ na nntsa'ntjom 'o.

15 Saã naⁿl'ñeeⁿ jla'xuaana:

—Catseicue' jom. Catseicue' jom. Caty'iom' jom ts'oom'naaⁿ.

Matso Pilato ndaana:

—Nquii rey na nntsa'ntjom 'o, ¿aa maxjeⁿ caty'ioⁿya jom ts'oom'naaⁿ?

Ntyee na cwiluiitquiendye t'oona, jluena:

—Jâ tjaa'naⁿ cwiicheⁿ rey na catsa'ntjom jâ, macanda nquii César.

16 Quia jo'cheⁿ tquiaa Pilato Jesús ndaa naⁿl'ñeeⁿ na caty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mana ty'eñ'omna jom.

*Ty'ioom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ
(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)*

17 Quia jo' tjachuu Jesús ts'oom'naaⁿ cwentaaⁿ aⁿ cwii joo na jndyuna' Tsei'xqueⁿ Ts'oo. Ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos jndyuna' Gólgota. 18 Ndo' jo' jo' ty'iroomna jom ts'oom'naaⁿ. Ndo' mati ty'iroomna cwiiicheⁿ we ts'aⁿ noom'naaⁿ. Cwii cwii ts'aⁿ ñoom ts'oom'naaⁿ na cwii ntyjaaⁿ aⁿ, ndo' m'aaⁿ ñê xcwe. 19 Ndo' sa'ntjom Pilato na teiljeii cwii ñ'oom na ty'iom sondaro xqueⁿ ts'oom'naaⁿ. Ñ'oom'ñeeⁿ matsona': "Luaa Jesús, ts'aⁿ Nazaret na cwiluiiñe rey na matsa'ntjom nn'aⁿ judíos." 20 Jndye nn'aⁿ judíos jla'naaⁿ na ljeiiwaa', ee yuu na ty'iroomna Jesús ts'oom'naaⁿ manndyoo' nnom tsjoom. Juu ñ'oom'ñeeⁿ teiljeiina' ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos, nn'aⁿ romanos, ndo' nn'aⁿ griegos. 21 Quia jo' jla'neiⁿ ntyee na cwilui-itquiendye cwentaa nn'aⁿ judíos nnom Pilato. Jluena:

—Tintseiljei' na tsa^maaⁿ cwiluiiñê rey na nntsa'ntjoom já. Luaa catseiljei': "Tsa^maaⁿ matsoom: Ja cwiluiindyo Rey na catsa'ntjoⁿ ya nn'aⁿ judíos."

22 T'o Pilato ndaana, matsoom:

—Cantyja na jnda seiljeiya, mantyjati jo'ndyo.

23 Jnda na ty'iroom sondaro Jesús ts'oom'naaⁿ, quia jo' ñequieendye joona to'ñoomna cwii cwii liaⁿ aⁿ. Mati to'ñoomna liaatco 'naaⁿ aⁿ na tuiina' na tjaa yuu ñjoom'na'. 24 Jluena ndaa nciaana:

—Ticajndii'ndyo juuna', x'iaa nncjaaya na nnty'iaaya ñeeⁿ cwii jaa nncwantjom juuna'.

Luaa' l'ana cha catseicandaa' ñena' ñ'oom' Ty'ooots'om na teiyo teiljeii nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Tquiana cwii cwii liaya ndaa nciaana,

ndo' ty'ena x'iaa na ta'ntjomna liaya.” Nc'e na luaa' matso ljeii'ñee, jo' chii l'a sondaro na ljo'.

²⁵ Ndo' macañoom' ts'oom'naaⁿ na ñoom Jesús meintyjee' tsoñeeⁿ. Mati jo' jo' m'aaⁿ María tyjee tsoñeeⁿ, scuu' Cleofas, ñequio María Magdalena.

²⁶ Jnda na nty'iaa' Jesús na jo' jo' meintyjee' tsoñeeⁿ na cañom ja na jeeⁿ candya' ts'oom, tsoom nnom:

—'U naⁿ, tsa^mm'aaⁿ nntseixmaaⁿ ti'jnda'.

²⁷ Jnda jo' matso Jesús nooⁿ:

—Luaañe tso'ndyo'.

Ndo' majuu xjeⁿñeeⁿ to'ñooⁿya tsoñeeⁿ. Teix'aya juu cha'cwijom cwii ts'aⁿ w'aya.

Na tue' Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ Jnda tuii na luaa', ntyjii Jesús na jnda jnda' cha'tso cantyja 'naaⁿaⁿ. Jo' chii cha na nntse-icanda'ñena' cha'tso ñ'oom' Ty'ooots'om na teil-jeii, matsoom:

—Ñe'c'ua ndaa.

²⁹ Ndo' jo' jo' waa cwii xuaa na cwicañjom winom na ta. Quia jo' nchjeendye sondaro'ñeeⁿ cwii 'naⁿ na ya maw'ana' winom'ñeeⁿ. Chii tioona juuna' nnom cwii ts'oom hisopo, jnda chii ty'ioomna juuna' 'ndyoo Jesús. ³⁰ Ndo' jnda na tjawe'na' 'ñom, matsoom:

—Jnda seicanda'ñena' cha'tso cantyja 'naⁿya. Jnda chii seintyanquioñê xqueeⁿ.

Tioom cantyja na wanoom'm l'o Ty'ooots'om.

Seicjoñe cwii sondaro tsei'ntsquiee' Jesús

³¹ Xuee na cwila'tyeⁿ nn'aⁿ judíos xuee pascua quia ty'ioomna Jesús ts'oom'naaⁿ. Nn'aⁿ na m'aⁿ n'iaaⁿ quii'ntaaⁿ nn'aⁿ judíos, tical'ue n'omna

na nñom ndyee naⁿñeeⁿ noom'naaⁿ xuee na cwita'jndyeeena. Ee juu xuee'ñeeⁿ jeeⁿ t'maⁿ xuee tseixmaⁿna' quia cwila'cuee'na catsmaⁿ chjoo. Jo' chii ty'ecataⁿna nnom Pilato na catsa'ntjoom na catom ndei'nc'ee' naⁿñeeⁿ cha catseyuuaa'na' na nncwjena, ndo' cha tyuua' nntaa'ndyena naⁿñeeⁿ noom'naaⁿ. ³² Jo' chii sondaro'ñeeⁿ ty'ecatonna ndei'nc'ee' ts'aⁿ najndyee, ndo' majo'ti l'ana cwiicheⁿ tsaⁿñeeⁿ na ty'ioomna jom ts'oom'naaⁿ cwiicheⁿ ntyjaa' Jesús. ³³ Saꞗ quia na ty'entyjaa'na Jesús, jliuna na jnda tueeⁿeⁿ. Tatâcatonna ndei'nc'eeⁿ.

³⁴ Saꞗ meiiⁿ na ljo' cwii sondaro'ñeeⁿ tjaa'ñe lantsa tsei'ntsqueeⁿeⁿ. Mañoom' jlui' niom' ñequio ndaa. ³⁵ Ja nty'ia na ljo' tuii, ndo' macwji'yuu'ndyo. Cala'noⁿ'yo' na mayu'a ñ'oom matseinaⁿ cha mati ndaa nla'yu'yo'. ³⁶ Ee nmeiiⁿ tuii cha na catseicandaa'ñena' ñ'oom' Ty'oots'om na teiyo teiljeiina' nacjoo' libro Salmos. Matsona': "Meiⁿcwii tseiiⁿ'eⁿ tîcatom."
³⁷ Ndo' mati waa cwiicheⁿ ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeiina' na matsona': "Nnty'iaana nquii ts'aⁿ na jla'cjoondyena tsei'ntsquiee'."

Tjacanty'iuu'ñe Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Jnda teinom nmeiⁿl, José ts'aⁿ na jnaⁿ Arimatea, tjacaⁿ nnom Pilato na nñequiaa tsaⁿñeeⁿ sei'ts'o 'naaⁿl Jesús. Joséⁿñeeⁿ matseijomñê ñ'oom na mañequiaa Jesús saꞗ cwe' nty'iu ee nquiaⁿ'aⁿ nn'aⁿ judíos. Pilato tquiaaⁿ ñ'oom'm. Jo' chii José tjaaⁿ, tjac'oom sei'ts'o 'naaⁿl Jesús. ³⁹ Ñ'eⁿ Nicodemo, tsaⁿ na tja na m'aaⁿ Jesús

cwii teijaaⁿ. Jom tjañ'oom cha'na ntquiuu nchoo' nqui kilos ncheⁿ na tjoom'na' mirra ñequio áloes na nnty'oomndyena juuna' sei'ts'o 'naaⁿ Jesús. ⁴⁰ Quia jo' to'ñoomna ts'oo Jesús, ty'oomndyena ncheⁿ cachi'ñeeⁿ liaa na jndyuna' lino. Jnda chii jla'tyjoondyena liaa'ñeeⁿ jom. Ee luaa' waa costumbre 'naaⁿ nn'aⁿ judíos na cwity'iuuna l'oo. ⁴¹ Yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ waa cwii ntjom. Naquii' ntjom'ñeeⁿ waa cwii tsei'tsuua xco, na mei'jom ndii' tyoojaanty'iuu'ñe ts'oo. ⁴² Ndo' nc'e na mawaa xjeⁿ na nnc'ooquie' nn'aⁿ judíos xuee sauro', jo' chii jo' jo' ty'ecatjaa'ndyena ts'oo Jesús. Ee tsei'tsuua'ñeeⁿ ndyoo' waana' yuu na ty'ioom nn'aⁿ Jesús ts'oom'naaⁿ.

20

Tquiaa Ty'oots'om na wando'xco Jesús (Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Jaancoo xuee neiⁿnc'o', xuee najndyee smaⁿna, tyjee'cañoom María Magdalena tsei'tsuua'ñeeⁿ, ndicwaⁿ jaaⁿcheⁿ. Nty'iaaⁿaⁿ na jnda teindyō tsjō' na ñejñoom 'ndyoo juuna'. ² Quia jo' jleinoom, tjaaⁿ yuu na m'aaⁿ ja na jeeⁿ candya' ts'om Jesús ñ'eⁿ Simón Pedro. Matsoom ndaayâ:

—Jnda tjeii'na sei'ts'o 'naaⁿ! Ta Jesús tsei'tsuua, meiⁿ ticaliuuyâ yuu tqueⁿna juuna'.

³ Quia jo' ja ñequio Pedro saayâ, squiaayâ yuu waa tsei'tsuua. ⁴ Ñe'cwi saayâ, jleinoōⁿyâ, saa jndeiiti jleinoōⁿ, nchiiti Pedro. Jo' chii ja tuajndyaaya yuu waa tsei'tsuua. ⁵ Seintyanquiondyō, nty'iaya liaa na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana'

naquii' tsei'tsuua, saa t̄ic̄joquia'a. ⁶ Ndo' quia na tuee'cañoom Simón Pedro jo' jo', na cwijndyontyjoⁿ naxaⁿ'a, jom tjaqueⁿ'eⁿ hasta naquii'cheⁿ tsei'tsuua. Mati nty'iaaⁿ'aⁿ joo liaa'ñeeⁿ na ñechu'tyjoone Jesús meindyuaana' jo' jo'. ⁷ Ndo' juu liaa na ñeta' xqueⁿ Jesús ljeiiⁿ na ticwacatyeeⁿ'na' ñequio nt'omcheⁿ liaa na ñechu'tyjoone. Wacatyeeⁿ'na' na ñenquiina', chi'lwiina'. ⁸ Quia jo' mati ja na matseijomndyo ñ'eⁿ Jesús, t̄joquia'a naquii'cheⁿ tsei'tsuua. Nty'iaaya na ljo' waa, ndo' quia ljo'cheⁿ seiyu'a. Ee meiiⁿ na ja tuajndyaa jo' jo', saa t̄ic̄joquia'a na mandiñoom'. ⁹ Ee xjeⁿ'ñeeⁿ ndicwaⁿ t̄jocheⁿ nla'nooⁿ'â ñ'oom' Ty'oots'om na teiljeii na matsona' maxjeⁿ nñequiaa Ty'oots'om na nncwando'xco Jesús xeⁿ jnda tue'. ¹⁰ Quia jo' wendyô jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê jluii'â tsei'tsuua. Saalcwaa'â na waa w'aayâ.

*Teitquioo'ñe Jesús nnom María Magdalena
(Mr. 16:9-11)*

¹¹ Saa María meintyjee'cheeⁿ nacañoom' tsei'tsuua, maty'ioom. Yocheⁿ na maty'ioom jo' jo', seintyanquione na nty'iaaⁿ'aⁿ naquii'cheⁿ tsei'tsuua. ¹² Jo' jo' nty'iaaⁿ'aⁿ we ángeles, jeeⁿ canchii' liaa cwee'na. Cwii tsaⁿ'ñeeⁿ wacatyeeⁿ jo yuu na ñet'oom xqueⁿ Jesús, ndo' x'iaaⁿ'aⁿ wacatyeeⁿ jo yuu ñet'om nc'ee Jesús. ¹³ Ndo' ta'x'eena nnoom:

—¿Chiuu 'u ts'aⁿ na maty'ioo'?

Tsoom ndaana:

—Jnda ty'eñ'omna nqueⁿ na cwiluiiñê na matsa'ntjoom ja, meiⁿ ticaljeiyya yuu ty'equeⁿna jom.

¹⁴Jnda ncue na toom na luaa', quia jo' teiqueeⁿ, nty'iaaⁿ'aⁿ na meintyjee' Jesús jo' jo', saꞗ ticwajnaⁿ'aⁿ na nquii Jesús jo'. ¹⁵Tso Jesús nnoom:

—'U yuscu, ¿chiiu na jeeⁿ maty'ioo'? ¿Ñeeⁿ juu mal'ue'?

Ndoo' ntyjeeⁿ ts'aⁿ na mach'ee cwenta ntjom'ñeeⁿ juu Jesús. Jo' chii matsoom nnom:

—Aa ndi' ta, xeⁿ 'u tjañ'oom' jom, catsu' noꞗⁿ yuu tja'queⁿ jom, quia jo' nncjoc'ꞗⁿya jom.

¹⁶Quia jo' matso Jesús:

—María.

Jnda na jñeeⁿ na tjei' Jesús xueⁿ'eⁿ, quia jo' teiqueeⁿ. T'ꞗⁿ ñequio ñ'oom na cwila'neiⁿ nn'aⁿ judíos. Matsoom:

—Raboni.

Ñ'oom'ñeeⁿ matsona' ts'aⁿ na ma'mꞗⁿ ñ'oom' Ty'ꞗⁿots'om ndaꞗ nc'iaa'.

¹⁷Matso Jesús nnoom:

—Tint'uii'tyeⁿ ja, ee tyoocjꞗwaa na m'aaⁿ Tsotyaya. Saꞗ cja' na m'aⁿ ti'nc'iaaya na cwiteijndeiina ja, catseicandii' na majꞗwaa na m'aaⁿ Tsotyaya na mati cwiluiiñê Tsotye'yo', na m'aaⁿ Ty'ꞗⁿots'omya ndo' Ty'ꞗⁿots'om cwenta'yo'.

¹⁸Quia jo' tja María Magdalena, tjatseicañeeⁿ jâ na cwilajomndyô ñ'eⁿ Jesús. Juu María t'mꞗⁿ ndaꞗyâ ñ'oom na jnda seineiⁿ Jesús nnoom, ndo' na jnda nty'iaaⁿ'aⁿ juu.

Teitquioo'ñe Jesús ndaa já nn'aⁿ na cwilajomndye ñ'eⁿñê

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ Ndo' mañejuu tmaaⁿ xuee neiⁿnc'o'ñeeⁿ, já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús tjomndyô na ñ'e'naaⁿ!. Jla'cata'tyaaⁿyaâ ndyueel'a nc'e na nquiaayâ nc'iaaya nn'aⁿ judíos. Xjeⁿñeeⁿ tyjee'cañoom na m'aaⁿyaâ, teintyjeeⁿeⁿ xcwe quii'ntaaⁿyaâ. Matsoom:

—C'oom'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁰ Ndo' jndaⁿ tsoom na luaa', t'mooⁿ l'ooⁿ ñequio tsei'ntsqueeⁿeⁿ ndaayâ. Ndo' tquiaana' na jeeⁿ neiiⁿyaâ na nty'iaanndaa'â jom. ²¹ Ndo' tsoom ndaayâ:

—Quiaa Ty'ooots'om na tjaa ñomtiuu laxmaⁿyo'. Cha'xjeⁿ jndaⁿ jñoom ja ñequio ñ'oom naya 'naaⁿaⁿ malaa'ti' majñooⁿya 'o.

²² Ndo' quia na jndaⁿ tsoom na luaa', tjoom'm jndye ndaayâ. Tsoom:

—Cato'ñoom'yo' Espíritu Santo. ²³ 'Ñeeⁿ joo na cwilat'maⁿ n'om'yo' jnaaⁿ, mati Ty'ooots'om mat-seit'maⁿ ts'oom jnaaⁿna. Saa 'ñeeⁿ joo na ticalacandyaandyo' cantyja 'naaⁿ jnaaⁿ, maxjeⁿ tyeⁿ jndaⁿ t'uui jnaaⁿna joona.

Nty'iaa' Tomás na mawando'xco Jesús

²⁴ Xjeⁿ na jndyojndyee Jesús, juu Tomás, cwii já na cwilajomndyô ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ tic'oomñê, jom tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee. ²⁵ Jo' chii nt'omndyô já l'uuyâ nnom Tomás:

—Jndaⁿ nty'iaayâ nquii Jesús.

Saa t'ooⁿ ndaayâ:

—Ja xeⁿ ticanty'ianooⁿ 'naaⁿ yuu na tjaa clavos n'oml'ooⁿ, ndo' na nncwjaa'ndyo nnomts'oo yuu na jla'cjoondye clavos, ndo' xeⁿ ticantquieendyo jnda'ts'oo tsei'ntsqueeⁿeⁿ maxjeⁿ xocatseyu'a na wando'xcoom.

²⁶ Jnda ñeeⁿ xuee na tuii na luaa' quia jo' já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê tyom'aaⁿndaa'â w'aa'ñeeⁿ, ndo' quia ljo'cheⁿ mati ñ'eⁿ Tomás. Ndo' tyjee'cañoom Jesús naquii' ntaaⁿyâ na ndi tã' ndyueel'a. Tsonnaaⁿ'aⁿ ndaayâ:

—C'om'yo' na tjaa ñomtiuu.

²⁷ Mañoom' matsoom nnom Tomás:

—Caty'iom' nnomts'o' ts'om ts'ooⁿya, ndo' canty'ia' l'ooⁿya. Ndo' cwjaa'ndyu' jnda'ts'o' tsei'ntsquieeya. Tantsa' na tiñe'catseyu'.

²⁸ T'o Tomás nnoom, tso:

—Jeeⁿ 'u Ta, 'u cwiluiindyu' Ty'oots'omya ndo' nquii na matsa'ntjom ja.

²⁹ Matso Jesús nnoom:

—'U Tomás, cwe' na je' jnda nty'ia'njom' ja, jo' na matsei'yu'. Matio'naaⁿñê Ty'oots'om nn'aⁿ na cwila'yu' ñ'eⁿndyo meiiⁿ tyoonty'iaandaana ja.

Jndaa' ts'iaaⁿ na teiljeii librowaañê

³⁰ Já nn'aⁿ na t'maⁿ Jesús na calajomndyô ñ'eⁿñê jndoo'ndaayâ na jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ s'aaⁿ na tixocaluii na cwe' meiⁿquia ts'aⁿ nnts'aa. Jooná' t'cwiljeii nacjoo' librowaa. ³¹ Saa nmeiiⁿ matseiljeiya cha na calayu'yo' na juu Jesús cwiluiiñê Cristo, ndo' Jnda Ty'oots'om. Matseiljeiya nmeiiⁿ cha cantyja na cwilayu'yo' ñ'eⁿñê nnto'ñoom'yo' na ticantycwii na cwitando'yo'.

21

Teitquioo'ñe Jesús ndaq̄ ntquiee'ndyô jâ

¹ Jndā tuii nmeiⁿ, Jesús seica'moⁿñennaⁿaⁿ ndaā jâ nn'aⁿ na cwilajomndyô ñ'eⁿñê. S'aaⁿ na ljo' yocheⁿ na m'aaⁿyâ xndyaa' ndaaluee Tiberias. Luaa waa na seica'moⁿñê ndaāyâ.

² Ñe'nⁿaaⁿ m'aaⁿ Simón Pedro ñequio Tomás tsaⁿ na cwil'uuyâ catyeⁿnquiee, ñequio Natanael na jnaⁿ Caná ts'oⁿndaa Galilea, ñequio wendyô jâ ntseinda Zebedeo ñequio nt'omcheⁿ nc'iaayâ na t'maⁿ Jesús na cala'jomndyô ñ'eⁿñê. ³ Tso Simón Pedro ndaāyâ:

Jocwjii'a catscaa.

L'uuyâ nnoom:

—Cwitsaayâ ñ'eⁿndyu'.

Quia jo' saayâ, tuooyâ ts'om w'aandaa. Saā juu tsjom'ñeeⁿ meiⁿcwii catscaa tîcatjeii'â. ⁴ Ndo' jndā wjaawixuee, quia jo' tyjee'cañoom Jesús jâ. Meintyjeeⁿeⁿ 'ndyoo ndaaluee, saā tîcala'n^ooⁿâ na manqueⁿ jo'. ⁵ Quia jo' tax'eeñê ndaāyâ:

—'O tyjan^on, ¿aa jndā tjei'yo' calcaa?

T'ooyâ nnoom:

—Tjaa'naⁿ.

⁶ Matsoom ndaāyâ:

—Catue'yo' tsqui' 'naⁿ'yo' ntyjaa' w'aandaa ntyjaya, quia ljo'cheⁿ nliu'yo' calcaa.

Ndo' tuaā'â juuna' jo' jo', jndā jo' tileicandaā nntjeii'â juuna' cwe' ee jeeⁿcheⁿ ndya' jndye calcaa chuuna'. ⁷ Quia jo' ja na jeeⁿ wi' ts'om Jesús, tsjooya nnom Pedro:

—Juu Ta Jesús luaa'.

Quia jñeeⁿ na ljo' tsjoo, tcweeⁿ liaa maseta, ee jnda tjeiⁿeⁿ juuna' na mach'eeⁿ ts'iaaⁿ. Jnda jo' tju'ñê ts'om ndaaluee, mana tueⁿeⁿ tyuaatcwii. ⁸Ndo' nt'omndyô já tquiⁿtyjoo^yâ cha'na wen'aaⁿ nchoo' nqui nc'aa ñ'eⁿ w'aandaa chjoo, chii squiaayâ tyuaatcwii. Ndo' saantyjaandyô tsqui' na too' ñjom calcaa. ⁹Quia na jnda squiaayâ tyuaatcwii, nty'iaayâ ñoom na cwico, ndo' ljo catscaa ñ'eⁿ tyoo' cjoo ñoom'ñeeⁿ, cwineiiⁿna'. ¹⁰Matso Jesús ndaayâ:

—Quiocho'yo' nt'om calcaa na jnda tjei'yo' je'.

¹¹Quia jo' tuo Simón Pedro ts'om w'aandaa chjoo. Jndyoñ'oom tsqui' tyuaatcwii na too'na' ñjom calcaa nt'maⁿ. Tue'ntyjo jooyoo' cwii siaⁿto waljoo' wen'aaⁿ nchoo' nqui nchoo' ndyeeyo'. Ndo' meiiⁿ na jeeⁿ ndya' jndye calcaa'ñeeⁿ, saa tîcaty'ioo' tsqui'. ¹²Matso Jesús ndaayâ:

—Quio'yo' nlcwa'yo'.

Saa meiⁿcwiindyô já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê, tic'oom na t'maⁿ ts'om na nncwax'ee nnoom, ¿'Ñeeⁿ'u? Ee manquiuuyaayâ na manquii Ta Jesús jo'. ¹³Quia jo' seicandyoo'ñe Jesús nacañoomyâ. To'ñoom tyoo' ñ'eⁿ catscaa. Tquiaaⁿ joona' ndaayâ.

¹⁴Cantyjati na tquiaa Ty'oots'om na tando'xcoom na tueeⁿeⁿ, luaa' jnda ndyee ndii' na seica'moⁿñê ndaa já na cwilajomndyô ñ'eⁿñê ts'iaaⁿ na mach'eeⁿ.

Ñ'oom na sa'ntjom Jesús Simón Pedro

¹⁵Ndo' quia na jnda tcwaa'â tax'ee Jesús 'ndyoo Simón Pedro. Tsoom:

—'U Simón jnda Jonás, ¿aa ja jndati ntyji' nchiiti ts'iaaⁿmeiⁿ na mache'?

T'ooⁿ, matsoom:

—Mayuu' Ta, ntyji' na 'u wi' ts'ooⁿya.

Matso Jesús nnoom ñ'oom na wjaañoom':

—Quiaa' na nlcwa' canmaⁿ nch'u cwentaya.

¹⁶ Jnda we ndii' tax'eenaaⁿl'aⁿ nnom Pedro:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa mayuu' na jndati ntyji' ja?

T'o Pedro:

—Mayuu' Ta, ntyji' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Tsonnda' Jesús ñ'oom na wjaañoom':

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya.

¹⁷ Na jnda ndyee ndii' tax'eeñê nnom Pedro.

Tsoom:

—'U Simón, jnda Jonás, ¿aa wi' ts'om' ja?

Seichjoo'na' ts'om Pedro na jnda ndyee ndii' mawax'eeñe Jesús: “¿Aa wi' ts'om' ja?” Quia jo' t'ooⁿ, tsoom:

—Ta, cha'tso matsei'noⁿl'. Ndo' manty'ia'nchaa'ndyu' na wi' ts'ooⁿya 'u.

Matso Jesús nnoom:

—Cateixe' canmaⁿ cwentaya. ¹⁸ Ñ'oom na mayuu'cheⁿ matseicandiiya 'u. Quia ñet'oom' na xcwe ts'aⁿndyu', seijndaa'ndyu' na nntsa' mei'n'ljochⁿ na l'ue ts'om', ndo' tjaa 'ñeeⁿ juu na nntseitsaaⁿñe 'u yuu na ñe'cja'. Saa quia na jnda teinc'uaa'ndyu' nntseiliuu' l'o' ndo' nntse-ityeⁿ cwiicheⁿ ts'aⁿ 'u na nncjaañ'oom 'u yuu na tiñe'cja'.

¹⁹ Luaa' ñ'oom na tso Jesús na ma'mooⁿ ljo' cwii nnom na nnts'aana' na nncue' Pedro, na cantyja 'naaⁿl' jo' nntseit'maaⁿñena' Ty'ooots'om. Quia na jnda seineiiⁿ ñ'oommeiⁿl', matsoom:

—'U candyo'ntyjo' naxaⁿa.

Ñ'oom na seineiⁿ Jesús cantyja 'naaⁿ Juan

²⁰ Teiqueⁿ Pedro ndo' nty'iaaⁿ'aⁿ na jontyjo ja na candya' ts'om Jesús ja, ndo' maja na seintyjondyo jo ndo' jñaaⁿ quia na tcwaa'â teijaaⁿ'ñeeⁿ ñ'eⁿñê juu xjeⁿ na tax'aya 'ñom: “Ta, ¿'ñeeⁿ juu ts'aⁿ na ñnequiaa cwenta 'u?” ²¹ Ndo' quia nty'iaa' Pedro na jontyjo, tax'eeñê 'ndyoo Jesús. Tsoom:

—Ta, ndo' tsaⁿ'm'aaⁿ' je', ¿ljo' cwii nnom na nntjoom?

²² T'õ Jesús nnoom:

—Xeⁿ l'ue ts'õõⁿ na ñec'oom hasta quia ndyõõnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u? 'U candyo'ntyjo' naxaⁿ'a.

²³ Quia jo' t'om ñ'oom quii'ntaaⁿ nn'aⁿ na cwila'yu' na tso Jesús na xoc'ioya. Saa nchii matsoom na xoc'io. Tomti tsoom: “Xeⁿ l'ue ts'õõⁿ na ñec'oom hasta quia ndyõõnda'a, ¿ljo' mach'eena' 'u, Pedro?”

²⁴ Maja luaa jo'. Maja matseiljeiya ñ'oommeiⁿ. Ndo' joo ñ'oom na macwji'yuu'ndyo, ñ'oom na mayuu' jo', nchii cwe' na maquiunⁿ'aⁿya.

²⁵ Ndo' jndye nt'omcheⁿ ts'iaaⁿ maniom na s'aa Jesús. M'aaⁿ' ts'õõⁿ xeⁿ nleiljeii cwii ndo' cwii joona', mach'eena' ntyjii na xocwijndei tsjoom-nancue libros na nlui na nleiljeii joo jo'. Mantyjati luaa'ndyo.

**Ñ'oⁿoom xco na tq^en ty'o^oots'om cantxja 'naa'
Jesucristo
New Testament in Amuzgo, Guerrero
(MX:amu:Amuzgo, Guerrero)**

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Guerrero Amuzgo (Amuzgo, Guerrero)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Amuzgo, Guerrero

amu

Mexico

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Amuzgo, Guerrero

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures. Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2024-02-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

3a693cf5-26ad-5db1-89e8-29e6d3f52b61